

DE IMITATIONE CHRISTI LIBRI QUATUOR

LIBER I

ADMONITIONES AD SPIRITUALEM VITAM UTILES

CAPUT I

DE IMITATIÓNE CHRISTI

ET CONTÉPTU ÓMNIUM VANITÁTUM MUNDI

1. Qui séquitur me, non ámbulat in ténebris, dicit Dóminus.
Hæc sunt verba Christi, quibus admonémur, quátenus vitam
eius et mores imitémur, si velimus veráciter illuminári et ab

omni cæcitate cordis liberári. Summum igitur stúdiū nostrum sit, in vita Iesu Christi meditári.

2. Doctrína Christi omnes doctrínas Sanctórum præcellit; et qui spíritum habéret, absconditum ibi manna inveníret. Sed contíngit, quod multi ex frequénti audítu Evangélii parvum desidérium sentiunt, quia spíritum Christi non habent. Qui autem vult plene et sávide Christi verba intellégere, opórtet, ut totam vitam suam illi stúdeat conformáre.

3. Quid prodest tibi, alta de Trinitáte disputáre, si cáreas humilitáte, unde displiceas Trinitáti? Vere, alta verba non faciunt sanctum et iustum, sed virtuósa vita éfficit Deo carum. Opto magis sentíre compunctiónem, quam scire eius definitiónem. Si scires totam Bíbliam extérius, et ómnium philosophórum dicta: quid totum prodesset sine caritate Dei et grátia? Vánitas vanitátum, et ómnia vánitas, præter amáre Deum et illi soli servíre. Ista est summa sapiéntia, per contéptum mundi téndere ad regna cæléstia.

4. Vánitas igitur est, divítias peritúras quærere? quærere et in illis speráre. Vánitas quoque est, honóres ambíre, et in altum statum se extóllere. Vánitas est, carnis desidéria sequi, et illud desideráre, unde póstmodum gráviter opórtet puníri. Vánitas est, longam vitam optáre, et de bona vita parum curáre. Vánitas est, præsentem vitam solum atténdere, et quæ futúra sunt, non prævidére. Vánitas est, dilígere, quod cum omni celeritáte transit, et illic non festináre, ubi sempitérnum gáudium manet.

5. Meménto illíus frequénter provérbii: Quia non satiátur óculus visu, nec auris implétur audítu. Stude ergo cor tuum ab amóre visibílium abstráhere et ad invisibília te transférre. Nam sequéntes suam sensualitátem máculant consciéntiam et perdunt Dei grátiam.

CAPUT II

DE HÚMILI SENTÍRE SUI IPSÍUS

1. Omnis homo naturáliter scire desíderat; sed sciéntia sine timóre Dei quid impórtat? Mélior est profécto húmilis rústicus, qui Deo servit, quam supérbus philósophus, qui se neglécto cursum cæli considérat. Qui bene se ipsum cognóscit, sibi ipsi viléscit, nec láudibus delectátur humánis. Si scirem ómnia, quæ in mundo sunt, et non essem in caritáte: quid me iuváret coram Deo, qui me iudicatúrus est ex facto?

2. Quiésce a nímio sciéndi desidério, quia magna ibi invenítur distráctio et decéptio. Sciéntes libénter volunt vidéri et dici sapiéntes. Multa sunt, quæ scire parum vel nihil ánimæ prosunt. Et valde insípiens est, qui alíquibus inténdit quam his, quæ salúti suæ deserviunt. Multa verba non sátiánt ánimam; sed bona vita refrígerat mentem, et pura consciéntia magnam ad Deum præstat confidéntiam.

3. Ouanto plus et mélius scis, tanto grávius inde iudicáberis, nisi sánctius víxeris. Noli ergo extólli de ulla arte vel sciéntia, sed pótius time de data tibi notítia. Si tibi vidétur, quod multa scis et satis bene intéllegis: scito tamen, quia sunt multo plura,

quæ nescis. Noli altum sápere, sed ignorántiam tuam magis fatére. Quid te vis alicui præfêrre, cum plures doctiôres te inveniántur, et magis in lege períti? Si vis útiliter áliquid scire et díscere: ama nescíri et pro níhilo reputári.

4. Hæc est altíssima et utilíssima léctio: sui ipsíus vera cognítio et despéctio. De se ipso nihil tenére, et de áliis semper bene et alte sentíre, magna sapiéntia est et perféctio. Si vidéres álium apérte peccáre, vel áliqua grávia perpetráre, non debéres te tamen meliôrem æstimáre; quia nescis, quam diu possis in bono stare. Omnes frágiles sumus, sed tu néminem fragiliôrem te ipso tenébis.

CAPUT III

DE DOCTRÍNA VERITÁTIS

1. Felix, quem véritas per se docet, non per figúras et voces transeúntes, sed sícuti se habet. Nostra opínio et noster sensus sæpe nos fallit et módicum videt. Quid prodest magna cavillátio de occúltis et obscúris rebus, de quibus nec arguémur in iudício, quia ignorávimus? Grandis insipiéntia, quod negléctis utilibus et necessariis ultro inténdimus curiosis et damnosis. Oculos habéntes non vidémus.

2. Et quid curæ nobis de généribus et speciébus? Cui ætérnum Verbum lóquitur, a multis opinió nibus expédítur. Ex uno verbo ómnia, et unum loquúntur ómnia: et hoc est princípium, quod et lóquitur nobis. Nemo sine illo intéllegit aut recte iúdicat. Cui ómnia unum sunt, et ómnia ad unum trahit, et ómnia in uno videt, potest stábilis corde esse et in Deo

pacíficus permanére. O véritas Deus, fac me unum tecum in caritate perpétua. Tædet me sæpe, multa légere et audíre: in te est totum, quod volo et desidéro. Táceant omnes doctóres, síleant univérsæ creatúræ in conspéctu tuo: tu mihi lóquere solus.

3. Quanto áliquis magis sibi unítus et intérius simplificatus fúerit, tanto plura et altióra sine labóre intéllegit, quia désuper lumen intellegéntiæ áccipit. Purus, simplex et stábilis spíritus in multis opéribus non dissipátur, quia ómnia ad Dei honórem operátur, et in se otíus ab omni própria exquisitióne esse nítitur. Quis te magis ímpedit et moléstat quam tua immortificata afféctio cordis? Bonus et devótus homo ópera sua prius intus dispónit, quæ foris ágere debet. Nec illa trahunt eum ad desidéria vitiósæ inclinaciónis, sed ipse infléctit ea ad arbítrium rectæ ratiónis. Quis habet fórtius certámen, quam qui nítitur víncere se ipsum? Et hoc debéret esse negotium nostrum: víncere vidélicet se ipsum, et cotídie se ipso fortiórem fieri atque in mélius áliquid profícere.

4. Omnis perféctio in hac vita quandam imperfectiónem sibi habet annexam; et omnis speculátio nostra quadam calígine non caret. Húmilis tui cognítio cértior via est ad Deum, quam profúnda sciéntiæ inquisítio. Non est culpánda sciéntia aut quálibet simplex rei notítia, quæ bona est in se consideráta et a Deo ordináta; sed præferénda est semper bona consciéntia et virtuósa vita. Quia vero plures magis student scire, quam bene vívere: ídeo sæpe errant et pæne nullum vel módicum fructum ferunt.

5. O si tantam adhiberent diligentiam ad extirpanda vicia et virtutes inserendas, sicuti ad movendas quaestiones, non fierent tanta mala et scandala in populo, nec tanta dissolutio in coenobiis. Certe adveniente die iudicii non quaeretur a nobis, quid legimus, sed quid fecimus; nec quam bene diximus, sed quam religiose vivimus. Dic mihi: Ubi sunt modo omnes illi domini et magistri, quos bene novisti, dum adhuc viverent, et studiis florerent? Iam eorum praebendas alii possident; et nescio, utrum de iis recogitant. In vita sua aliquid esse videbantur, et modo de illis tacetur.

6. O quam cito transit gloria mundi! Utinam vita eorum scientiae ipsorum concordasset! Tunc bene studuissent et legisserent. Quam multi pereunt per vanam scientiam in saeculo, qui parum curant de Dei servitio! Et quia magis eligunt magni esse quam humiles, ideo evanescent in cogitationibus suis. Vere magnus est, qui magnam habet caritatem. Vere magnus est, qui in se parvus est et pro nihilo omne culmen honoris ducit. Vere prudens est, qui omnia terrena arbitratur ut stercorea, ut Christum lucrificiat. Et vere bene doctus est, qui Dei voluntatem facit, et suam voluntatem relinquit.

CAPUT IV

DE PROVIDENTIA IN AGENDIS

1. Non est credendum omni verbo nec instinctui; sed caute et longanimiter res est secundum Deum ponderanda. Pro dolor, saepe malum facilius quam bonum de alio creditur et dicitur, ita infirmi sumus. Sed perfecti viri non facile credunt

omni enarránti, quia sciunt infirmitátem humánam ad malum proclívam et in verbis satis lábilem.

2. Magna sapiéntia, non esse præcípitem in agéndis, nec pertináciter in própriis stare sénsibus. Ad hanc étiam pértinet, non quibúslibet hóminum verbis crédere, nec audíta vel crédita mox ad aliórum aures effúndere. Cum sapién-te et conscien-tioso viro consílium habe; et quære pótius a melióre ínstrui, quam tuas adinventiões sequi. Bona vita facit hóminem sapiéntem secúndum Deum et expértum in multis. Quanto quis in se humílior fúerit et Deo subiéctior, tanto in ómnibus erit sapiéntior et pacátior.

CAPUT V

DE LECTIÓNE SANCTÁRUM SCRIPTURÁRUM

1. Véritas est in Scriptúris Sanctis quærénda, non eloquén-tia. Omnis Scriptúra Sacra eo spíritu debet legi, quo facta est. Quærere? Quærere pótius debémus utilitátem in Scriptúris, quam subtilitatem sermónis. Ita libénter devótos et símlices libros légere debémus, sicut altos et profúndos. Non te offéndat auc-tóritas scribéntis, utrum parvæ vel magnæ litteratúræ fúerit; sed amor puræ veritátis te trahat ad legéndum. Non quæras, quis hoc díxerit; sed quid dicátur, atténde.

2. Hómines transeunt, sed véritas Dómini manet in ætérnum. Sine personárum acceptiõe, váriis modis lóquitur nobis Deus. Curiósitas nostra sæpe nos ímpedit in lectiõe Scripturárum, cum vólumus intellégere et discútere, ubi simplíciter esset tran-seúndum. Si vis proféctum hauríre, lege humíliter, simplíciter

et fidéliter; nec umquam velis habére nomen sciéntiæ. Intérroga libénter et audi tacens verba sanctórum; nec displiceant tibi parábolæ seniórum: sine causa enim non proferúntur.

CAPUT VI

DE INORDINÁTIS AFFECTIÓNIBUS

1. Quandocúmque homo áliquid inordináte appetit, statim in se inquietus fit. Supérbus et avárus numquam quiéscunt; pauper et húmilis spíritu in multitúdine pacis conversántur. Homo qui necdum perfécte in se mórtuus est, cito temptátur et víncitur in parvis et vílibus rebus. Infírmus in spíritu et quodámmodo adhuc carnális et ad sensibília inclinátus difficúlter se potest a terrénis desidériis ex toto abstráhere. Et ídeo sæpe habet tristítiam, cum se súbtrahit; léviter étiam indignátur, si quis ei resístit.

2. Si autem prosecútus fúerit, quod concupíscit, statim ex reáctu consciéntiæ gravátur: quia secútus est passióem suam, quæ nihil iuvat ad pacem, quam quæsívit. Resisténdo ígitur passionibus invenítur pax vera cordis, non autem eis serviéndo. Non est ergo pax in corde hóminis carnális, non in hómine exterióribus dédito, sed in férvido et spirituáli.

CAPUT VII

DE VANA SPE ET ELATIÓNE FUGIÉNDÁ

1. Vanus est, qui spem suam ponit in homínibus aut in creatúris. Non te púdeat áliis servíre amóre Iesu Christi, et páuperem in hoc sáculo vidéri. Non stes super te ipsum, sed in

Deo spem tuam constitue. Fac quod in te est, et Deus áderit bonæ voluntáti tuæ. Non confídas in tua sciéntia vel astútia cuiuscúmque vivéntis, sed magis in Dei grátia, qui ádiuvat húmiles, et de se præsuméntes humiliat.

2. Ne gloriéris in divítiis, si adsunt, nec in amícis, quia poténtes sunt, sed in Deo, qui ómnia præstat et se ipsum super ómnia dare desíderat. Non te extóllas de magnitúdine vel pulchritúdine córporis, quæ módica infirmitáte corrúmpitur et defoedátur. Non pláceas tibi ipsi de habilitáte aut ingénio tuo, ne displiceas Deo, cuius est totum quidquid boni naturáliter habúeris.

3. Non te réputes áliis meliórem, ne forte coram Deo detérior habeáris, qui scit, quid est in hómine. Non supérbias opéribus bonis, quia áliter sunt iudícia Dei quam hóminum, cui sæpe displicet, quod homínibus placet. Si áliquid boni habúeris, crede de áliis melióra, ut humilitátem consérves. Non nocet, si ómnibus te suppónas; nocet autem plúrimum, si vel uni te præpónas. Iugis pax cum húmili; in corde autem supérbi zelus et indignátio frequens.

CAPUT VIII

DE CAVÉNDÁ NÍMIA FAMILIARITÁTE

1. Non omni hómini revéles cor tuum, sed cum sapiénte et timénte Deum age causam tuam. Cum iuvénibus et extráneis rarus esto. Cum divítibus noli blandíri, et coram magnátibus non libénter appáreas. Cum húmilibus et simplícibus, cum

devótis et morigerátis sociáre, et quæ ædificatiónis sunt, pertrácta. Non sis familiáris alicui mulíeri; sed in commúni omnes bonas mulíeres Deo comménda. Soli Deo et ángelis eius opta familiáris esse, et hóminum notítiam devíta.

2. Cáritas habénda est ad omnes, sed familiáritas non expedit. Quandóque áccidit, ut persóna ignóta ex bona fama lucéscat; cuius tamen præséntia óculos intuéntium offúscat. Putámus aliquándo áliis placére ex coniunctiône nostra, et incípimus magis displicére ex morum improbitáte in nobis consideráta.

CAPUT IX

DE OBŒDIÉNTIA ET SUBIECTIÓNE

1. Valde magnum est, in obœdiéntia stare, sub præláto vívere, et sui iuris non esse. Multo tútius est, stare in subiectiône, quam in prælátúra. Multi sunt sub obœdiéntia magis ex necessitáte, quam ex caritáte; et illi pœnam habent et léviter múrmurant. Nec libertátem mentis acquírent, nisi ex toto corde propter Deum se subíciant. Curre hic vel ibi: non invénies quiétem, nisi in húmili subiectiône sub regímine præláti. Imaginátio locórum et mutátio multos feféllit.

2. Verum est, quod unusquisque libénter agit pro sensu suo, et inclinátur ad eos magis, qui secum sentiunt. Sed si Deus est inter nos, necesse est, ut relinquámus étiam quandóque nostrum sentíre propter bonum pacis. Quis est ita sápiens, qui ómnia plene scire potest? Ergo, noli nimis in sensu tuo confídere, sed velis étiam libénter aliórum sensum audíre. Si bo-

num est tuum sentíre, et hoc ipsum propter Deum dimíttis et álium séqueris, magis exínde profícies.

3. Audívi enim sæpe, secúrius esse audíre et accípere consílium, quam dare. Potest étiam contíngere, ut bonum sit uniu-scuiúsque sentíre; sed nolle áliis acquiészere, cum id rátio aut causa póstat, signum est supérbiæ et pertináciæ.

CAPUT X

DE CAVÉNDÁ SUPERFLUITÁTE VERBÓRUM

1. Cáveas tumúltum hóminum, quantum potes; multum enim ímpedit tractátus sæculárium gestórum, étiam si símplici in-tentióne proferántur. Cito enim inquinámur vanitáte et capti-vámur. Vellem me plúries tacuísse et inter hómines non fuís-se. Sed quare tam libénter lóquimur et ínvicem fabulámur, cum tamen raro sine læsióne consciéntiæ ad siléntium redí-mus? Ideo tam libénter lóquimur: quia per mútuas locutió-nes ab ínvicem consolári quærimus; et cor diversis cogitatió-nibus fatigátum optámus releváre. Et multum libénter de his, quæ multum dilígimus vel cúpimus, vel quæ nobis contrária sentímus, libet loqui et cogitáre.

2. Sed pro dolor, sæpe inániter et frustra. Nam hæc extérior consolátio interióri et divínæ consolatiónis non módicum de-triméntum est. Ideo vigilándum est et orándum, ne tempus otióse tránseat. Si loqui licet et expedit, quæ ædificabilia sunt, lóquere. Malus usus et neglegéntia proféctus nostri multum facit ad incustodiam oris nostri. Iuvat tamen non parum ad

proféctum spirituálem devóta spirituálium rerum collátio; máxime ubi pares ánimo et spíritu in Deo sibi sociántur.

CAPUT XI

DE PACE ACQUIRÉNDÁ ET ZELO PROFICIÉNDI

1. Multam possémus pacem habére, si non vellémus nos cum aliórum dictis et factis, et quæ ad nostram curam non spectant, occupáre. Quómodo potest ille diu in pace manére, qui aliénis curis se intermíscet? qui occasiões forínsecus quærit? qui parum vel raro se intrínsecus cólligit? Beáti símplex, quóniam multam pacem habébunt.

2. Quare quidam sanctórum tam perfécti et contemplatívi fuérunt? Quia omníno se ipsos mortificáre ab ómnibus terrenis desidériis studuérunt: et ídeo totis medúllis cordis Deo inhærére atque libere sibi vacáre potuérunt. Nos nímium occupámur própriis passióibus, et de transitóriis nimis sollicitámur. Raro étiam unum vítiū perfécte víncimus, et ad cotidiánū proféctum non accéndimur: ídeo frígidi et tépidi remanémus.

3. Si essémus nobis ipsis perfécte mórtui, et intérius mínime implicáti: tunc possémus étiam divína sápere, et de cælesti contemplatióne áliquid experíri. Totum et máximum impediméntum est, quia non sumus a passióibus et concupiscétiis líberi, nec perféctam sanctórum viam conámur íngredi. Quando étiam módicum adversitátis occúrrit, nimis cito deícimur, et ad humánas consolatiónes convértimur.

4. Si niterémur, sicut viri fortes, stare in proelio: profecto auxilium Dómini super nos viderémus de cælo. Ipse enim certantes et de sua grátia sperantes parátus est adiuváre: qui nobis certandi occasiões procurat, ut vincámus. Si tantum in istis exterióribus observántiis profectum religiónis pónimus, cito finem habébit devótio nostra. Sed ad radicem secúrim ponámus, ut purgáti a passióibus pacíficam mentem possideámus.

5. Si omni anno unum vítium exstirparémus, cito viri perfecti efficerémur. Sed modo e contrário sæpe sentímus, ut melióres et purióres in inítio conversiόνis nos fuisse inveniámus, quam post multos annos professiόνis. Fervor et profectus cotidie debéret créscere; sed nunc pro magno vidétur, si quis primi fervóris partem posset retinére. Si módicam violéntiam facerémus in princípío, tunc póstea cuncta possémus fácere cum levitáte et gáudio.

6. Grave est, assuéta dimíttere: sed grávius est, contra própriam voluntátem ire. Sed si non vincis parva et lévia, quando superábis difficilióra? Resíste in princípío inclinatóni tuæ, et malam dedísce consuetúdinem, ne forte paulátim ad maiórem te ducat difficultátem. O si advérteres, quantam tibi pacem et áliis lætítiam fáceres, te ipsum bene habéndo, puto, quod sollicitior esses ad spirituálem profectum.

CAPUT XII

DE UTILITÁTE ADVERSITÁTIS

1. Bonum nobis est, quod aliquándo habeámus áliquis gravitátes et contrarietátes; quia sæpe hóminem ad cor révocant, quátinus se in exílio esse cognóscat, nec spem suam in áliqua re mundi ponat. Bonum est, quod patiámur quandóque contradiciónes, et quod male et imperfécte de nobis sentiátur, étiam si bene ágimus et inténdimus. Ista sæpe iuvant ad humilitátem et a vana glória nos deféndunt. Tunc enim mélius interiórem testem Deum quærimus, quando foris vilipéndimur ab homínibus, et non bene nobis crédito.

2. Ideo debéret se homo in Deo táliter firmáre, ut non esset ei necesse multas humánas consolatiónes quærere? quærere. Quando homo bonæ voluntátis tribulátur vel temptátur, aut malis cogitatióibus affligitur: tunc Deum sibi magis necessariúm intélegit, sine quo nihil boni se posse deprehéndit. Tunc étiam tristátur, gemit, et orat pro misériis, quas pátitur. Tunc tædet eum diútius vívere, et mortem optat veníre: ut possit dissólvi et cum Christo esse. Tunc étiam bene advértit, perféctam securitátem et plenam pacem in mundo non posse constáre.

CAPUT XIII

DE TEMPTATIÓIBUS RESISTÉNDIS

1. Quámdu in mundo vívimus, sine tribulatióne et temptatióne esse non póssumus. Unde in Iob scriptum est: Temptatio est vita humána super terram. Ideo unusquisque sollícitus esse debéret circa temptatiónes suas et vigiláre in oratióibus,

ne diábolus locum inveníret decipiéndi, qui numquam dormítat, sed círcuit quærens, quem dévoret. Nemo tam perféc-tus est et sanctus, qui non hábeat aliquándo temptatiónes; et plene eis carére non póssumus.

2. Sunt tamen temptatiónes hómini sæpe valde útiles, licet moléstæ sint et graves; quia in illis homo humiliátur, purgátur, et erudítur. Omnes sancti per multas tribulatiónes et temp-tatiónes transiérunt et profecérunt. Et qui temptatiónes su-sstinére nequívérunt, réprobi facti sunt et defecérunt. Non est áliquis ordo tam sanctus, nec locus tam secrétus, ubi non sint temptatiónes vel adversitátes.

3. Non est homo secúrus a temptatió nibus totáliter, quám diu víxerit: quia in nobis est, unde temptámur, ex quo in concu-piscéntia nati sumus. Una temptatióne seu tribulatióne rece-dénte, ália supérvenit, et semper áliquíd ad patiéndum habé-bimus, nam bonum felicitátis nostræ perdídimus. Multi quæ-runt temptatiónes fúgere, et grávius incidunt in eas. Per solam fugam non póssumus víncere; sed per paciéntiam et veram hu-militátem ómnibus hóstibus effícimur fortióres.

4. Qui tantúmmodo extérius declínat nec radícem evéllit, pa-rum profíciet; immo cítiús ad eum temptatiónes redient et peius séntiet. Paulátim, et per paciéntiam cum longanimitá-te Deo iuvánte mélius superábis, quam cum durítia et impor-tunitáte própria. Sápius áccipe consílium in temptatióne, et cum temptáto noli dúriter ágere, sed consolatió nem íngere, sicut tibi optáres fieri.

5. Inítium ómnium malárum temptatiónum inconstántia áni-mi et parva ad Deum confidéntia. Quia sicut navis sine gu-bernáculo hinc inde a flúctibus impéllitur: ita homo remíssus et suum propósitum déserens várie temptátur. Ignis probat ferrum, et temptátio hóminem iustum. Nescímus sæpe quid póssumus; sed temptátio áperit quid sumus. Vigilándum est tamen præcípue circa inítium temptatiónis; quia tunc facilius hostis víncitur, si óstium mentis nullátenus intráre sínitur; sed extra limen, statim ut pulsáverit, illi obviátur. Unde quidam dixit:

Principiis obsta, sero medicína parátur. Nam primo occúrrit menti simplex cogitátio, deínde fortis imaginátio, póstea de-lectátio et motus pravus, et assénsio. Sicque paulátim ingréditur hostis malignus ex toto, dum illi non resístitur in princípio. Et quanto diútius ad resisténdum quis torpúerit, tanto in se cotidie debílior fit, et hostis contra eum poténtior.

6. Quidam in princípio conversiόνis suæ gravióres temptatiónes patiúntur, quidam autem in fine. Quidam vero quasi per totam vitam suam male habent. Nonnúlli satis léniter temp-tántur, secúndum divínæ ordinatiónis sapiéntiam et æquitátem, quæ statum et mérita hóminum pensat, et cuncta ad elec-tórum suórum salútem præórdinat.

7. Ideo non debémus desperáre, cum temptámur, sed eo fer-véntius Deum exoráre, quátinus nos in omni tribulatióne di-gnétur adiuváre; qui útique, secúndum dictum Pauli, talem fá-ciet cum temptatióne provéntum, ut possímus sustinére. Hu-miliémus ergo ánimas nostras sub manu Dei in omni tempta-

tióne et tribulatióne, quia húmiles spíritu salvábit et exaltábit.

8. In temptatió nibus et tribulatió nibus probátur homo, quantum profécit; et ibi máius?maius méritum consístit, et virtus mélius patéscit. Nec magnum est, si homo devótus sit et férvidus, cum gravitátem non sentit; sed si témpore adversitátis paténter se sústinet, spes magni proféctus erit. Quidam a magnis temptatió nibus custodiúntur, et in parvis cotidiánis sæpe vincúntur, ut humiliáti numquam de se ipsis in magnis confidant, qui in tam módicis infirmántur.

CAPUT XIV

DE TEMERÁRIO IUDÍCIO VITÁNDÓ

1. Ad te ipsum óculos reflécte, et aliórum facta cáveas iudicáre. In iudicándo álios homo frustra labórat, sæpius errat, et léviter peccat; se ipsum vero iudicándo et discutiéndo semper fructuóse labórat. Sicut nobis res cordi est, sic de ea frequénte iudicámus; nam verum iudícium propter privátum amórem fácliter pérdimus. Si Deus semper esset pura inténtio nostri desidérii, non tam fácliter turbarémur pro resisténtia sensus nostri.

2. Sed sæpe áliquid ab intra latet, vel étiam ab extra concúrrit, quod nos étiam páriter trahit. Multi occúlte se ipsos quærunt in rebus quas agunt, et nésciunt. Vidéntur étiam in bona pace stare, quando res pro eórum velle fiunt et sentíre; si autem áliter fit quam cúpiunt, cito movéntur et tristes fiunt. Propter diversitátem sénsuum et opiniónum satis frequénte oriúntur dissensiónes inter amícos et cives, inter religiósos et devótos.

3. Antíqua consuetúdo difficúlter relínquitur, et ultra próprium vidére nemo libénter dúcitur. Si ratióni tuæ magis inníteris vel indústriæ, quam virtúti subiectívæ Iesu Christi, raro et tarde eris homo illuminátus; quia Deus vult nos sibi perfécte súbici, et omnem ratiónem per inflammátum amórem transcéndere.

CAPUT XV

DE OPÉRIBUS EX CARITÁTE FACTIS

1. Pro nulla re mundi et pro nullíus hóminis dilectiône áliquod malum est faciéndum; sed pro utilitaté tamen indigéntis opus bonum libere aliquándo intermitténdum est, aut étiam pro melióri mutándum. Hoc enim facto opus bonum non destrúitur, sed in mélius commutátur. Sine caritaté opus extérnum nihil prodest; quidquid autem ex caritaté ágitur, quantumcúmque étiam parvum sit et despéctum, totum fructuósum effícitur. Magis síquidem Deus pensat ex quanto quis agit, quam opus quod facit.

2. Multum facit, qui multum díligit. Multum facit, qui rem bene facit. Bene facit, qui communitáti magis quam suæ voluntáti servit. Sæpe vidétur esse caritas, et est magis carnálitás; quia naturális inclinátio, própria volúntas, spes rertributionis, afféctus commoditátis raro abesse volunt.

3. Qui veram et perféctam caritatém habet, in nulla re se ipsum quærit, sed Dei solúmmodo glóriam in ómnibus fieri désiderat. Nulli étiam ínvidet, quia nullum privátum gáudium amat; nec in se ipso vult gaudére, sed in Deo, super ómnia bo-

na, optat beatificári. Némini áliquid boni attríbuit, sed totáliter ad Deum refert, a quo fontaliter ómnia procédunt, in quo finaliter omnes sancti fruibiliter requiéscunt. O qui scintíllam habéret veræ caritátis, profécto ómnia terréna sentíret plena fore vanitátis.

CAPUT XVI

DE SUFFERÉNTIA DEFÉCTUUM ALIÓRUM

1. Quæ homo in se vel in áliis emendáre non valet, debet patiénter sustinére, donec Deus áliter órдинet. Cógita, quia sic forte mélius est pro tua probatióne et patiéntia, sine qua non sunt multum ponderánda mérita nostra. Debes tamen pro tálibus impediméntis supplicáre, ut Deus tibi dignétur subveníre, et possis benígne portáre.

2. Si quis semel aut bis admónitus non acquiéscit, noli cum eo conténdere; sed totum Deo commítte, ut fiat volúntas eius et honor in ómnibus servis suis, qui scit bene mala in bonum convértere. Stude pátiens esse in tolerándo aliórum deféctus, et qualescúmque infirmitátes; quia et tu multa habes, quæ ab áliis opórtet tolerári. Si non potes te talem fácere, qualem vis, quómodo póteris álium ad tuum habére beneplácitum? Libénter habémus álios perféctos, et tamen próprios non emendámus deféctus.

3. Vólumus, quod álii stricte corrigántur, et ipsi córrigi nólumus. Dísplacet larga aliórum licéntia, et tamen nobis nólumus negári quod pétimus. Alios restríngi per statúta vólumus, et

ipsi nullátenus pátimur ámplius cohibéri. Sic ergo patet, quam raro próximum sicut nos ipsos pensámus. Si essent omnes perfécti, quid tunc haberémus ab áliis pro Deo pati?

4. Nunc autem Deus sic ordinávit, ut discámus alter altérius ónera portáre; quia nemo sine deféctu, nemo sine ónere, nemo sibi sufficiens, nemo sibi satis sápiens; sed opórtet nos ínvicem portáre, ínvicem consolári, páriter adiuváre, instrúere et admonére. Quantæ autem virtútis quisque fúerit, mélius patet occasióne adversitátis. Occasiónes namque hóminem frágmentum non fáciunt, sed qualis sit, osténdunt.

CAPUT XVII

DE MONÁSTICA VITA

1. Opórtet quod discas te ipsum in multis frángere, si vis pacem et concórdiam cum áliis tenére. Non est parvum in monastériis vel in congregatióne habitáre, et ínibi sine queréla conversári, et usque ad mortem fidélis perseveráre. Beátus, qui [íbidem?ibídem] bene víxerit et felíciter consummáverit. Si vis débite stare et proficere, téneas te tamquam éxulem peregrínus super terram. Opórtet te stultum fieri propter Christum, si vis religiósam dúcere vitam.

2. Hábitus et tonsúra módicum confert; sed mutátio morum, et íntegra mortificátio passiónum verum fáciunt religiósus. Qui áliud quærit, quam pure Deum et ánimæ suæ salútem, non invéniet nisi tribulatiónem et dolórem. Non potest étiam diu stare pacíficus, qui non nítitur esse mínimus et ómnibus subiéctus.

3. Ad serviéndum venísti, non ad regéndum; ad patiéndum et laborándum scias te vocátum, non ad otiándum vel fabulándum. Hic ergo probántur hómines, sicut aurum in fornáce. Hic nemo potest stare, nisi ex toto corde se volúerit propter Deum humiliáre.

CAPUT XVIII

DE EXÉMP LIS SANCTÓRUM PATRUM

1. Intuére sanctórum patrum vívida exémp la, in quibus vera perféctio refúlsit et relígio, et vidébis, quam módicum sit, et pæne nihil, quod nos ágimus. Heu, quid est vita nostra, si illis fúerit comparáta? Sancti et amíci Christi Dómino serviérunt in fame et siti, in frígore et nuditáte, in labóre et fatigatióne, in vigíliis et ieiúniis, in oratió nibus et meditatió nibus sanctis, in persecutió nibus et oppróbriis multis.

2. O quam multas et graves tribulatió nes passi sunt apóstoli, mártýres, confessóres, vírgines, et réliqui omnes, qui Christi vestígia voluérunt sequi. Nam ánimas suas in hoc mundo odérunt, ut in ætéram vitam eas possidérent. O quam strictam et abdicátam vitam sancti patres in erémo duxérunt! quam longas et graves temptatió nes pertulérunt! quam fréquénter ab inimíco vexáti sunt! quam crebras et férvidas oratió nes Deo obtulérunt! quam rígidas abstinéntias peregrérunt! quam magnum zelum et fervórem ad spirituálem proféctum habuérunt! quam forte bellum advérsus edomationem vitiórum gessérunt! quam puram et rectam intentió nem ad Deum tenuérunt! Per diem laborábant, et nóctibus oratió ni diútinae

vacábant; quamquam laborádo ab oratióne mentáli mínime cessárent.

3. Omne tempus útiliter expendébant; omnis hora ad vacándum Deo brevis videbátur; et præ magna dulcédine contemplatiónis étiam obliuioni tradebátur necessitas corporális refectionis. Omnibus divítiis, dignitatibus, honóribus, amícis et cognátis renuntiábant; nil de mundo habére cupiébant, vix necessariá vitæ sumébant; córpori servíre, étiam in necessitate, dolébant. Páuperes ígitur erant rebus terrénis, sed dívites valde in grátia et virtútibus. Foris egébant, sed intus grátia et consolatióne divína reficiebántur.

4. Mundo erant aliéni, sed Deo próximi ac familiáres amíci. Sibi ipsis videbántur tamquam níhili, et huic mundo despécti; sed erant in óculis Dei pretiósí et dilécti. In vera humilitáte stabant, in simplici obœdiéntia vivébant, in caritáte et patientia ambulábant: et ídeo cotídie in spíritu proficiébant, et magnam apud Deum grátiam obtinébant. Dati sunt in exéplum ómnibus religiósí, et plus provocáre nos debent ad bene proficiéndum, quam tepidórum númerus ad relaxándum.

5. O quantus fervor ómnium religiosórum in princípíio suæ sanctæ institutiónis fuit! O quanta devótió oratiónis! quanta æmulátió virtútis! quam magna disciplína víguit! quanta reveréntia et obœdiéntia sub régula magístri in ómnibus efflóruit! Testántur adhuc vestígia derelícta, quod vere viri sancti et perfécti fuérunt, qui tam strénue militántes mundum supeditavérunt. Iam magnus putátur, si quis transgressor non fuérit, si quis, quod accépit, cum patientia toleráre potúerit.

6. Oh tepóris et negligéntiæ status nostri, quod tam cito declinámus a pristíno fervóre, et iam tædet [vívère?vivére] præ lassitúdine et tepóre! Utinam in te [penítus?pénitus] non dormítet proféctus virtútum, qui multa sáepius exémpła vidísti devotórum!

CAPUT XIX

DE EXERCÍTIIS BONI RELIGIÓSI

1. Vita boni religiósi ómnibus virtútibus pollére debet: ut sit talis intérius, qualis vidétur homínibus extérius. Et mérito, multo plus debet esse intus, quam quod cérnitur foris, quia inspéctor noster est Deus, quem summópere reveréri debémus, ubicúmque fuérimus, et tamquam ángeli in conspéctu eius mundi [incédere?incedére]. Omni die renováre debémus propósitum nostrum et ad fervórem nos excitáre, quasi hódie primum ad conversiónem venissémus, atque [dicére?dícere]: Adiuva me, [Dómine?Domíne] Deus, in bono propósito et sancto servítio tuo, et da mihi nunc hódie perfécte incípere, quia nihil est quod háctenus feci.

2. Secúndum propósitum nostrum, cursus proféctus nostri; et multa diligéntia opus est bene profícere volénti. Quod si fórtiter propónens sæpe déficit; quid ille, qui raro aut minus fixe áliquid propónit? Váriis tamen modis contíngit desértio propóstiti nostri; et levis omíssio exercitiórum vix sine áliquo dispéndio transit. Iustórum propósitum in grátia Dei pótius, quam in própria sapiéntia pendet: in quo et semper confí-

dunt, quidquid arrípiunt. Nam homo propónit, sed Deus dispónit, nec est in hómine via eius.

3. Si pietátis causa aut fratérnæ utilitátis propósito quandóque consuétum omíttitur exercítium, fácte póstea póterit recuperári. Si autem tædio ánimi aut neglegéntia facíliter relínquitur, satis culpábile est et nocívum sentiétur. Conémur quantum póssumus, adhuc léviter deficiémus in multis. Semper tamen áliquíd certi proponéndum est, et contra illa præcípue, quæ ámplius nos impédiunt. Exterióra nostra et interióra páriter nobis scrutánda sunt et ordinánda, quia [utráque?útraque] expédiunt ad proféctum.

4. Si non contíne te vales [collígere?colligére], saltem intérdum, et ad minus semel in die, mane vidélicet, aut véspere. Mane propóne, véspere díscute mores tuos, qualis hódie fuísti in verbo, ópere et cogitatióne; quia in his sáepius fórsitan Deum offendísti et próximum. Accínge te, sicut vir, contra diabólicas nequítias; frena gulam, et omnem carnis inclinatió-nem facílius frenábis. Numquam sis ex toto otíósus, sed aut legens, aut scribens, aut orans, aut méditans, aut áliquíd utilitátis pro commúni labórans. Corporália tamen exercítia discrète sunt agénda, nec ómnibus æquáliter assuménda.

5. Quæ commúnia non sunt, non sunt foris ostendénda; nam in secréto tútius exercéntur priváta. Cavéndum tamen, ne piger sis ad commúnia et ad singulária prómptior; sed explétis íntegre et fidéliter débitis et iniúntis, si iam ultra vacat, redde te tibi, prout devótio tua desíderat. Non possunt omnes habére unum exercítium, sed áliud isti, áliud illi magis desérvit.

Etiam pro témporis congruéntia diversa placent exercítia, quia ália in festis, ália in feriátis magis sápiunt diébus. Aliis indígemus témpore temptatiónis, et áliis témpore pacis et quiétis. Alia, cum tristámur, libet cogitáre, et ália, cum læti in Dómino fuérimus.

6. Circa principália festa renovánda sunt bona exercítia et sanctórum suffrágia fervéntius imploránda. De festo in festum [proponere?proponére] debémus, quasi tunc de hoc sáculo migratúri et ad ætérnum festum perventúri. Ideóque sollícite nos præparáre debémus in devótis tempóribus et devótius conversári, atque omnem observántiam stríctius custodíre, tamquam in brevi præmium labóris nostri a Deo perceptúri.

7. Et si dilátum fúerit, credámus nos minus bene præparátos atque indígnos tantæ adhuc glóriæ, quæ revelábitur in nobis témpore præfiníto: et studeámus nos mélius ad éxítum præparáre. Beátus servus, ait evangelísta Lucas, quem, cum vénerit Dóminus, invénerit vigilántem. Amen dico vobis, super ómnia bona sua constitúet eum.

CAPUT XX

DE AMÓRE SOLITÚDINIS ET SILÉNTII

1. Quære aptum tempus vacándi tibi, et de beneficiis Dei fréquénter cógita. Relínque curiósa. Tales pérlege matérias, quæ compunctiónem magis præstant, quam occupatiónem. Si te subtráxeris a supérfluis locutió nibus et otiósis circuitiúnibus, nec non a novitátibus et rumóribus audiéndis: invénies tempus sufficiens et aptum pro bonis meditatió nibus insisténdis.

Máximi sanctórum humána consórtia, ubi póterant, vitábant, et Deo in secréto servíre eligébant.

2. Dixit quidam: Quótiens inter hómines fui, minor homo rédii. Hoc sápius experímur, quando diu confabulámur. Facílius est omníno tacére, quam verbo non [excédere?excedére]. Facílius est domi [latére?látere], quam foris se posse sufficiénte custodíre. Oui ígitur inténdit ad interióra et spirituália perveníre, opórtet eum cum Iesu a turba declináre. Nemo secúre [appáret?apparet], nisi qui libénter latet. Nemo secúre lóquitur, nisi qui libénter tacet. Nemo secúre præest, nisi qui libénter subest. Nemo secúre præcipit, nisi qui bene obcédíre dídicit.

3. Nemo secúre gaudet, nisi bonæ consciéntiæ in se testimónium hábeat. Semper tamen sanctórum secúritas plena timóris Dei éxstitit. Nec eo minus sollíciti et húmiles in se fuérunt, quia magnis virtútibus et grátia emicuérunt. Pravórum autem secúritas ex supérbia et præsumptióne orítur, et in fine in deceptiónem sui ipsíus vértitur. Numquam promíttas tibi securitátem in hac vita, quamvis bonus videáris cœnobíta aut devótus eremíta.

4. Sæpe meliôres in æstimatióne hóminum grávius periclitáti sunt propter suam nímiam confidéntiam. Unde multis útilius est, ut non [penítus?pénitus] temptatió nibus cáreant, sed sápius impugnentur, ne nímium secúri sint, ne forte in supérbiam elevéntur, ne étiam ad exteriôres consolatiónes licéntius declínent. O, qui numquam transitóriam lætítiam quæreret, qui numquam cum mundo se occupáret, quam bonam

consciéntiam serváret! O, qui omnem vanam sollicitúdinem amputáret, et dumtáxat salutária ac divína cogitáret, et totam spem suam in Deo constitúeret, quam magnam pacem et quiétem [possidéret?possíderet]!

5. Nemo dignus est cælésti consolatióne, nisi diligénter se exercúerit in sancta compunctiόne. Si vis cordetenus compungi, intra cubíle tuum, et exclúde tumúltus mundi, sicut scriptum est: In cubílibus vestris compungímmini. In cella invénies, quod déforis sáepius amíttēs. Cella continuáta dulcésцит, et male [custódita?custodíta] tædium génerat. Si in princípíο conversiόnis tuæ bene eam incolúeris et [custodiéris?custodíeris], erit tibi póstea dilécta amíca et gratíssimum solácium.

6. In siléntio et quiéte próficit ánima devóta et discit abscón-dita scripturárum. Ibi [ínvenit?invénit] fluénta lacrimárum, quibus síngulis nóctibus se lavet et mundet, ut Conditóri suo tanto familiárior fiat, quanto lóngius ab omni sæculári tumúltu degit. Qui ergo se ábstrahit a notis et [amícis?ámicis], approximábit illi Deus cum ángelis sanctis. Mélius est [latére?látere] et sui curam [ágere?agére], quam se neglécto signa fácere. Laudábile est hómīni religiόso, raro foras ire, [fúgere?fugére] vidéri, nolle étiam hómīnes vidére.

7. Quid vis vidére, quod non licet habére? Transit mundus et concupiscéntia eius. Trahunt desidéria sensualitátis ad spatiándum; sed cum hora transíerit, quid nisi gravitátem consciéntiæ et cordis dispersiόnem repórtas? Lætus éxitus tristem sáepe réditum parit, et læta vigília serótina triste mane facit. Sic omne carnále gáudium blande intrat, sed in fine mor-

det et périmit. Quid potes álibi vidére, quod hic non vides? Ecce cælum et terra et ómnia eleménta; nam ex istis ómnia sunt facta.

8. Quid potes alicubi vidére, quod diu potest sub sole permanére? Credis te fórsitan satiári, sed non [póteris?potéris] [pertíngere?pertingére]. Si cuncta vidéres præséntia, quid esset nisi vísio vana? Leva óculos tuos ad Deum in excélsis, et ora pro peccátis tuis et negligéntiis. Dimítte vana vanis; tu autem inténde illis, quæ tibi præcépit Deus. Claude super te óstium tuum, et voca ad te Iesum, diléctum tuum. Mane cum eo in cella, quia non invénies álibi tantam pacem. Si non exís-ses nec quicquam de rumóribus audísse, mélius in bona pace permansísse. Ex quo nova deléctat aliquándo audíre, opórtet te exínde turbatiónem cordis toleráre.

CAPUT XXI

DE COMPUNCTIÓNE CORDIS

1. Si vis áliquíd profícere, consérva te in timóre Dei, et noli esse nimis liber; sed sub disciplína cóhibe omnes sensus tuos, nec inéptæ te tradas lætítiæ. Da te ad cordis compunctiόnem, et invénies devotiόnem. Compúnctio multa bona áperit, quæ dissolútio cito [pérdere?perdere] consuévít. Mirum est, quod homo potest umquam perfécte in hac vita lætári, qui suum exílium et tam multa pérícula ánimæ suæ consíderat et pensat.

2. Propter levitátem cordis et negligéntiam deféctuum nostrórum non sentímus ánimæ nostræ dolóres; sed sæpe vane

ridémus, quando mérito flere deberémus. Non est vera libé-
tas nec bona lætítia, nisi in timóre Dei cum bona consciéntia.
Felix, qui abícere potest omne impediméntum distractiónis,
et ad unióem se [recollígere?recolligére] sanctæ compunc-
tiónis. Felix, qui a se [ábdicat?abdícat], quidquid conscién-
tiam suam maculáre potest vel graváre. Certa viríliter, con-
suetúdo consuetúdine [vincítur?víncitur]. Si tu scis hómines
[dimíttere?dimittére], ipsi bene te dimíttent tua facta fácere.

3. Non átrahas tibi res aliórum, nec te ímplices causis maió-
rum. Hábeas semper óculum super te primum, et admóneas
te ipsum speciáliter præ ómnibus tibi diléctis. Si non habes
favórem hóminum, noli ex hoc tristári; sed hoc sit tibi grave,
quia non habes te satis bene et circumspécte, sicut decéret Dei
servum et devótum religiósus conversári. Utílius est sæpe
et secúrius, quod homo non hábeat multas consolatióes in
hac vita, secúndum carnem præcípue. Tamen quod divínas
non habémus, aut rárius sentímus, nos in culpa sumus, quia
compunctiónem cordis non quærimus, nec vanas et extérnas
omnínó abícimus.

4. Cognósce te indígnum divína consolatióne, sed magis di-
gnum multa tribulatióne. Quando homo est perfécte com-
púctus, tunc gravis et amárus est ei totus mundus. Bonus ho-
mo sufficiéntem [ínvenit?invénit] matériam doléndi et flendi.
Sive enim se consíderat, sive de próximo pensat, scit, quia ne-
mo sine tribulatióne hic vivit. Et quanto stríctius sese consí-
derat, tanto ámplius dolet. Matéria iusti dolóris et intérnæ
compunctiónis sunt peccáta et vítia nostra, quibus ita involúti

iacémus, ut raro cæléstia contemplári valeámus.

5. Si frequéntius de morte tua, quam de longitúdine vitæ cogitáres, non dúbium, quin fervéntius te emendáres. Si étiam futúras inférni sive purgatórii pœnas cordialiter [perpendéres?perpénderes], credo, quod libénter labórem et dolórem sustinéres, et nihil rigóris formidáres. Sed quia ad cor ista non tránseunt, et blandiménta adhuc amámus, ídeo frígidi et valde pigri remanémus.

6. Sæpe est inópia spíritus, unde tam léviter conquéritur míserum corpus. Ora ígitur humíliter ad Dóminum, ut det tibi compunctiόνis spíritum, et dic cum prophéta: Ciba me, [Dómine?Domíne], pane lacrimárum, et potum da mihi in lácrimis in mensúra.

CAPUT XXII

DE CONSIDERATIÓNE HUMÁNÆ MISÉRIÆ

1. Miser es, ubicúmque fúeris et quocúmque te [vérteris?vertéris], nisi ad Deum te convértas. Quid turbáris, quia non succédit tibi, sicut vis et desíderas? Quis est, qui habet ómnia secúndum suam voluntátem? Nec ego, nec tu, nec áliquis hóminum super terram. Nemo est in mundo sine áliqua tribulatióne vel angústia, quamvis rex sit vel papa. Quis est, qui mélius habet? [útique?utíque] qui pro Deo áliquid pati valet.

2. Dicunt multi imbecílles et infírmi: Ecce, quam bonam vitam ille homo habet, quam dives, quam magnus, quam potens et excélsus! Sed atténde ad cæléstia bona, et vidébis, quod

omnia ista temporalia nulla sunt, sed valde incerta et magis gravantia, quia numquam sine sollicitudine et timore possidentur. Non est hominis felicitas, habere temporalia ad abundantiam, sed sufficit ei mediocritas. Vere miseria est [vivere?vivere] super terram. Quanto homo voluerit esse spiritualior, tanto praesens vita fit ei amarior, quia sentit melius et videt clarius humanae corruptionis defectus. Nam [comedere?comedere], [bibere?bibere], vigilare, dormire, [quiescere?quiescere], laborare et ceteris necessitatibus naturae subiacere, vere magna miseria est et afflictio homini devoto, qui libenter esset absolutus et liber ab omni peccato.

3. Valde enim gravatur interior homo necessitatibus corporalibus in hoc mundo. Unde propheta devote rogat, quatenus liber ab istis esse valeat, dicens: De necessitatibus meis erue me, [Domine?Domine]. Sed vae non cognoscentibus suam miseriam; et amplius vae illis, qui diligunt hanc miseram et corruptibilem vitam. Nam in tantum quidam hanc amplectuntur, licet etiam vix necessaria laborando aut mendicando habeant, ut, si possent hic semper [vivere?vivere], de regno Dei nihil curarent.

4. O insani et infideles corde, qui tam profunde in terrenis iacent, ut nihil nisi carnalia sapiant. Sed miseri adhuc in fine graviter sentient, quam vile et nihilum erat, quod amaverunt. Sancti autem Dei et omnes devoti [amici?amici] Christi non attendunt, quae carni placuerunt, nec quae in hoc tempore flourerunt; sed tota spes eorum et intentio ad aeterna bona anhelabat. Ferebatur totum desiderium eorum sursum ad man-

súra et invisibília, ne amóre visibílium traheréntur ad ínfima. Noli, frater, [amittere?amittere] confidéntiam proficiéndi ad spirituália; adhuc habes tempus et horam.

5. Quare vis procrastináre propósitum tuum? Surge et in instánti incipe et dic: Nunc tempus est faciéndi, nunc tempus est pugnándi, nunc aptum tempus est emendándi. Quando male habes et tribuláris, tunc tempus est promeréndi. Opórtet te transíre per ignem et aquam, [ántequam?antéquam] vénias in refrigerium. Nisi tibi vim féceris, vítium non superábis. Quámdui istud frágle corpus gérimus, sine peccáto esse non póssumus, nec sine tædio et dolore [vívère?vivére]. Libén-ter haberémus ab omni miséria quiétem; sed quia per peccátum perdídimus innocéntiam, amísimus étiam veram beatitú-dinem. Ideo opórtet nos [tenére?ténere] patiéntiam et Dei ex-pectáre misericórdiam; donec tránseat iníquitas hæc et mor-tálitas absorbeátur a vita.

6. O quanta fragílitas humána, quæ semper prona est ad ví-tia! Hódie confitéris peccáta tua, et cras íterum pérpetras con-féssa. Nunc propónis cavére, et post horam agis quasi nihil proposuísse. Mérito ergo nos ipsos humiliáre póssumus nec umquam áliquid magni de nobis sentíre; quia tam frágles et instábiles sumus. Cito étiam potest perdi per neglegéntiam, quod multo labóre vix tandem acquisítum est per grátiam.

7. Quid fiet de nobis adhuc in fine, qui tepéscimus tam mane? Væ nobis, si sic vólumus declináre ad quiétem, quasi iam pax sit et secúritas, cum necdum appáreat vestígium veræ sancti-tátis in conversatióne nostra. Bene opus esset, quod adhuc

íterum instruerémur, tamquam boni novíci, ad mores óptimos; si forte spes esset de áliqua futúra emendatióne et maióri spirituáli proféctu.

CAPUT XXIII

DE MEDITATIÓNE MORTIS

1. Valde cito erit tecum hic factum, vide áliter quómodo te hábeas: hódie homo est, et cras non [compáret?cómparet]. Cum autem sublátus fúerit ab óculis, étiam cito transit a mente. O hebetúdo et durítia cordis humáni, quod solum præséntia meditátur, et futúra non magis prævidet! Sic te in omni facto et cogitátu debéres [tenére?ténere], quasi hódie esses moritúrus. Si bonam consciéntiam habéres, non multum mortem timéres. Mélius esset peccáta cavére, quam mortem [fúgere?fugére]. Si hódie non es [parátus?páratus], quómodo cras eris? Cras est dies incérta, et quid scis, si crástinum habébis?

2. Quid prodest diu [vívere?vivére], quando tam parum emendámur? Ah, longa vita non semper eméndat, sed sæpe culpam magis auget. Utinam per unam diem bene essémus conversáti in hoc mundo! Multi annos cómputant conversiónis, sed sæpe parvus est fructus emendatiónis. Si formidolósum est mori, fórsitan periculósius erit diútius [vívere?vivére]. Beátus, qui horam mortis suæ semper ante óculos habet, et ad moriéndum cotídie se dispónit. Si vidísti aliquándó hómínem mori, cógita, quia et tu per eándem viam transíbis.

3. Cum mane fúerit, puta te ad vésperum non perventúrum. Véspere autem facto, mane non áudeas tibi pollicéri. Semper ergo [parátus?páratus] esto, et táliter vive, ut numquam te imparátum mors invéniat. Multi [subíto?súbito] et improvíse moriúntur. Nam hora, qua non putátur, fílius hómínis ventúrus est. Quando illa extréma hora vénerit, multum áliter sentíre incípies de tota vita tua præterita; et valde dolébis, quia tam néglegens et remíssus fuísti.

4. Quam felix et prudens, qui talis nunc nítitur esse in vita, qualis optat inveníri in morte! Dabit namque magnam fidúciam felíciter moriéndi perféctus contémpus mundi, fervens desidérium in virtútibus proficiéndi, amor disciplínæ, labor pæniténtiæ, promptitúdo obœdiéntiæ, abnegátio sui et supportátio cuiúslibet adversitátis pro amóre Christi. Multa bona potes operári, dum sanus es; sed infirmátus, néscio quid [póteris?potéris]. Pauci ex infirmitáte meliorántur; sic et qui multum peregrinántur, raro sanctificántur.

5. Noli [confídere?confidére] super amícos et próximos, nec in futúrum tuam dífferas salútem: quia cítiús obliviscéntur tui hómínes, quam æstimas. Mélius est nunc tempestíve providére et áliquíd boni præmíttre?præmittére, quam super aliórum auxílio speráre. Si non es pro te ipso sollícitus modo, quis erit sollícitus pro te in futúro? Nunc tempus est valde pretiósus. Nunc sunt dies salútis: nunc tempus acceptábile. Sed pro dolor, quod hoc útilius non expéndis, in quo promeréri vales, unde æternáliter vivas! Véniet, quando unam diem seu horam pro emendatióne desiderábis, et néscio, an impetrábis.

6. Eia caríssime, de quanto perículo te [póteris?potéris] librare, de quam magno timóre erípere, si modo semper timorátus fúeris et suspéctus de morte? Stude nunc táliter [vívère?vivére], ut in hora mortis váleas pótius gaudére, quam timére. Disce nunc mori mundo, ut tunc incípias [vívère?vivére] cum Christo. Disce nunc ómnia [contémnere?contemnére], ut tunc possis [libére?libere] ad Christum [pérgere?pergére]. Castíga nunc corpus tuum per pæniténtiam, ut tunc certam váleas habére confidéntiam.

7. Ah stulte, quid cógitas te diu victúrum, cum nullum diem hábeas secúrum? Quam multi decépti sunt, et insperáte de córpore extrácti? Quótiens audísti a dicéntibus, quia ille gládio [cécidit?cecídít], ille submérsus est, ille ab alto ruens cervícem fregit, ille manducándo obríguít, ille ludéndo finem fecit? Alius igne, álius ferro, álius peste, álius latrocínio intériit: et sic ómnium finis mors est, et vita hóminum tamquam umbra [subíto?súbíto] pertránsit.

8. Quis memorábitur tui post mortem? et quis orábit pro te? Age, age nunc, caríssime, quidquid [ágere?agére] potes: quia nescis, quando moriéris, nescis étiam, quid tibi post mortem sequétur. Dum tempus habes, cóngrega divítias immortáles. Præter salútem tuam, nihil cógites; solum quæ Dei sunt, cures. Fac nunc tibi amícos, venerándo Dei sanctos, et eórum actus imitándo, ut, cum [defecéris?deféceris] in hac vita, illi te recípiant in æténa tabernácula.

9. Serva te tamquam peregrínus et hóspitem super terram, ad quem nihil spectat de mundi negótiis. Serva cor líberum et

ad Deum sursum erectum, quia non habes hic manentem civitatem. Illuc preces et gemitus cotidianos cum lacrimis dirige, ut spiritus tuus mereatur ad Dominum post mortem feliciter transire. Amen.

CAPUT XXIV

DE IUDICIO ET PÆNIS PECCATORUM

1. In ómnibus rebus respice finem, et quáliter ante distríctum stabis iúdicem, cui nihil est occúltum; qui munéribus non placátur nec excusatiónes récipit; sed, quod iustum est, iudicábit. O misérime et insípiens peccátor, quid respondébis Deo, ómnia mala tua sciénti, qui intérdum [formídas?fórmi-das] vultum hóminis iráti? Utquid non prævides tibi in die iudícii, quando nemo póterit per álium excusári vel deféndi, sed unusquísque sufficiens onus erit sibi ipsi? Nunc labor tuus est fructuósus, fletus acceptábilis, gémitus exaudíbilis, dolor satisfactorius et purgátivus.

2. Habet magnum et salúbre purgatórium pátiens homo, qui suscípiens iniúrias, plus dolet de altérius malítia, quam de sua iniúria; qui pro contrariántibus sibi libénter orat et ex corde culpas indúlget: qui véniam ab áliis [pétere?petére] non retárdat; qui facílius miserétur, quam iráscitur; qui sibi ipsi violéntiam frequénter facit, et carnem omníno spirítui subiugáre conátur. Mélius est, modo purgáre peccáta et vítia resecáre, quam in futúro purgánda reserváre. Vere nos ipsos decípi-mus per [inórdínatum?inordinátum] amórem, quem ad carnem habémus.

3. Quid áliud ignis ille devorábit, nisi peccáta tua? Quanto ámplius tibi ipsi nunc parcis et carnem [séqueris?sequéris], tanto dúrius póstea lues et maiórem matériam comburéndi re-sérvas. In quibus homo peccávit, in illis grávius puniétur. Ibi acediósi ardéntibus stímulis perurgéntur, et gulósi ingénti siti ac fame cruciabúntur. Ibi luxuriósi et voluptátum amatóres ardénti pice et foetido súlphure perfundéntur, et sicut furiósi canes præ dolóre invidiósi ululábunt.

4. Nullum vítium erit, quod suum próprium cruciátum non habébit. Ibi supérbi omni confusióne replebúntur, et avári misérissima egestáte arctabúntur. Ibi erit una hora grávior in pœna, quam hic centum anni in gravíssima pæniténtia. Ibi nulla réquies est, nulla consolátio damnátis; hic tamen intérdum cessátur a labóribus, atque amicórum frúitur soláciis. Esto modo sollicitus et dolens pro peccátis tuis, ut in die iudícii secúrus sis cum beátis. Tunc enim iusti stabunt in magna constántia advérsus eos, qui se angustiavérunt et depressérunt. Tunc stabit ad iudicándum, qui modo se súbicit humíliter iudíciis hóminum. Tunc magnam fidúciam habébit pauper et húmilis, et pavébit úndique supérbus.

5. Tunc vidébitur sápiens in hoc mundo fuísse, qui pro Christo dídicit stultus et despéctus esse. Tunc placébit omnis tribulátio patiénter perpéssa, et omnis iníquitas oppilábit os suum. Tunc gaudébit omnis devótus, et mærébit omnis irreligiosus. Tunc plus exultábit caro afflícta, quam si in delíciis fuísset semper nutrita. Tunc splendébit hábitus vilis, et obtenebréscet vestis subtilis. Tunc plus laudábitur paupérculum domicílium,

quam deaurátum palátium. Tunc iuvábit plus constans patiéntia, quam omnis mundi poténtia. Tunc ámplius exaltábitur simplex oboediéntia, quam omnis sæculáris astútia.

6. Tunc plus lætificábit pura et bona consciéntia, quam docta [philosóphia?philosophía]. Tunc plus ponderábit contémp-tus divitiárum, quam totus thesáurus terrigenárum. Tunc ma-gis consoláberis super devóta oratióne, quam super delicáta comestióne. Tunc pótius gaudébis de serváto siléntio, quam de longa fabulatióne. Tunc plus valébunt sancta ópera, quam multa pulchra verba. Tunc plus placébit stricta vita et árdua pæniténtia, quam omnis delectátio terréna. Disce nunc in mó-dico pati, ut tunc a gravióribus váleas liberári. Hic primo pro-ba, quid possis póstea. Si nunc tam parum vales sustinére, quó-modo æténa torménta [póteris?potéris] sufférre? Si modo módica pássio tam impatiéntem éfficit, quid gehénna tunc fá-ciet? Ecce, vere non potes duo gáudia habére, delectári hic in mundo, et póstea regnáre cum Christo.

7. Si usque in hodiérnam diem semper in honóribus et volup-tátibus vixísses: quid totum tibi profuísset, si iam mori in in-stánti contíngeret? Omnia ergo vánitas, præter amáre Deum et illi soli servíre. Qui enim Deum ex toto corde amat, nec mortem, nec supplícium, nec iudícium, nec inférnum méuit; quia perféctus amor secúrum ad Deum accéssum facit. Quem autem adhuc peccáre deléctat, non mirum, si mortem et iudi-cium tímeat. Bonum tamen est, ut, si necdum amor a malo te révocat, saltem timor gehennális coërceat. Qui vero timó-rem Dei postpónit, diu stare in bono non valébit, sed diáboli

láqueos cítius incúrreret.

CAPUT XXV

DE FERVÉNTI EMENDATIÓNE [TÓTIUS?TOTÍUS] VITÆ NOSTRÆ

1. Esto vígilans et díligens in Dei servítio, et cógita frequén-ter: Ad quid venísti, et cur sáculum reliquísti? Nonne ut Deo víveres, et spirituális homo fíeres? Igitur ad proféctum fér-veas, quia mercédem labórum tuórum in brevi recípies; nec erit tunc ámplius timor aut dolor in finibus tuis. Módicum nunc laborábis, et magnam réquiem, immo perpétuam lætí-tiam invénies. Si tu permánseris fidélis et férvidus in agén-do, Deus procul dúbio erit fidélis et lócuples in retribuendo. Spem bonam retinére debes, quod ad palmam pervénies; sed securitátem cápere non opórtet, ne tórpeas aut [elátus?élatus] fias.

2. Cum quidam ánxius inter metum et spem frequénter fluc-tuáret, et quadam vice mæróre conféctus, in ecclésia ante quod-dam altáre se in oratióne prostravísset, hæc intra se revólvit, dicens: O si scirem, quod adhuc perseveratúrus essem! sta-tímque audívit divínium intus respónsum: Quodsi hoc scires, quid fácere velles? Fac nunc, quod tunc fácere velles, et be-ne secúrus eris. Moxque consolátus et confortátus, divínæ se commísit voluntáti, et cessávit ánxia fluctuátio. Noluítque [cu-ríose?curióse] investigáre, ut sciret, quæ sibi essent futúra: sed magis stúduit [inquirere?inquirére], quæ esset volúntas Dei

benéplacens et perfécta, ad omne opus bonum inchoándum et perficiéndum.

3. Spera in Dómino, et fac bonitátem ait prophéta, et inhábita terram, et [pásceris?pascéris] in divítiis eius. Unum est, quod multos a proféctu et fervénti emendatióne rétrahit: horror difficultátis seu labor certáminis. Enimvéro illi máxime præ céteris in virtútibus profíciunt, qui ea, quæ sibi magis grávia et contrária sunt, virílius [víncere?vincére] nitúntur. Nam ibi homo plus próficit et grátiam merétur ampliórem, ubi magis se ipsum vincit et in spíritu mortíficat.

4. Sed non omnes habent æque multum ad vincéndum et moriéndum. Díligens tamen æmulátor valéntior erit ad proficiéndum, etiámsi plures hábeat passiónes, quam álius bene morigerátus, minus tamen fervens ad virtútes. Duo speciáliter ad magnam emendatióem iuvant: vidélicet, [subtráhere?subtrahére] se violénter, ad quod natúra vitióse inclinátur, et fervénter instáre pro bono, quo ámplius quis índiget. Illa étiam stúdeas magis cavére et [víncere?vincére], quæ tibi frequéntius in áliis dísplicent.

5. Ubique?Ubíque proféctum tuum cápias, ut, si bona exémpla vídeas vel [audías?áudias], ad imitándum accendáris. Si quid autem reprehensíbile consideráveris, cave, ne idem fácias; aut si aliquándo fecísti, cítius emendáre te stúdeas. Sicut óculus tuus álios consíderat, sic íterum ab áliis notáris. Quam iucúndum et dulce est, vidére férvidos et devótos fratres, bene morigerátos et disciplínatos! Quam triste est et grave, vidére inordináte ambulántes, qui ea, ad quæ vocáti sunt, non ex-

ércent! Quam nocívum est, [neglégere?neglegére] vocatiónis suæ propósitum, et ad non commíssa sensum inclináre!

6. Memor esto arrépti propósi, et imáginem tibi propóne Crucifixi. Bene verecundári potes inspécta vita Iesu Chirísti, quia necdum magis illi te conformáre studuísti, licet diu in via Dei fuísti. Religiósus, qui se inténte et devóte in sanctíssima vita et passióne Dómini exércet, ómnia utília et necessária sibi abundánte ibi invéniet; nec opus est, ut extra Iesum áliquid mélius quærat. O si Iesus crucifíxus in cor nostrum veníret, quam cito et sufficiénte docti essémus!

7. Religiósus férvidus ómnia bene portat et capit, quæ illi iubéntur. Religiósus néglegens et tépidus habet tribulatióne super tribulatióne, et ex omni parte pátitur angústiam; quia interióri consolatióne caret, et exteriórem quærere?quærere prohibétur. Religiósus extra disciplínam vivens gravi patet ruínæ. Qui laxióra quærit et remissióra, semper in angústiis erit: quia unum aut réliquum sibi displicébit.

8. Quómodo faciunt tam multi álíi religiósi, qui satis arctáti sunt sub disciplína claustráli? Raro éxeunt, abstrácte vivunt, pauperrime cómedunt, grosse vestiúntur, multum labórant, parum loquúntur, diu vígilant, matúre surgunt, oratióne prólongant, fréquente legunt et se in omni disciplína custódiunt. Atténde Carthusienses, Cistercienses et divérsæ religiónis mó-nachos ac moniales: quáliter omni nocte ad psalléndum Dómino assúrgunt. Et ídeo turpe esset, ut tu debéres in tam sancto ópere pigritáre, ubi tanta multitúdo religiosórum íncipit Deo iubiláre.

9. O si nihil aliud faciendum incumberet, nisi Dóminum Deum nostrum toto corde et ore laudáre! O si numquam indigéres [comédere?comedére], nec [bíbere?bibére], nec dormíre, sed semper posses Deum laudáre, et solúmmodo spirituálibus stúdiis vacáre: tunc multo felícior esses quam modo, cum carni ex qualicúmque necessitáte servis. Utinam non essent istæ necessitátes, sed solum spirituáles ánimæ refectiónes, quas heu! satis raro degustámus!

10. Quando homo ad hoc [pérvenit?pervénit], quod de nulla creatúra consolatióem suam quærit, tunc ei Deus primo perfecté sápere incipit; tunc étiam bene conténtus de omni événtu rerum erit. Tunc nec pro magno lætábitur, nec pro módico contristábitur; sed ponit se íntegre et fiduciáliter in Deo, qui est ei ómnia in ómnibus: cui nihil [útique?utíque] perit nec móritur, sed ómnia ei vivunt et ad nutum incunctánte desérviunt.

11. Meménto semper finis, et quia pérditum non redit tempus. Sine sollicitúdine et diligéntia numquam acquíres virtútes. Si incipis [tepéscere?tepecére], incípies male habére. Si autem [déderis?dedéris] te ad fervórem, invénies magnam pacem et sénties leviórem labórem, propter Dei grátiam et virtútis amórem. Homo férvidus et díligens ad ómnia est [parátus?páratus]. Maior labor est [resístere?resistére] vítiis et passionibus, quam corporálibus insudáre labóribus. Qui parvos non vitat deféctus, paulátim lábitur ad maióres. Gaudébis semper véspere, si diem expéndas fructuóse. Vígila super te ipsum, [excíta?éxcita] te ipsum, ádmone te ipsum; et quidquid

de áliis sit, non néglegas te ipsum. Tantum profícies, quantum tibi ipsi vim intúleris. Amen.

LIBER II. ADMONITIONES AD INTERNA TRAHENTES

CAPUT I

DE INTÉRNA CONVERSATIÓNE

1. Regnum Dei intra vos est, dicit Dóminus. Convérte te ex toto corde ad Dóminum et relínque hunc míserum mundum, et invéniet ánima tua réquiem. Disce exterióra [contémne-re?contemnére] et ad interióra te dare, et vidébis regnum Dei in te veníre. Est enim regnum Dei pax et gáudium in Spíritu Sancto, quod non datur ímpiis. Véniet ad te Christus, osténdens tibi consolatióne suam, si dignam illi ab intus paráveris mansiónem. Omnis glória eius et decor ab intra est, et ibi [cómplacet?complácet] sibi. Frequens illi visitátio cum hómine intérno, dulcis sermocinátio, grata consolátio, multa pax, familiáritas stupénda nimis.

2. Eia, ánima fidélis, præpara huic sponso cor tuum, quátenus ad te veníre et in te habitáre dignétur. Sic enim dicit: Si quis díligit me, sermónem meum servábit, et ad eum veniémus et mansiónem apud eum faciémus. Da ergo Christo locum, et céteris ómnibus nega intróitum. Cum Christum habúeris, dives es, et súfficit tibi. Ipse erit provisor tuus et fidélis procurátor in ómnibus, ut non sit opus in homínibus speráre. Hómines enim cito mutántur et defíciunt velóciter; Christus autem manet in ætérnum et astat usque in finem firmiter.

3. Non est magna fidúcia ponénda in hómine frágili et mortáli, étiam si útilis sit et diléctus; neque tristítia multa ex hoc capiénda, si intérdum adversétur et contradícat. Qui hódie tecum sunt, cras contrariári possunt; et e convérso sæpe ut aura vertúntur. Pone totam fidúciam tuam in Deo, et sit ipse timor tuus et amor tuus. Ipse pro te respondébit et fáciat bene, sicut mélius fúerit. Non habes hic manéntem civitátem; et ubicúmque fúeris, extráneus es et peregrínus; nec réquiem aliquándo habébis, nisi Christo íntime fúeris [unítus?únitus].

4. Quid hic circúmspicias, cum iste non sit locus tuæ requietiόνis? In cæléstibus debet esse habitátio tua, et sicut in tránsitu cuncta terréna sunt aspiciénda. Tránseunt ómnia et tu cum eis páriter. Vide, ut non inháereas, ne capiáris et péreas. Apud Altíssimum sit cogitátio tua, et deprecátio tua ad Christum sine intermissiόνem dirigátur. Si nescis speculari alta et cæléstia, requiesce in passiόνem Christi, et in sacris vulnéribus eius libénter hábita. Si enim ad vúlnera et pretiósas [stígmata?stigmáta] Iesu devóte cónfugis, magnam in tribulatiόνem confortatiόνem sénties; nec multum curábis hóminum despectiόνem, facilitérque verba detrahéntia pérferes.

5. Christus fuit étiam in mundo ab homínibus despéctus, et in máxima necessitáte a notis et [amícis?ámicis] inter oppróbria derelíctus. Christus pati vóluit et déspecti, et tu audes de áliquo cónqueri? Christus hábuit adversários et oblocutóres, et tu vis omnes habére amícos et benefactóres? Unde coronábitur patiéntia tua, si nihil adversitátis occúrrerit? Si nihil contrárium vis pati, quómodo eris amícus Christi? [Sústine?Sustíne] te

cum Christo et pro Christo, si vis regnare cum Christo.

6. Si semel perfecte introisses in interiora Iesu, et modicum de ardenti amore eius sapuisses, tunc de proprio comodo vel incommodo nihil curares, sed magis de opprobrio illato gauderes; quia amor Iesu facit hominem se ipsum [contemnere?contemnere]. Amator Iesu et veritatis, et verus internus et liber ab affectionibus [inordinatis?inordinatis] potest se ad Deum [libere?libere] [convertere?convertere] et elevare supra se ipsum in spiritu ac fructive [quiescere?quiescere].

7. Cui sapiunt omnia, prout sunt, non ut dicuntur aut aestimantur: hic vere sapiens est et doctus magis a Deo, quam ab hominibus. Qui ab intra scit ambulare et modicum ab extra res ponderare, non requirit loca nec expectat tempora ad habenda devota exercitia. Homo internus cito se recolligit, quia numquam se totum ad exteriora effundit. Non illi obest labor exterior aut occupatio ad tempus necessaria, sed sicut res eveniunt, sic se illis accommodat. Qui intus bene dispositus est et ordinatus, non curat mirabiles et perversos hominum gestus. Tantum homo impeditur et distrahitur, quantum sibi res attrahit.

8. Si recte tibi esset, et bene purgatus esses, omnia tibi in bonum cederent et profectum. Ideo multa tibi displicent et saepe conturbant, quia adhuc non es perfecte tibi ipsi mortuus nec segregatus ab omnibus terrenis. Nil sic maculat et implicat cor hominis, sicut impurus amor in creaturis. Si renuis consolari exterius, [poteris?poteris] speculari caelestia et frequenter iubilare interius.

CAPUT II

DE HÚMILI SUBMISSIÓNÉ

1. Non magni pendas, quis pro te vel contra te sit; sed hoc age et cura, ut Deus tecum sit in omni re, quam facis. Hábeas consciéntiam bonam, et Deus bene te defensábit. Quem enim Deus adiuváre volúerit, [núllius?nullíus] pervérsitas nocére póterit. Si tu scis tacére et pati, vidébis procul dúbio auxílium Dómini. Ipse novit tempus et modum liberándi te, et ídeo te debes illi resignáre. Dei est adiuváre et ab omni confusióné liberáre. Sæpe valde prodest ad maiórem humilitátem servándam, quod deféctus nostros álii sciunt et redárguunt.

2. Quando homo pro deféctibus suis se humíliat, tunc fáciliter álios placat et léviter satisfacit sibi irascéntibus. Húmilem Deus prótegit et liberat, húmilem díligit et consolátur; húmili hómīni se inclínat, húmili largítur grátiam magnam, et post suam depressiónem levat ad glóriam. Húmili sua secréta revélat et ad se dúlciter trahit et invítat. Húmilis accépta confusióné satis bene est in pace: quia stat in Deo et non in mundo. Non réputes, te áliquíd profecísse, nisi ómnibus inferiorem te esse séntias.

CAPUT III

DE BONO PACÍFICO HÓMINE

1. Tene te primo in pace, et tunc [póteris?potéris] álios pacificáre. Homo pacíficus magis prodest, quam bene doctus. Ho-

mo passionatus étiam bonum in malum trahit et facíliter malum credit. Bonus pacíficus homo ómnia ad bonum convértit. Qui bene in pace est, de nullo suspicátur. Qui autem male conténtus est et commótus, váriis suspiciónibus agitátur, nec ipse quiéscit, nec álios [quíescere?quiescére] permíttit. Dicit sæpe, quod [dicére?dícere] non debéret, et omíttit, quod sibi magis fácere expedíret. Consíderat, quid álii fácere tenéntur, et néglegit, quid ipse tenétur. Habe ergo primo zelum super te ipsum, et tunc iuste zeláre [póteris?potéris] étiam próximum tuum.

2. Tu bene scis facta tua excusáre et coloráre, et aliórum excusatiónes non vis recípere. Iústius esset, ut te accusáres, et fratrem tuum excusáres. Si portári vis, porta et álium. Vide, quam longe es adhuc a vera caritáte et humilitáte, quæ nulli novit irásci vel indignári, nisi tantum sibi. Non est magnum, cum bonis et mansuétis conversári: hoc enim ómnibus naturaliter placet; et unusquisque libénter pacem habet et secum sentiéntes magis díligit. Sed cum duris et pervérsis aut disciplinátis aut nobis contrariántibus pacífice posse [vívere?vivére], magna grátia est et laudábile nimis viriléque factum.

3. Sunt, qui se ipsos in pace tenent et cum áliis étiam pacem habent. Et sunt, qui nec pacem habent, nec álios in pace dimíttunt; áliis sunt graves, sed sibi semper gravióres. Et sunt, qui se ipsos in pace rétinent et ad pacem álios [redúcere?reducére] student. Est tamen tota pax nostra in hac mísera vita pótius in húmili sufferéntia ponénda, quam in non sentiéndo contrária. Qui mélius scit pati, maiórem tenébit pacem. Iste

est victor sui et dñus mundi, amicus Christi et heres celi.

CAPUT IV

DE PURA MENTE ET SÍMPLICI INTENTIÓNE

1. Duábus alis homo sublevátur a terrénis, simplicitáte scílicet et puritáte. Simplicitas debet esse in intentióne, púritas in affectióne. Simplicitas inténdit Deum, púritas apprehéndit et gustat. Nulla bona áctio te impédiet, si liber intus ab [inordináto?inórdinato] afféctu fúeris. Si nihil áliud, quam Dei beneplácitum et próximi utilitátem inténdis et quæris, intérna libertáte [perfrúeris?perfruérís]. Si rectum cor tuum esset, tunc omnis creatúra spéculum vitæ et liber sanctæ doctrínæ esset. Non est creatúra tam parva et vilis, quæ Dei bonitátem non repræséntet.

2. Si tu esses intus bonus et purus, tunc ómnia sine impediménto vidéres et bene cáperes. Cor purum pénetrat cælum et inférnum. Qualis unusquisque intus est, táliter iúdicat extérius. Si est gáudium in mundo, hoc [útique?utíque] [pósidet?possídet] puri cordis homo. Et si est alicubi tribulátio et angústia, hoc mélius novit mala consciéntia. Sicut ferrum missum in ignem amíttit rubiginem et totum candens efficitur: sic homo íntegre ad Deum se convértens a torpóre exúitur, et in novum hóminem transmutátur.

3. Quando homo íncipit [tepéscere?tepescére], tunc parvum méruit labórem et libénter extérnam áccipit consolatióne. Sed quando perfécte íncipit se [vín cere?vincére] et viríliter in

via Dei ambuláre, tunc minus ea réputat, quæ sibi prius grávia esse sentiébat.

CAPUT V

DE PRÓPRIA CONSIDERATIÓNE

1. Non póssumus nobis ipsis nimis [crédere?credére], quia sæpe grátia nobis deest et sensus. Módicum lumen est in nobis, et hoc cito per neglegéntiam amíttimus. Sæpe étiam non advértimus, quod tam cæci intus sumus. Sæpe male ágimus, et peius excusámus. Passióne intérdum movémur, et zelum putámus. Parva in áliis reprehéndimus, et nostra maióra pertransímus. Satis cito sentímus et ponderámus, quid ab áliis sustinémus; sed quantum álii de nobis sústinent, non advértimus. Qui bene et recte sua ponderáret, non esset, quod de álio gráviter iudicáret.

2. Intérnus homo sui ipsíus curam ómnibus curis antepónit; et qui sibi ipsi diligénter inténdit, facíliter de áliis tacet. Numquam eris intérnus et devótus, nisi de aliénis silúeris et ad te ipsum speciáliter respéxeris. Si tibi et Deo totáliter inténdis, módicum te movébit, quod foris pércepis. Ubi es, quando tibi ipsi præsens non es? Et quando ómnia percurrísti, quid te neglécto profecísti? Si debes habére pacem et uniónem veram: opórtet, quod totum adhuc postpónas et te solum præ óculis hábeas.

3. Multum proínde profícies, si te feriátum ab omni temporáli cura consérves. Valde defícies, si áliquíd temporále repu-

táveris. Nil magnum, nil altum, nil gratum, nil accéptum tibi sit, nisi pure Deus aut de Deo sit. Totum vanum exístima, quidquid consolatiónis occurrerit de áliqua creatúra. Amans Deum ánima sub Deo déspicit univérsa. Solus Deus ætérmus et imménsus, implens ómnia, solácium ánimæ et vera cordis lætítia.

CAPUT VI

DE LÆTÍTIA BONÆ CONSCIÉNTIÆ

1. Glória boni hóminis testimónium bonæ consciéntiæ. Habe bonam consciéntiam et habébis semper lætítiam. Bona consciéntia valde multa potest portáre et valde læta est inter advérsa. Mala consciéntia semper tímida est et inquiéta. Suávi-ter requiésces, si cor tuum te non reprehénderit. Noli lætári, nisi cum beneféceris. Mali numquam habent veram lætítiam, nec intérmam séntiunt pacem: quia non est pax ímpiis, dicit Dóminus. Et si díxerint: In pace sumus, non vénient super nos mala: et quis nobis nocére audébit? ne credas eis; quóniam repén-te exúrget ira Dei, et in níhilum redigéntur actus eórum, et cogitatiónes eórum períbunt.

2. Gloriári in tribulatióne non est grave amánti; sic enim gloriári est gloriári in cruce Dómini. Brevis glória, quæ ab homínibus datur et accípitur. Mundi glóriam semper comitátur tristítia. Bonórum glória in consciéntiis eórum et non in ore hóminum. Iustórum lætítia de Deo et in Deo est, et gáudium eórum de veritáte. Qui veram et ætérmam glóriam désíderat, temporálem non curat. Et qui temporálem requírit glóriam,

aut non ex ánimo contémnit, minus amáre convíncitur cæléstem. Magnam habet cordis tranquillitatem, qui nec laudes curat nec vituperia.

3. Fácile erit conténtus et pacátus, cuius consciéntia munda est. Non es sánctior, si laudáris; nec vílior, si vituperáris. Quod es, hoc es; nec maior dici vales, quam Deo teste sis. Si atténdis, quid apud te sis intus, non curábis, quid de te loquántur hómines. Homo videt in fácie, Deus autem in corde. Homo consíderat actus, Deus vero pensat intentiões. Bene semper [ágere?agére] et módicum de se [tenére?ténere], húmilis ánimæ indícium est. Nolle consolári ab áliqua creatúra, magnæ puritátis et intérnæ fidúciæ signum est.

4. Qui nullum extrínsecus pro se testimónium quærit, liquet, quod totáliter se Deo commísit. Non enim, qui se ipsum comméndat, ille probátus est ait beátus Paulus: sed quem Deus comméndat. Ambuláre cum Deo intus, nec áliqua affectiõe [tenéri?téneri] foris, status est intérni hóminis.

CAPUT VII

DE AMÓRE IESU SUPER ÓMNIA

1. Beátus, qui [intéllegit?intellégit], quid sit amáre Iesum, et [contémnere?contemnére] se ipsum propter Iesum. Opórtet diléctum pro dilécto [relínquere?relinquére], quia Iesus vult solus super ómnia amári. Diléctio creatúræ fallax et instábilis; diléctio Iesu fidélis et perseverábilis. Qui adhæret creatúræ, cadet cum lábili; qui ampléctitur Iesum, firmábitur in ævum.

Illum dílige et amícum tibi [réține?retíne], qui ómnibus recedéntibus te non relínquet, nec patiétur in fine períre. Ab ómnibus opórtet te aliquándo separári, sive velis, sive nolis.

2. Téneas te apud Iesum vivens ac móriens, et illíus fidelitáti te commítte, qui ómnibus deficiéntibus solus te potest iuváre. Diléctus tuus talis est natúræ, ut aliénium non velit [admittere?admittére], sed solus vult cor tuum habére et tamquam rex in próprio throno sedére. Si scires te bene ab omni creatúra evacuáre, Iesus debéret libénter tecum habitáre. Pæne totum pérditum invénies, quidquid extra Iesum in homínibus posúeris. Non confídas, nec innitáris super cálamum ventósum; quia omnis caro fænum, et omnis glória eius ut flos fæni cadet.

3. Cito decipiéris, si ad extérnam hóminum apparéntiam tantum aspéxeris. Si enim tuum in áliis quæris solácium et luctum, sénties sápius detriméntum. Si quæris in ómnibus Iesum, invénies [útique?utíque] Iesum. Si autem quæris te ipsum, invénies étiam te ipsum, sed ad tuam perníciam. Plus enim homo nocívior sibi, si Iesum non quærit, quam totus mundus et omnes sui adversárii.

CAPUT VIII

DE FAMILIÁRI AMICÍTIA IESU

1. Quando Iesus adest, totum bonum est, nec quicquam difícilé vidétur; quando vero Iesus non adest, totum durum est. Quando Iesus intus non lóquitur, consolátio vilis est; si autem Iesus unum tantum verbum lóquitur, magna consolátio

sentítur. Nonne [Mária?María] Magdaléna statim surréxit de loco, in quo flevit, quando Martha illi dixit: Magíster adest et vocat te? Felix hora, quando Iesus vocat de lácrimis ad gáudium spíritus! Quam áridus et durus es sine Iesu! Quam insípiens et vanus, si cupis áliquid extra Iesum! Nonne hoc est máius?maius damnum, quam si totum pérderes mundum?

2. Quid potest tibi mundus conférre sine Iesu? Esse sine Iesu, gravis est inférnus, et esse cum Iesu, dulcis paradísus. Si fúerit tecum Iesus, nullus póterit nocére inimícus. Qui [ínvenit?invénit] Iesum, [ínvenit?invénit] thesáurum bonum, immo bonum super omne bonum. Et qui perdit Iesum, perdit nimis multum et plus quam totum mundum. Pauperrimus est, qui vivit sine Iesu, et ditíssimus, qui bene est cum Iesu.

3. Magna ars est, scire cum Iesu conversári, et scire Iesum [tenére?ténere], magna prudéntia. Esto húmilis et pacíficus, et erit tecum Iesus. Sis devótus et quiétus, et manébit tecum Iesus. Potes cito fugáre Iesum et grátiam eius [pérdere?perdére], si volúeris ad exterióra declináre. Et si illum effugáveris et perdíderis, ad quem fúgies, et quem tunc quæres amícum? Sine amíco non potes bene [vívère?vivére], et si Iesus non fúerit tibi præ ómnibus amícus, eris nimis tristis et desolátus. Fá-tue ígitur agis, si in áliquo áltero confídís aut lætáris. Eligéndum est magis, totum mundum habére contrárium quam Iesum offénsus. Ex ómnibus ergo caris sit Iesus solus diléctus speciális.

4. Diligántur omnes propter Iesum, Iesus autem propter se ipsum. Solus Iesus Christus singuláriter est amándus, qui solus

bonus et fidélis præ ómnibus invenítur [amícis?ámicis]. Propter ipsum et in ipso tam [ámici?amíci] quam inimíci sint tibi cari; et pro ómnibus his exorándus est, ut omnes ipsum cognóscant et díligant. Numquam cúpias singuláriter laudári vel amári, quia hoc solíus Dei est, qui símilem sibi non habet. Nec velis, quod áliquis tecum in corde suo occupétur, neque tu cum alicúius occupéris amóre; sed sit Iesus in te et in omni bono hómine.

5. Esto purus et liber ab intus sine alicúius creatúræ implicaménto. Opórtet te esse nudum, et purum cor ad Deum [gére-re?gerére], si vis vacáre et vidére, quam suávis sit Dóminus. Et revéra ad hoc non pervénies, nisi grátia eius fúeris prævéntus et intráctus, ut ómnibus evacuátis et licentiatis solus cum solo uniáris. Quando enim grátia Dei venit ad hómínem, tunc potens fit ad ómnia, et quando recédit, tunc pauper et infír-mus erit, et quasi tantum ad flagélla relíctus. In his non debet déici nec desperáre, sed ad voluntátem Dei æquanímiter stare, et cuncta superveniéntia sibi ad laudem Iesu Christi pérpeti; quia post híemem séquitur æstas, post noctem redit dies, et post tempestátem magna serénitas.

CAPUT IX

DE CARÉNTIA OMNIS SOLÁCII

1. Non est grave, humánum [contémnere?contemnére] solá-cium, cum adest divínus. Magnum est et valde magnum, tam humáno quam divíno posse [carére?cárere] solácio, et pro ho-nóre Dei libénter exílium cordis velle sustinére, et in nullo se

ipsum quærere?quærere, nec ad proprium méritum respice-re. Quid magni est, si hílaris sis et devótus adveniénte grátia? optábilis cunctis hæc hora. Satis suáriter équitat, quem grátia Dei portat. Et quid mirum, si onus non sentit, qui portátur ab omnipoténte et dúcitur a summo ductóre?

2. Libénter habémus áliquid pro solácio, et difficúlter homo exúitur a se ipso. Vicit sanctus martyr Lauréntius sáeculum cum suo sacerdoté; quia omne, quod in mundo delectábile videbátur, despéxit et summum Dei sacerdotém Sixtum, quem máxime diligébat, pro amóre Christi étiam a se tolli clemén-ter ferébat. Amóre ígitur creatóris amórem hóminis superá-vit, et pro humáno solácio divínium beneplácitum magis elé-git. Ita et tu áliquem necessárium et diléctum amícum pro amóre Dei discite [relínquere?relinquere]. Nec gráviter feras, cum ab amíco derelíctus fúeris, sciens, quóniam opórtet nos omnes tandem ab ínvicem separári.

3. Multum et diu opórtet hóminem in se ipso certáre, [ánte-quam?antéquam] discat se ipsum plene superáre et totum af-féctum suum in Deum [tráhere?trahere]. Quando homo stat super se ipsum, fácite lábitur ad consolatiónes humánas. Sed verus amátor Christi et studiósus sectátor virtútum non ca-dit super consolatiónes, nec quærit tales sensíbles dulcédi-nes, sed magis fortes exercitatiónes, et pro Christo dueros su-stinére labóres.

4. Cum ígitur spirituális a Deo consolátio datur, cum gratiá-rum actióne áccipe eam; sed Dei munus intéllege esse, non tuum méritum. Noli extólli, noli nímium gaudére, nec ináni-

ter præsúmere?præsumére; sed esto magis humílior ex dono, cáutior quoque et timorátior in cunctis áctibus tuis; quóniam transíbit hora illa, et sequétur temptátio. Cum abláta fúerit consolátio, non statim despéres: sed cum humilitáte et patiéntia expécta cæléstem visitatiónem, quóniam potens est Deus, ampliórem tibi redonáre consolatiónem. Istud non est novum nec aliénium viam Dei expértis, quia in magnis sanctis et in antíquis prophétis fuit sæpe talis alternatiónis modus.

5. Unde quidam, præsente iam grátia, dicébat: Ego dixi in abundántia mea: Non movébor in ætérnum. Absénte vero grátia, quid in se fúerit expértus, adiúngit dicens: Avertísti fáciem tuam a me, et factus sum conturbátus. Inter hæc tamen nequáquam despérat, sed instántius Dóminum rogat et dicit: Ad te, [Dómine?Domíne], clamábo et ad Deum meum deprecábor. [Dénique?Deníque] oratiónis suæ fructum repórtat et se exaudítum testátur dicens: Audívit Dóminus et misértus est mei; Dóminus factus est adiútor meus. Sed in quo? Convertísti, inquit, planctum meum in gáudium mihi, et circumdedísti me lætítia. Si sic actum est cum magnis sanctis, non est desperándum nobis infirmis et paupéribus, si intérdum in fervóre et intérdum in frigiditáte sumus: quóniam spíritus venit et recédit secúndum suæ beneplácitum voluntátis. Unde beátus Iob ait: Vísitas eum dilúculo, et [subíto?súbito] probas illum.

6. Super quid ígitur speráre possum, aut in quo [confídere?confidére] débeo, nisi in sola magna misericórdia Dei et in sola spe grátiae cæléstis? Sive enim assint hómines boni, sive devó-

ti fratres, vel [ámici?amíci] fidéles, sive libri sancti, vel tractátus pulchri, sive dulcis cantus et hymni: ómnia hæc módicum iuvant, módicum sápiunt, quando desértus sum a grátia et in própria paupertáte relictus. Tunc non est mélius remédium, quam patiéntia et abnegátio mei in voluntáte Dei.

7. Numquam [ínveni?invéni] áliquem tam religiósus et devótus, qui non habúerit intérdum grátia subtractionem, aut non sénsierit fervóris diminutionem. Nullus sanctus fuit tam alte raptus et illuminátus, qui prius vel póstea non fúerit temptátus. Non enim dignus est alta Dei contemplatióne, qui pro Deo non est exercitátus álqua tribulatióne. Solet enim sequéntis consolatiónis temptatio præcédens esse signum. Nam temptationibus [probátis?próbatis] cæléstis promíttitur consolatio. Qui vícerit, inquit, dabo ei [édere?edére] de ligno vitæ.

8. Datur autem consolatio divína, ut homo fórtior sit ad sustinéndum adversa. Séquitur étiam temptatio, ne se élevet de bono. Non dormit diábolus, nec caro adhuc mórtua est: ideo non cesses te præparáre ad certámen, quia a dextris et a sinístris hostes sunt, qui numquam quiéscunt.

CAPUT X

DE GRATITUDINE PRO GRÁTIA DEI

1. Cur quæris quiétem, cum natus sis ad labórem? Pone te ad patiéntiam magis, quam ad consolatiónes, et ad crucem portándam magis, quam ad lætítiam. Quis enim sæculárium non libénter consolatióne et lætítiam spirituálem accíperet, si semper obtinére posset? Excédunt enim spirituáles consolatiónes

omnes mundi delicias et carnis voluptates. Nam omnes deliciae mundanae aut vanae sunt aut turpes. Spirituales vero deliciae solae iucundae et honestae, ex virtutibus progenitae et a Deo puris mentibus infusae. Sed istis divinis consolationibus nemo semper pro suo affectu frui valet, quia tempus temptationis non diu cessat.

2. Multum autem contrariatur supernae visitationi falsa libertas animi et magna confidentia sui. Deus bene facit consolationis gratiam dando, sed homo male agit, non totum Deo cum gratiarum actione retribuendo. Et ideo non possunt in nobis dona gratiae [fluere?fluere], quia ingrati sumus auctori, nec totum refundimus fontali origini. Semper enim debetur gratia digne gratias referenti, et auferetur ab [elato?élato], quod dari solet humili.

3. Nolo consolationem, quae mihi aufert compunctionem; nec affecto contemplationem, quae ducit in elationem. Non enim omne altum sanctum, nec omne dulce bonum, nec omne desiderium purum, nec omne carum Deo gratum. Libenter accepto gratiam, unde semper humilior et timoratiores inveniar, atque ad relinquendum me paratiores fiam. Doctus dono gratiae et eruditus subtractionis verberare non sibi audébit quicquam boni [attribuere?attribuere], sed potius se pauperem et nudum confitebitur. Da Deo, quod Dei est, et tibi ascribe, quod tuum est; hoc est: Deo gratias pro gratia tribue, tibi autem soli culpam et dignam poenam pro culpa deberi sentias.

4. Pone te semper ad infimum, et dabitur tibi summum; nam summum non stat sine infimo. Summi sancti apud Deum mí-

nimi sunt apud se, et quanto gloriosiores, tanto in se humiliiores. Pleni veritate et gloria cælesti non sunt vanæ gloriæ cûpidi. In Deo fundati et confirmati nullo modo possunt esse [elati?élati]. Et qui totum Deo ascribunt, quidquid boni acceperunt, gloriâ ab invicem non quærunt, sed gloriâ, quæ a solo Deo est, volunt, et Deum in se et in omnibus sanctis laudari super omnia cûpiunt et semper in id ipsum tendunt.

5. Esto igitur gratus pro mínimo, et eris dignus maiora accipere. Sit tibi minimum etiam pro máximo, et magis contemptibile pro speciali dono. Si dignitas datoris inspicitur, nullum datum parvum aut nimis vile videbitur. Non enim parvum est, quod a summo Deo donatur. Etiam si pœnas et verbera dederit, gratum esse debet, quia semper pro salute nostra facit, quidquid nobis advenire permittit. Qui grâtiâ Dei retinere desiderat, sit gratus pro grâtiâ data, patiens pro sublata. Oret, ut redeat; cautus sit et humilis, ne amittat.

CAPUT XI

DE PAUCITATE AMATORUM CRUCIS IESU

1. Habet Iesus nunc multos amatores regni sui cælestis, sed paucos baiulatores suæ crucis. Multos habet desideratores consolationis, sed paucos tribulationis. Plures [invenit?invénit] socios mensæ, sed paucos abstinentiæ. Omnes cûpiunt cum eo gaudere, pauci volunt pro eo aliquid sustinere. Multi Iesum sequuntur usque ad fractionem panis, sed pauci usque ad bibendum cálicem passionis. Multi miracula eius venerantur, pauci ignominiam crucis sequuntur. Multi Iesum diligunt,

quámdiu advérsa non contíngunt. Multi illum laudant et benedícunt, quámdiu consolatiónes áliquis ab ipso percípiunt. Si autem Iesus se abscónderit et módicum eos relíquerit, aut in querimóniam vel in deiectiódinem nímiā cadunt.

2. Qui autem Iesum propter Iesum et non propter suā própriā [áliquam?áliquam] consolatiódinem díligunt, ipsum in omni tribulatiódine et angústia cordis, sicut in summa consolatiódine, benedícunt. Et si numquam eis consolatiódinem dare vellet, ipsum tamen semper laudárent et semper grátias [ágere?ágere] vellent.

3. O quantum potest amor Iesu purus, nullo próprio cómmo-
do vel amóre permíxtus! Nonne omnes mercenárii sunt dicéndi, qui consolatiónes semper quærunt? Nonne amatóres sui magis quam Christi probántur, qui sua cómmoda et lucra semper meditántur? Ubi inveniétur talis, qui velit Deo servíre gratis?

4. Raro invenítur tam spirituális áliquis, qui ómnibus sit nudátus. Nam verum páuperem spíritu et ab omni creatúra nudum, quis invéniet? Procul et de últimis fínibus prétium eius. Si déderit homo omnem substántiam suā, adhuc nihil est. Et si fécerit pæniténtiam magnā, adhuc exíguum est. Et si apprehénderit omnem sciéntiam, adhuc longe est. Et si habúerit virtútem magnā et devotiódinem nimis ardéntem, adhuc multum sibi deest: scílicet unum, quod summe sibi necessárium est. Quid illud? Ut ómnibus relíctis se relínquat et a se totáliter éxeat, nihílque de priváto amóre retíneat. Cumque ómnia fécerit, quæ faciéndā nóverit, nil se fecísse séntiat.

5. Non grande pónderet, quod grande æstimári possit, sed in veritáte servum inútilem se pronúntiet, sicut Véritas ait: Cum fecéritis ómnia, quæ præcépta sunt vobis, dícite: Servi inútiles sumus. Tunc vere pauper et nudus spíritu esse póterit, et cum prophéta [dicére?dicere]: Quia únicus et pauper sum ego. Nemo tamen isto dítor, nemo poténtior, nemo libérior, qui se et ómnia [relínquere?relinquére] scit et ad ínfimum se [pónere?ponére].

CAPUT XII

DE RÉGIA VIA SANCTÆ CRUCIS

1. Durus multis vidétur hic sermo: Abnega temet ipsum, tolle crucem tuam et [séquere?sequére] Iesum. Sed multo dúrius erit, audíre illud extrémum verbum: Discédite a me, maledícti, in ignem ætérnum. Qui enim modo libénter áudiunt et sequúntur verbum crucis, tunc non timébunt ab auditióne ætérnæ damnatiónis. Hoc signum crucis erit in cælo, cum Dóminus ad iudicándum vénerit. Tunc omnes servi crucis, qui se Crucifíxo conformavérunt in vita, accédent ad Christum iúdicem cum magna fidúcia.

2. Quid ígitur times [tóllere?tollére] crucem, per quam itur ad regnum? In cruce salus, in cruce vita, in cruce protéctio ab hóstibus; in cruce infúsió supérnæ suavitátis, in cruce robur mentis, in cruce gáudium spíritus; in cruce summa virtútis, in cruce perféctio sanctitátis. Non est salus ánimæ nec spes ætérnæ vitæ, nisi in cruce. Tolle ergo crucem tuam et [séquere?sequére] Iesum, et ibis in vitam ætérnam. Præcéssit ille [báiu-

lans?baúlans] sibi crucem et mórtuus est pro te in cruce, ut et tu tuam portes crucem, et mori afféctes in cruce. Quia, si commórtuus fúeris, étiam cum illo páriter vives. Et si sócius fúeris pœnæ, eris et glóriæ.

3. Ecce, in cruce totum constat, et in moriéndó totum iacet; et non est ália via ad vitam et ad veram intérnam pacem, nisi via sanctæ crucis et cotidiánæ mortificatiónis. Ambula, ubi vis; quære, quodcúmque volúeris: et non invénies altiorem viam supra nec securiorem viam infra, nisi viam sanctæ crucis. Dispóne etórdina ómnia secúndum tuum velle et vidére: et non invénies, nisi semper áliquíd pati debére aut sponte aut invíte, et ita crucem semper invénies. Aut enim in córpore dolórem sénties, aut in ánima spíritus tribulatiónem sustinébis.

4. Intérdum a Deo [relínqueris?relinquéris], intérdum a próximo exercitáberis, et quod ámplius est, sæpe tibimet ipsi gravis eris; nec tamen áliquo remédio vel solácio liberári seu alleviári [póteris?potéris], sed, donec Deus volúerit, opórtet, ut sustíneas. Vult enim Deus, ut tribulatiónem sine consolatióne pati discas, et ut illi totáliter te subícias et humílior ex tribulatióne fias. Nemo ita cordialiter sentit passióem Christi, sicut is, cui contígerit simília pati. Crux ergo semper paráta est et [úbique?ubíque] te expséctat. Non potes [effúgere?effugére], ubicúmque cucúrreris: quia, ubicúmque [véneris?venéris], te ipsum tecum portas, et semper te ipsum invénies. Convérte te supra, convérte te infra: convérte te extra, convérte te intra: et in his ómnibus invénies crucem, et necesse est, te [úbique?ubíque] [tenére?ténere] patiéntiam, si intérnam vis

habére pacem et perpétuam promeréri corónam.

5. Si libénter crucem portas, portábit te et ducet ad desiderátum finem, ubi scílicet finis patiéndi erit, quamvis hic non erit. Si invíte portas, onus tibi facis, et te ipsum magis gravas; et tamen opórtet, ut sustíneas. Si ábicis unam crucem, áliam procul dúbio invénies et fórsitan graviórem.

6. Credis tu [evádere?evadére], quod nullus mortálium pótuit præteríre? Quis sanctórum in mundo sine cruce et tribulatióne fuit? Nec enim Iesus Christus, Dóminus noster, una hora sine dolóre passiónis fuit, quámdu vixit. Oportébat, ait, Christum pati, et [resúrgere?resurgére] a mórtuis, et ita intráre in glóriam suam. Et quómodo tu áliam viam quæris, quam hanc régiam viam, quæ est via sanctæ crucis?

7. Tota vita Christi crux fuit et martýrium; et tu tibi quæris réquiem et gáudium? Erras, erras, si áliud quæris, quam pati tribulatiónes; quia tota ista vita mortális plena est misériis et circumsignáta crúcibus. Et quanto áltius quis in spíritu profécerit, tanto gravióres sæpe cruces invénerit: quia exílii sui pœna magis ex amóre crescit.

8. Sed tamen iste sic multiplíciter afflíctus non est sine levámine consolatiónis, quia fructum máximum sibi sentit [accrêscere?accrescére] ex sufferéntia suæ crucis. Nam dum sponte se illi súbicít, omne onus tribulatiónis in fidúciám divínæ consolatiónis convértitur. Et quanto caro magis per afflictiónem attéritur, tanto spíritus ámplius per intérnam grátiam roborátur. Et nonnúquam in tantum confortátur ex afféctu

tribulatiónis et adversitátis, ob amórem conformitátis crucis Christi, ut se sine dolóre et tribulatióne esse non vellet; quóniam tanto se acceptiorem Deo credit, quanto plura et gravióra pro eo perférre potúerit. Non est istud hóminis virtus, sed grátia Christi, quæ tanta potest et agit in carne frágili, ut, quod naturáliter semper abhórret et fugit, hoc fervóre spíritus aggrediátur et díligat.

9. Non est secúndum hóminem crucem portáre, crucem amáre, corpus castigáre et servitúti subícere, honóres [fúgere? fugére], contumélias libénter sustinére, se ipsum [despícere? despícere] et déspici optáre, advérsa quæque cum damnis perpéti et nihil prosperitátis in hoc mundo desideráre. Si ad te ipsum réspicis, nihil huiúsmodi ex te [póteris? potéris]. Sed si in Dómino confidis, dábitur tibi fortitúdo de cælo, et subiciéntur ditióni tuæ mundus et caro. Sed nec inimícum diábolum timébis, si fúeris fide armátus et cruce Christi signátus.

10. Pone te ergo, sicut bonus et fidélis servus Christi, ad portándam viríliter crucem Dómini tui, pro te ex amóre crucifíxi. Prépara te ad toleránda multa advérsa et vária incómmoda in hac mísera vita; quia sic tecum erit, ubicúmque fúeris; et sic revéra invénies, ubicúmque latúeris. Opórtet ita esse; et non est remédium evadéndi a tribulatióne malórum et dolóre, quam ut te patiáris. Cálicem Dómini affectanter bibe, si amícus eius esse et partem cum eo habére desíderas. Consolatiónes Deo commítte; fáciat ipse cum talibus, sicut sibi magis placúerit. Tu vero, pone te ad sustinéndum tribulatiónes, et réputa eas máximas consolatiónes, quia non sunt condígnæ

passiões huius témporis ad futúram glóriam promeréndam, étiam si solus omnes posses sustinére.

11. Quando ad hoc [véneris?venéris], quod tribulátio tibi dulcis est et sapit pro Christo: tunc bene tecum esse ástima, quia invenísti paradísium in terra. Quámdu pati grave tibi est et [fúgere?fugére] quæris: tam diu male habébis, et sequétur te [úbique?ubíque] fuga tribulatiónis.

12. Si ponis te, ad quod esse debes, vidélicet ad patiéndum et moriéndum, fiet cito mélius, et pacem invénies. Etiam si raptus fúeris usque ad tértium cælum cum Paulo, non es prop- térea securatus de nullo contrário patiéndo. Ego, inquit Ie- sus, osténdam illi, quanta opórteat eum pro [nómine?nomí- ne] meo pati. Pati ergo tibi [rémanet?remánet], si Iesum [dilí- gere?diligére] et perpétuo illi servíre placet.

13. Utinam dignus esses áliquid pro [nómine?nomíne] Ie- su pati; quam magna glória remanéret tibi, quanta exultátio ómnibus sanctis Dei, quanta quoque ædificátio esset próxi- mi! Nam patiéntiam omnes recommendant, quamvis pauci tamen pati velint. Mérito debéres libénter módicum pati pro Christo, cum multi gravióra patiúntur pro mundo.

14. Scias pro certo, quia moriéntem te opórtet [dúcere?du- cére] vitam. Et quanto quisque plus sibi móritur, tanto magis Deo [vívere?vivére] incipit. Nemo aptus est ad comprehen- déndum cæléstia, nisi se submíserit ad portándum pro Chri- sto advérsa. Nihil Deo accéptius, nihil tibi salúbrius in mundo isto, quam libénter pati pro Christo. Et si eligéndum tibi esset,

magis optáre debéres pro Christo advérsa pati, quam multis consolatióibus recreári; quia Christo simílior esses et ómnibus sanctis magis confórmior. Non enim stat méritum nostrum et proféctus status nostri in multis suavitátibus et consolatióibus, sed pótius in magnis gravitatibus et tribulatióibus perferéndis.

15. Si quidem áliquid mélius et utílius salúti hóminum, quam pati, fuisset, Christus [útique?útique] verbo et exémplo ostendisset. Nam et sequéntes se discípulos omnésque eum sequi cupiéntes maniféste ad crucem portándam hortátur, et dicit: Si quis vult veníre post me, ábneget semet ipsum, et tollat crucem suam, et sequátur me. Omnibus ergo perléctis et scrutátis, sit hæc conclúsió finális: Quóniam per multas tribulatiónes opórtet nos intráre in regnum Dei.

LIBER III. DE INTERNA CONSOLATIONE

CAPUT I

DE INTÉRNA CHRISTI LOCUTIÓNE AD ÁNIMAM

FIDÉLEM

1. Audíam?Audiam, quid loquátur in me Dóminus Deus. Beáta ánima, quæ Dóminum in se loquéntem audit, et de ore eius consolatiónis verbum áccipit. Beátæ aures, quæ venas divíni susúrri suscípunt, et de mundi huius susurratióibus nihil advértunt. Beátæ plane aures, quæ non vocem foris sonántem, sed intus auscúltant veritátem docéntem. Beáti óculi, qui exterióribus clausi, interiórius autem sunt inténti. Beá-

ti, qui intérna pénetrant, et ad capiéndam arcána cæléstia magis ac magis per cotidiána exercítia se student præparáre. Beáti, qui Deo vacáre géstiunt, et ab omni impediménto sáculi se excútiunt. Animadvérte hæc, ánima mea, et claude sensuali-tátis tuæ óstia, ut possis audíre, quid in te loquátur Dóminus Deus tuus.

2. Hæc dicit diléctus tuus: Salus tua ego sum, pax tua et vi-ta tua. Serva te apud me, et pacem invénies. Dimítte ómnia transitória, quære æténa. Quid sunt ómnia temporália, nisi seductória? Et quid iuvant omnes creatúræ, si fúeris a creatóre desérta? Omnibus ergo abdicátis creatóri tuo te redde pláci-tam ac fidélem, ut veram váleas [apprehéndere?apprehendé-re] beatitúdinem.

CAPUT II

QUOD VÉRITAS INTUS LÓQUITUR SINE STRÉPITU VERBÓRUM

1. [Lóquere?Loquére], [Dómine?Domíne], quia audit ser-vus tuus. Servus tuus sum ego; da mihi intelléctum, ut sciam testimónia tua. Inclína cor meum in verba oris tui: fluat ut ros elóquium tuum. Dicébant olim fílii Israel?Isráel ad Moý-sen?Móysen: [Lóquere?Loquére] tu nobis, et audiémus; non loquátur nobis Dóminus, ne forte moriámur. Non sic, [Dómi-ne?Domíne], non sic oro, sed magis cum Samuэле prophéta humíliter ac desideránte óbsecro: [Lóquere?Loquére], [Dó-mine?Domíne], quia audit servus tuus. Non loquátur mihi

Moýses?Móyses aut áliquis ex prophétis: sed tu pótius [lóquere?loquére], [Dómine?Domíne] Deus, inspirátor et illuminátor ómnium prophetárum; quia tu solus sine eis potes me perfécte [imbúere?imbuére]; illi autem sine te nihil profícient.

2. Possunt quidem verba sonáre, sed spíritum non cónferunt. Pulchrer dicunt, sed te tacénte cor non accéndunt. Lítteras tradunt, sed tu sensum [áperis?apéris]. Mystéria próferunt, sed tu réseras intelléctum signatórum. Mandáta edícunt, sed tu iuvas ad perficiéndum. Viam osténdunt, sed tu confórtas ad ambulándum. Illi foris tantum agunt, sed tu corda ínstruis et illúminas. Illi extérius rigant, sed tu fecunditátem donas. Illi clamant verbis, sed tu audítui intellegéntiam tríbuis.

3. Non ergo loquátur mihi Moýses?Móyses, sed tu, [Dómine?Domíne] Deus meus, æténa véritas, ne forte móriar et si ne fructu effíciar, si fúero tantum foris admónitus et intus non accénsus; ne sit mihi ad iudícium verbum [audítum?áuditum] et non factum, cógnitum nec amátum, crédito et non servátum. [Lóquere?Loquére] igitur, [Dómine?Domíne], quia audit servus tuus; verba enim vitæ æternæ habes. [Lóquere?Loquére] mihi ad qualemcúmque ánimæ meæ consolatióem et ad [tótius?totíus] vitæ meæ emendatióem, tibi autem ad laudem et glóriam et perpétuum honórem.

CAPUT III

QUOD VERBA DEI CUM HUMILITÁTE SUNT

AUDIÉNDÁ, ET QUOD MULTI EA NON PÓNDERANT

- 1.** Audi, fili, verba mea, verba suavíssima, omnem philosophórum et sapiéntium huius mundi sciéntiam excedéntia. Verba mea spíritus et vita sunt, nec humano sensu pensánda. Non sunt ad vanam complacéntiam trahénda, sed in siléntio audiénda, et cum omni humilitáte atque magno afféctu suscipiénda.
- 2.** Et dixi: Beátus, quem tu [erudiéris?erudíeris], [Dómine?Domíne], et de lege tua docúeris eum, ut mítigés ei a diébus malis, et non desolétur in terra.
- 3.** Ego, inquit Dóminus, dócui prophétas ab inítio, et usque nunc non cesso ómnibus loqui; sed multi ad vocem meam surdi sunt et duri. Plures mundum libéntius áudiunt, quam Deum; facílius sequúntur carnis suæ appetítum, quam Dei beneplácitum. Promíttit mundus temporália et parva, et servítur ei aviditáte magna: ego promítto summa et ætérna, et torpéscunt mortálium corda. Quis tanta cura mihi in ómnibus servit et obœdit, sicut mundo et dóminis eius servítur? Erubésce, Sidon, ait mare, et si causam quæris, audi, quare. Pro módica præbénda longa via cúrritur; pro ætérna vita a multis vix pes semel a terra levátur. Vile prétium quæritur; pro uno numísmate intérdum túrpiter litigátur; pro vana re et parva promissióne die noctúque fatigári non timétur.
- 4.** Sed, pro pudor! pro bono incommutábili, pro præmio inæstimábili, pro summo honóre et glória interminábili vel ad módicum fatigári pigritátur. Erubésce ergo, serve piger et que-

culose, quod illi paratiores inveniuntur ad perditionem, quam tu ad vitam. Gaudent illi amplius ad vanitatem, quam tu ad veritatem. Equidem a spe sua nonnumquam frustrantur, sed promissio mea neminem fallit, nec confidentem mihi dimittit inanem. Quod promisi, dabo; quod dixi, implébo; si tamen usque in finem fidelis in dilectione mea quis permanserit. Ego remunerator sum omnium bonorum, et fortis probator omnium devotorum.

5. Scribe verba mea in corde tuo, et pertracta diligenter; erunt enim in tempore temptationis valde necessaria. Quod non intellegis, cum legis, cognosces in die visitationis. Duplíciter soleo electos meos visitare, temptatione scilicet et consolatione. Et duas lectiones eis cotidie lego: unam increpando eorum vitia, alteram exhortando ad virtutum incrementa. Qui habet verba mea et spernit ea, habet, qui iudicet eum in novissimo die.

Oratio ad implorandam devotionis gratiam

6. [Dómine?Domíne] Deus meus, omnia bona mea tu es. Et quis ego sum, ut áudeam ad te loqui? Ego sum pauperrimus servulus tuus, et abiectus vermiculus, multo pauperior et contemptibilior, quam scio et [dicere?dícere] áudeo. Meménto, tamen, [Dómine?Domíne], quia nihil sum, nihil hábeo, nihilque váleo. Tu solus bonus, iustus et sanctus; tu omnia potes, omnia præstas, omnia imples, solum peccatorem inanem relinquens. [Reminiscere?Reminiscére] miserationum tuarum, et imple cor meum gratia tua, qui non vis esse vácuá ópera tua.

7. Quómodo possum me tolerare in hac mísera vita, nisi me

confortáveris misericórdia et grátia tua? Noli [avértere?aver-tére] fáciem tuam a me; noli visitatióem tuam prolongáre; noli consolatióem tuam [abstráhere?abstrahére], ne fiat áni-ma mea sicut terra sine aqua tibi. [Dómine?Domíne], doce me fácere voluntátem tuam; doce me coram te digne et humí-liter conversári; quia sapiéntia mea tu es, qui in veritáte me co-gnóscis, et cognovísti, [ántequam?antéquam] fieret mundus, et [ántequam?antéquam] natus essem in mundo.

CAPUT IV

QUOD IN VERITÁTE ET HUMILITÁTE CORAM DEO

CONVERSÁNDUM EST

1. Fili, ámbula coram me in veritáte, et in simplicitáte cordis tui quære me semper. Qui ámbulat coram me in veritáte, tutá-bitur ab incúrsibus malis, et véritas liberábit eum a seductóri-bus et detractiúnibus iniquórum. Si véritas te liberáverit, vere liber eris, et non curábis de vanis hóminum verbis.

[Dómine?Domíne], verum est, sicut dicis; ita, quæso, mecum fiat. Véritas tua me dóceat, ipsa me custódiat et usque ad salu-tárem finem consérvet. Ipsa me [libéret?líberet] ab omni af-fectiúne mala et [inordínata?inordináta] dilectiúne; et ambu-lábo tecum in magna cordis libertáte.

2. Ego te docébo, ait véritas, quæ recta sunt et plácita coram me. Cógita peccáta tua cum displicéntia magna et mæróre; et numquam réputes, te áliquid esse propter ópera bona. Re-véra peccátor es et multis passiúnibus obnóxius et implicátus.

Ex te semper ad nihil tendis; cito [labéris?láberis], cito [vínce-
ris?vincéris], cito turbáris, cito [dissólveris?dissolvéris]. Non
habes quicquam, unde possis gloriári, sed multa, unde te dé-
beas vilificáre; quia multo infirmior es, quam vales [compre-
héndere?comprehendére].

3. Nil ergo magnum tibi videátur ex ómnibus, quæ agis. Nil
grande, nil pretiósum et admirábile, nil reputatióne appáreat
dignum; nil altum, nil vere laudábile et desiderábile, nisi quod
ætérnum est. Pláceat tibi super ómnia æténa véritas, displí-
ceat tibi semper tua máxima vílitas. Nil sic tímeas, sic vitúpe-
res et fúgias, sicut vítia et peccáta tua, quæ magis displicére de-
bent, quam quálibet rerum damna. Quidam non sincére co-
ram me ámbulant, sed quadam curiositáte et arrogántia ducti
volunt secréta mea scire et alta Dei [intellégere?intellegére],
se et suam salútem neglegéntes. Hi sæpe in magnas tempta-
tiones et peccáta propter suam supérbiam et curiositatem, me
eis adversánte, labúntur.

4. Time iudícia Dei, expavésce iram omnipoténtis. Noli au-
tem discútere ópera altíssimi, sed tuas iniquitátes perscrutáre,
in quantis deliquísti, et quam multa bona neglexísti. Quidam
solum portant suam devotiónem in libris, quidam in imaginí-
bus, quidam autem in signis exterióribus et figúris. Quidam
habent me in ore, sed módicum est in corde. Sunt álii, qui
intelléctu illumináti et afféctu purgáti ad æténa semper an-
hélant, de terrénis gráviter áudiunt, necessitatibus natúrae do-
lénter insérviunt; et hi séntiunt, quid spíritus veritátis lóquitur
in eis. Quia docet eos terréna [despícere?despicére] et amáre

cæléstia, mundum [neglégere?neglegére] et cælum tota die ac nocte desideráre.

CAPUT V

DE MIRÁBILI EFFÉCTU DIVÍNI AMÓRIS

1. [Benedíco?Benédico] te, Pater cæléstis, Pater Dómini mei Iesu Christi, quia mei páuperis dignátus es recordári. O Pater misericordiárum et Deus [tótius?totíus] consolatiónis, grátias tibi, qui me indígnum omni consolatióne quandóque tua récreas consolatióne. [Benedíco?Benédico] te semper et glófico, cum unigénito Fílio tuo et Spíritu Sancto [paraclíto?paraclito] in sæcula sæculórum. Eia, [Dómine?Domíne] Deus, amátor sancte meus, cum tu [véneris?venéris] in cor meum, exultábunt ómnia interióra mea. Tu es glória mea et exultátio cordis mei. Tu spes mea et refúgium meum in die tribulatiónis meæ.

2. Sed quia adhuc débilis sum in amóre et imperféctus in virtúte, ídeo necesse hábeo a te confortári et consolári; propterea vísita me sápius et ínstrue disciplínis sanctis. Líbera me a passió nibus malis, et sana cor meum ab ómnibus affectióri bus [inordinátis?inordinatis], ut intus sanátus et bene purgátus, aptus effíciar ad amándum, fortis ad patiéndum, stábilis ad perseverándum.

3. Magna res est amor, magnum omníno bonum, quod solum leve facit omne onerósum et fert æquáliter omne inæquále. Nam onus sine ónere portat et omne amárum dulce ac sápidum éfficit. Amor Iesu nóbilis ad magna operánda impéllit

et ad desideránda semper perfectióra éxcitat. Amor vult esse sursum, nec ullis ínfimis rebus retinéri. Amor vult esse liber et ab omni mundána affectióne aliénus, ne intérnus eius impediátur aspéctus; ne per áliquod cómmodum temporále implicatiónes sustíneat aut per incómodum succúmbat. Nihil dúlcius est amóre, nihil fórtius, nihil áltius, nihil látius, nihil iucúndius, nihil plénius nec mélius in cælo et in terra: quia amor ex Deo natus est, nec potest, nisi in Deo, super ómnia creáta [quíescere?quiescére].

4. Amans volat, currit et lætátur; liber est et non tenétur. Dat ómnia pro

ómnibus, et habet ómnia in ómnibus; quia in uno summo super ómnia quiéscit, ex quo omne bonum fluit et procedit. Non réspicit ad dona, sed ad donántem se convértit super ómnia bona. Amor modum sæpe nescit, sed super omnem modum fervéscit. Amor onus non sentit, labóres non réputat; plus afféctat, quam valet; de impossibilitáte non causátur, quia cuncta sibi posse et licére arbitrátur. Valet ígitur ad ómnia, et multa implet et efféctui máncipat, ubi non amans déficit et iacet.

5. Amor vígilat et dórmiens non dormítat. Fatigátus non lassátur, arctátus non arctátur, térritus non conturbátur; sed sicut vivax flamma et ardens fácula sursum erúmpit securéque pertránsit. Si quis amat, novit, quid hæc vox clamet. Magnus clamor in áuribus Dei est ipse ardens afféctus ánimæ, quæ dicit: Deus meus, amor meus, tu totus meus, et ego totus tuus.

6. Diláta me in amóre, ut discam interióri cordis ore degustáre, quam suáve sit amáre et in amóre liquefieri et natáre. Té-

near amóre, vadens supra me, præ nímio fervóre et stupóre. Cantem amóris cánticum, sequar te diléctum meum in altum, deficiat in laude tua ánima mea, iúbilans ex amóre. Amem te plus quam me, nec me nisi propter te, et omnes in te, qui vere amant te, sicut iubet lex amóris lucens ex te.

7. Est amor velox, sincérus, pius, iucúndus et amœnus; fortis, pátiens, fidélis, prudens, longánimis, virílis et se ipsum numquam quærens. Ubi enim se ipsum áliquis quærit, ibi ab amóre cadit. Est amor circumspectus, húmilis et rectus, non mollis, non levis, nec vanis inténdens rebus; sóbrius, castus, stábilis, quiétus et in cunctis sénsibus [custóditus?custodítus]. Est amor subiéctus et obœdiens prælátis, sibi vilis et despéctus, Deo devótus et gratíficus, fidens et sperans semper in eo, étiam cum sibi non sapit Deus: quia sine dolóre non vívitur in amóre.

8. Qui non est [parátus?páratus] ómnia pati, et ad voluntátem stare dilécti, non est dignus amátor appellári. Opórtet amántem ómnia dura et amára propter diléctum libénter amplécti, nec ob contrária accidéntia ab eo deflécti.

CAPUT VI

DE PROBATIÓNE VERI AMATÓRIS

1. Fili, non es adhuc fortis et prudens amátor.

Ouare, [Dómine?Domíne]? Quia propter módicam contrarietátem déficis a cœptis, et nimis ávide consolatiónem quæris. Fortis amátor stat in temptatió nibus, nec cállidis credit

persuasió nibus inimíci. Sicut ei in prósperis pláceo, ita nec in advérsis displiceo.

2. Prudens amátor non tam donum amántis consíderat, quam dantis amórem. Afféctum pótius atténdit, quam censum, et infra diléctum ómnia data ponit. Nóbilis amátor non quiéscit in dono, sed in me super omne donum. Non est ídeo totum pérditum, si quandóque minus bene de me, vel de sanctis meis sentis, quam velles. Afféctus ille bonus et dulcis, quem intérdum pércipis, efféctus grátiae præséntis est, et quidam prægustus pátriæ cæléstis, super quo non nímium inniténdum, quia vadit et venit. Certáre autem advérsus incidéntes malos motus ánimi, suggestionémque [spérnere?spernére] diáboli, insígne est virtútis et magni mériti.

3. Non ergo te contúrbent aliénæ phantásiae de quacúmque matéria ingéstæ. Forte serva propósitum et intentiónem rectam ad Deum. Nec est illusio, quod aliquándo in excéssum [subíto?súbito] ráperis et statim ad sólitas inéptias cordis [révérteris?revertéris]. Illas enim invíte magis [patéris?páteris], quam agis; et quám diu displicent et [renitéris?reníteris], méritum est et non perdítio.

4. Scito, quod antíquus inimícus omníno nítitur impedíre desidérium tuum in bono et ab omni devóto exercítio evacuáre: a sanctórum scílicet cultu, a pia passiónis meæ memória, a peccatórum útili recordatióne, a próprii cordis custódia et a firmo proposito proficiéndi in virtúte. Multas malas cogitatiónes ingerit, ut tédium tibi fáciat et horrórem: ut ab oratióne révocet et sacra lectiόne. Displicet sibi húmilis confés-

sio, et, si posset, a communióne cessáre fáceret. Non credas ei, neque cures illum, licet sápius tibi deceptiónis teténderit láqueos. Sibi ímputa, cum mala ínserit et immúnda. Dícito illi: Vade, immúnde spíritus, erubésce, miser, valde immúndus es tu, qui tália infers áuribus meis. Discéde a me, sedúctor pés-sime, non habébis in me partem ullam; sed Iesus mecum erit, tamquam bellátor fortis, et tu stabis confúsus. Malo mori et omnem pœnam subíre, quam tibi consentíre. Tace et obmu-tésce, non [audíam?áudiam] te ámplius, licet plures mihi mo-liáris moléstias. Dóminus illuminátio mea et salus mea, quem timébo? Si consístant advérsus me castra, non timébit cor meum. Dóminus adiútor meus et redémptor meus.

5. Certa tamquam miles bonus; et si intérdum ex fragilitá-te córruis, resúme vires fortióres prióribus, confídens de amplióri grátia mea, et multum prœcave a vana complacéntia et supérbia. Propter hoc multi in errórem ducúntur, et in cæci-tátem pæne incurábilem quandóque labúntur. Sit tibi in cau-télam et perpétuam humilitátem ruína hæc superbórum de se stulte præsumentium.

CAPUT VII

DE OCCULTÁNDÁ GRÁTIA SUB HUMILITÁTIS

CUSTÓDIA

1. Fili, útilius est tibi et secúrius, devotiónis grátiam [abscón-dere?abscondére], nec in altum te efférre, nec multum inde loqui, nec multum ponderáre; sed magis temet ipsum [despí-

cere?despicere] et tamquam indigno datam timere. Non est huic affectiōni tenācius inhærendum, quæ citius potest mutari in contrarium. Cōgita in grātia, quam miser et inops esse soles sine grātia. Nec est in eo tantum spirituālis vitæ profectus, cum consolatiōnis habueris grātiam; sed cum humiliter et abnegate patienterque [tuleris?tulēris] eius subtractiōnem: ita, quod tunc ab oratiōnis stūdio non tōrpeas, nec reliqua ōpera tua ex usu faciēda omnino dilābi permittas, sed sicut melius potueris et intellēxeris, libenter quod in te est, facias, nec propter ariditatem seu anxietatem mentis, quam sentis, te totaliter nēglegas.

2. Multi enim sunt, qui, cum non bene eis succēsserit, statim impatiētes fiunt aut [dēsides?desīdes]. Non enim semper est in potestate hōminis via eius, sed Dei est dare et consolari, quando vult et quantum vult et cui vult, sicut sibi placuerit, et non amplius. Quidam incāuti propter devotiōnis grātiam se ipsos destruxerunt, quia plus [āgere?agere] voluerunt, quam potuerunt, non pensantes suæ parvitatis mensuram, sed magis cordis affēctum sequētes, quam ratiōnis iudiciū. Et quia maiōra præsumpsērunt, quam Deo plācitum fuit, idcirco grātiam cito perdidērunt. Facti sunt inopes et viles relictī, qui in cælum posuerunt nidum sibi, ut humiliāti et depauperāti discant non in alis suis volāre, sed sub pennis meis sperāre. Qui adhuc novi sunt et imperiti in via Dōmini, nisi consilio discretōrum se regant, facīliter decipi possunt et [elīdi?élidi].

3. Quodsi suum sentire magis sequi, quam aliis exercitātis [credere?credere] volunt, erit eis periculōsus exitus, si tamen

rétrahi a próprio concéptu nolúerint. Raro sibi ipsis sapiéntes ab áliis regi humíliter patiúntur. Mélius est, sápere módicum cum humilitáte et parva intellegéntia, quam magni sciéntiarum thesáuri cum vana complacéntia. Mélius est tibi minus habére, quam multum, unde posses superbíre. Non satis discrète agit, qui se totum lætítiæ tradit, oblivíscens prístinæ?pristínæ inópiæ suæ et casti timóris Dómini, qui timet grátiam oblátam [amíttre?amittére]. Nec étiam satis virtuóse sapit, qui témpore adversitátis et cuiúsqe gravitátis nimis desperáte se gerit, et minus fidénter de me, quam opórtet, recógitat ac sentit.

4. Qui témpore pacis nimis secúrus esse volúerit, sæpe témpore belli nimis deiéctus et formidolósus reperiétur. Si scires semper húmilis et módicus in te permanére, nec non spíritum tuum bene moderáre et [régere?regére], non incíderes tam cito in pérículum et offénsam. Consílium bonum est, ut fervóris spíritu concépto meditéris, quid futúrum sit abscedénte lúmine. Quod dum contígerit, recógita et dénuo lucem posse revérte, quam ad cautélam tibi, mihi autem ad glóriam, ad tempus subtráxi.

5. Utílior est sæpe talis probátio, quam si semper próspera pro tua habéres voluntáte. Nam mérita non sunt ex hoc estimánda, si quis plures visiónes aut consolatiónes hábeat, vel si perítus sit in scriptúris, aut in altióri ponátur gradu: sed si vera fúerit humilitáte fundátus et divína caritáte replétus; si Dei honórem pure et íntegre semper quærat; si se ipsum nihil réputet et in veritáte despíciat, atque ab áliis étiam despíci

et humiliári magis gáudeat, quam honorári.

CAPUT VIII

DE VILI ÆSTIMATIÓNE SUI IPSÍUS IN ÓCULIS DEI

1. Loquar ad Dóminum meum, cum sim pulvis et cinis. Si me ámplius reputávero, ecce, tu stas contra me, et dicunt testimonium verum iniquitátes meæ, nec possum [contradícere? contradicére]. Si autem me vilificávero et ad níhilum redégero, et ab omni própria reputatióne defécero, atque, sicut sum, pulverizávero, erit mihi propítia grátia tua et vicína cordi meo lux tua; et omnis æstimátio, quantulacúmque mínima, in valle nihilitatis meæ submergétur et períbit in ætérnum. Ibi osténdis me mihi, quid sum, quid fui, et quo [déveni? devéni]: quia nihil sum, et nescívi. Si mihi ipsi relínquor, ecce nihil et tota infírmitas; si autem [subíto? súbito] me respéxeris, statim fortis effícor, et novo répleor gáudio. Et mirum valde, quod sic repénite súblevor et tam benígne a te compléctor, qui próprio póndere semper ad ima feror.

2. Facit hoc amor tuus, gratis prævéniens me, et in tam multis subvéniens necessitatibus, a grávibus quoque custódiens me perículis, et ab innúmeris, ut vere dicam, erípiens malis. Me síquidem male amándo me pérdidi; et te solum quæréndo et pure amándo me et te páriter [ínveni? invéni], atque ex amóre profúndius ad níhilum me redégi. Quia tu, o dulcíssime, facis mecum supra méritum omne, et supra id, quam áudeo speráre vel rogáre.

3. Benedíctus sis, Deus meus, quia, licet ego ómnibus bonis sim indígnus, tua tamen nobílitas et infiníta bónitas numquam cessat benefácere étiam ingrátis et longe a te avérsis. Convértete nos ad te, ut simus grati, húmiles et devóti, quia salus nostra tu es, virtus et fortitúdo nostra.

CAPUT IX

QUOD ÓMNIA AD DEUM, SICUT AD FINEM ÚLTIMUM, SUNT REFERÉNDIA

1. Fili, ego débeo esse finis tuus suprémus et ultimátus, si vere desíderas esse beátus. Ex hac intentióne purificábitur afféctus tuus, sáepius ad se ipsum et ad creatúras male incurvátus. Nam si te ipsum in áliquo quæris, statim in te déficis et aréscis. Omnia ergo ad me principáliter réferas, quia ego sum, qui ómnia dedi. Sic síngula consídera, sicut ex summo bono manántia; et ídeo ad me, tamquam ad suam oríginem, cuncta sunt reducénda.

2. Ex me pusíllus et magnus, pauper et dives, tamquam ex fonte vivo, aquam vivam háuriunt; et qui mihi sponte et [libére?libere] desérviunt, grátiam pro grátia accípient. Qui autem extra me volúerit gloriári, vel in áliquo priváto bono delectári, non stabiliétur in vero gáudio neque in corde suo dilatábitur, sed multiplíciter impediétur et angustiábitur. Nihil ergo tibi de bono ascribere debes, nec alicui hómini virtútem attríbuias; sed totum da Deo, sine quo nihil habet homo. Ego totum dedi,

ego totum rehabere volo, et cum magna districtiōne gratiārum actiōnes requíro.

3. Hæc est véritas, qua fugátur glóriæ vānitas. Et si intráverit cæléstis grátia et vera cáritas, non erit áliqua invídia nec contráctio cordis, neque privátus amor occupábit. Vincit enim ómnia divína cáritas et dilátat omnes ánimæ vires. Si recte sapis, in me solo gaudébis, in me solo sperábis; quia nemo bonus, nisi solus Deus, qui est super ómnia laudándus et in ómnibus benedicéndus.

CAPUT X

QUOD SPRETO MUNDO DULCE EST SERVÍRE DEO

1. Nunc íterum loquar, [Dómine?Domíne], et non silébo; dicam in áuribus Dei mei, Dómini mei et Regis mei, qui est in excélso. O quam magna multitúdo dulcédinis tuæ, [Dómine?Domíne], quam abscondísti timéntibus te! Sed quid es amántibus? quid toto corde tibi serviéntibus? Vere ineffábilis dulcédo contemplatiónis tuæ, quam largíris amántibus te. In hoc máxime ostendísti mihi dulcédinem caritátis tuæ, quia, cum non essem, fecísti me, et cum errárem longe a te, reduxísti me, ut servírem tibi, et præcepísti, ut díligam te.

2. O fons amóris perpétui, quid dicam de te? Quómodo pótero tui oblivísci, qui mei dignátus es recordári, étiam postquam contábui et périi? Fecísti ultra omnem spem misericórdiam cum servo tuo, et ultra omne méritum grátiam et amicítiam exhibuísti. Quid retribuam tibi pro grátia ista? Non enim ómnibus datum est, ut ómnibus abdicátis sáculo renúntient et

monástica vitam assúmant. Numquid magnum est, ut tibi sérviam, cui omnis creatúra servíre tenétur? Non magnum mihi vidéri debet servíre tibi; sed hoc pótius magnum mihi et mirándum [appáret?ápparet], quod tam páuperem et indígnum dignáris in servum recípere et diléctis servis tuis adunáre.

3. Ecce, ómnia tua sunt, quæ hábeo, et unde tibi sérvio. Verúmtamen vice versa, tu magis mihi servis, quam ego tibi. Ecce, cælum et terra, quæ in ministérium hóminis creásti, præsto?præsto sunt et fáciunt cotidie, quæcúmque mandásti. Et hoc parum est, quin étiam ángelos in ministérium hóminis ordinásti. Transcéndit autem hæc ómnia, quia tu ipse hómini servíre dignátus es, et te ipsum datúrum ei promísisti.

4. Quid dabo tibi pro ómnibus istis mílibus bonis? Utinam possem tibi servíre cunctis diébus vitæ meæ! Utinam vel uno die dignum servítium exhibére sufficerem! Vere tu es dignus omni servítio, omni honóre et laude æténa. Vere Dóminus meus es, et ego pauper servus tuus, qui totis víribus téneor tibi servíre, nec umquam in láudibus tuis débeo fastidíre. Sic volo, sic desidéro; et quidquid mihi deest, tu dignéris supplére.

5. Magnus honor, magna glória, tibi servíre et ómnia propter te [contémnere?contemnére]. Habébunt enim grátiam magnam, qui sponte se subiécerint tuæ sanctíssimæ servitúti. Invénient suavíssimam Spíritus Sancti consolatiónem, qui pro amóre tuo omnem carnálem abiécerint delectatiónem. Consequéntur magnam mentis libertátem, qui arctam pro [nómine?nomíne] tuo ingrediúntur viam et omnem mundánam ne-

gléxerint curam.

6. O grata et iucúnda Dei [servítus?servítus], qua homo veráciter effícitur liber et sanctus! O sacer status religiósi famulátus, qui hóminem ángelis reddit æquálem, Deo placábilem, dæmónibus terríbilem et cunctis fidélibus commendábilem! O amplecténdum et semper optándum servítium, quo summum promerétur bonum et gáudium acquiritur sine fine mansúrum!

CAPUT XI

QUOD DESIDÉRIA CORDIS EXAMINÁNDÁ SUNT ET MODERÁNDÁ

1. Fili, opórtet te adhuc multa [addíscere?addiscére], quæ necdum bene didicísti.

Quæ sunt hæc, [Dómine?Domíne]? Ut desidérium tuum ponas totáliter secúndum beneplácitum meum, et tui ipsíus amátor non sis, sed meæ voluntátis cúpidus æmulátor. Desidéria te sæpe accéndunt et veheménter impéllunt; sed consídera, an propter honórem meum, an propter tuum cómmodum magis moveáris. Si ego sum in causa, bene conténtus eris, quomodo-cúmque ordinávero; si autem de próprio quæsítu áliquid latet, ecce, hoc est, quod te ímpedit et gravat.

2. Cave ergo, ne nímium innitáris super desidério præconcepto, me non consúlto: ne forte póstea pæníteat aut displiceat, quod primo plácuit, et quasi pro melióre zelásti. Non enim omnis afféctio, quæ vidétur bona, statim est sequénda;

sed neque omnis contrária afféctio ad primum fugiéndā. Expedit intérdum refrenatióne uti, étiam in bonis stúdiis et desidériis, ne per importunitátem mentis distractiόνem incúrras, ne áliis per indisciplinatióem scándalum géneres, vel étiam per resisténtiam aliórum [subíto? súbito] turbéris et córruas.

3. Intérdum vero opórtet violéntia uti et viríliter appetítui sensitivo contraíre, nec [advértere? advertére], quid velit caro et quid non velit; sed hoc magis [satágere? satagére], ut subiéc-ta sit étiam nolens spirítui. Et tam diu castigári debet, et cogi servitúti subesse, donec paráta sit ad ómnia, paucisque contentári discat et simplicibus delectári, nec contra áliquod inconvéniens mussitáre.

CAPUT XII

DE INFORMATIÓNE PATIÉNTIÆ ET LUCTÁMINE

ADVÉRSUS CONCUPISCÉNTIAS

1. [Dómine? Domíne] Deus, ut vídeo, patiéntia est mihi valde necessariá; multa enim in hac vita [áccidunt? accidunt] contrária. Nam qualitercúmque ordinávero de pace mea, non potest esse sine bello et dolore vita mea.

2. Ita est, fili. Sed volo te non talem quærere? quærére pacem, quæ temptatióibus cáreat aut contrária non séntiat, sed tunc étiam æstimáre te pacem invenísse, cum fúeris váriis tribulatióibus exercitátus et in multis contrarietátibus probátus. Si díxeris te non posse multa pati, quómodo tunc sustinébis ignem purgatórii? De duóbus malis minus est semper eli-

géndum. Ut ergo ætérna futúra supplícia possis [evádere?eva-dére], mala præséntia stúdeas pro Deo æquanímiter toleráre. An putas, quod hómines sáculi huius nihil vel parum patián-tur? Nec hoc invénies, étiam si delicatíssimos quæsíeris.

3. Sed habent, inquis, multas delectatiónes et próprias sequún-tur voluntátes; ideóque parum pónderant suas tribulatiónes.

4. Esto, ita sit, ut hábeant, quidquid volúerint; sed quámdu, putas, durábit? Ecce, quemádmódum fumus deficient abun-dántes in sáculo, et nulla erit recordátio præteritórum gaudió-rum. Sed et cum adhuc vivunt, non sine amaritúdine et tæ-dio ac timóre in eis quiéscunt. Ex [éadem?eádem] namque re, unde sibi delectatiónem concípiunt, inde dolóris pœnam fre-quénter recípiunt. Iuste illis fit, ut, quia inordináte delectatió-nes quærunt et sequúntur, non sine confusióne et amaritúdi-ne eas éxpleant. O quam breves, quam falsæ, quam inordinátæ et turpes omnes sunt! Verúmtamen præ ebrietáte et cæcitéte non intéllegunt, sed velut muta animália propter módicum corruptíbilis vitæ delectaméntum mortem ánimæ incúrrunt. Tu ergo, fili, post concupiscéntias tuas non eas, et a voluntá-te tua [avértere?avertére]. Delectáre in Dómino, et dabit tibi petitiónes cordis tui.

5. Etenim si veráciter vis delectári et abundántius a me con-solári, ecce, in contéptu ómnium mundanórum et in abscis-siône ómnium infimárum delectatiónum erit benedíctio tua, et copiósa tibi reddétur consolátio. Et quanto te plus ab omni creaturárum solácio subtráxeris, tanto in me suavióres et po-tentióres consolatiónes invénies. Sed primo non sine quadam

tristítia et labóre certáminis ad has pertínges. Obsístet inóli-
ta consuetúdo, sed melióri consuetúdine devincétur. Remur-
murábit caro, sed fervóre spíritus frenábitur. Instigábit et ex-
acerbábit te serpens antíquus, sed oratióne fugábitur; ínsuper
et labóre útili áditus ei magnus obstruétur.

CAPUT XIII

DE OBOEDIÉNTIA HÚMILIS SÚBDITI AD EXÉMPLUM IESU CHRISTI

1. Fili, qui se [subtráhere?subtrahére] nítitur ab oboediéntia, ipse se súbtrahit a grátia; et qui quærit habére priváta, amíttit commúnia. Qui non libénter et sponte suo superióri se subdit, signum est, quod caro sua necdum perfécte sibi obœdit, sed sæpe recálcitrat et remúrmurat. Disce ergo celériter superióri tuo te [submítttere?submittére], si carnem própriam optas subiugáre. Cítius namque extérior [vincítur?víncitur] inimícus, si intérior homo non fúerit devastátus. Non est moléstior et peior ánimæ hostis, quam tu ipse tibi, non bene concórdans spíritui. Opórtet omníno verum te [assúmere?assumere] tui ipsíus contéptum, si vis prævalére advérsus carnem et sánguinem. Quia adhuc nimis inordináte te díligis, ídeo plene te resignáre aliórum voluntáti trépidas.

2. Sed quid magnum, si tu, qui pulvis es et nihil, propter Deum te hómni subdis, quando ego, omnípotens et altíssimus, qui cuncta creávi ex níhilo, me hómni propter te humíliter subié-
ci? Factus sum ómnium humillimus et ínfimus, ut tuam supér-

biam mea humilitate vinceris. Disce obtemperare, pulvis. Disce te humiliare, terra et limus, et sub omnium pedibus incurvare. Disce voluntates tuas [frangere?frangere] et ad omnem subiectionem te dare.

3. Exardesce contra te, nec patiaris tumorem in te [vivere?vivere], sed ita subiectum et parvulum te exhibe, ut omnes super te ambulare possint et sicut lutum platearum conculcare. Quid habes, homo inanis, conqueri? Quid, sordide peccator, potes [contradicere?contradicere] exprobrantibus tibi, qui totiens Deum offendisti et infernum multotiens meruisti? Sed pepercit tibi oculus meus, quia pretiosa fuit anima tua in conspectu meo: ut cognosceres dilectionem meam et gratus semper beneficiis meis existeres, et ut ad veram subiectionem et humilitatem te iugiter dares, patienterque proprium contemptum ferres.

CAPUT XIV

DE OCCULTIS DEI IUDICIIS CONSIDERANDIS, NE EXTOLLAMUR IN BONIS

1. Intonas super me iudicia tua, [Domine?Domine], et timore ac tremore concutis omnia ossa mea, et expavescit anima mea valde. Sto atttonitus et considero, quia caeli non sunt mundi in conspectu tuo. Si in angelis repperisti pravitatem, nec tamen pepercisti, quid fiet de me? Ceciderunt stellae de caelo, et ego pulvis, quid praesumo? Quorum opera videbantur laudabilia,

cecidérunt ad ínfima, et qui comedébant panem angelórum, vidi síliquis delectári porcórum.

2. Nulla est ergo sánc̄titas, si manum tuam, [Dómine? Domíne], súbtrahas. Nulla prodest sapiéntia, si gubernáre desístas. Nulla iuvat fortitúdo, si conserváre désinas. Nulla secúra cástitas, si eam non prótegas. Nulla próp̄pria prodest custódia, si non assit tua sacra vigilántia. Nam relícti mérgimur et perímus, visitáti vero erígimur et vívimus. Instábiles quippe sumus, sed per te confirmámur; tepéscimus, sed a te accéndimur.

3. O quam humíliter et abiécte mihi de me ipso sentiéndum est! quam níhili pendéndum, si quid boni vídear habére! O quam profúnde [submíttere? submittére] me débeo sub abysalibus iudíciis tuis, [Dómine? Domíne], ubi nihil áliud me esse invénio, quam nihil et nihil! O pondus imménsus! o pélagus intransnatabile, ubi nihil de me repério, quam in toto nihil! Ubi est ergo látebra glóriæ? ubi confidéntia de virtúte concépta? Absórpta est omnis gloriátio vana in profunditáte iudiciórum tuórum super me.

4. Quid est omnis caro in conspéctu tuo? Numquid gloriábitur lutum contra formántem se? Quómodo potest érigi vanilóquio, cuius cor in veritáte subiéctum est Deo? Non eum totus mundus ériget, quem véritas sibi subiécit; nec ómnium laudántium ore movébitur, qui totam spem suam in Deo firmávit. Nam et ipsi, qui loquúntur, ecce, omnes nihil; defícient enim cum sónitu verbórum. Véritas autem Dómini manet in ætérnum.

CAPUT XV

QUÁLITER STANDUM SIT AC DICÉNDUM IN OMNI RE
DESIDERÁBILI

1. Fili, sic dicas in omni re: [Dómine?Domíne], si tibi plácitum fúerit, fiat hoc ita. [Dómine?Domíne], si fúerit honor tuus, fiat hoc in [nómine?nomíne] tuo. [Dómine?Domíne], si mihi [vidéris?víderis] expedíre, et útile esse probáveris, tunc dona mihi hoc uti ad honórem tuum. Sed si mihi nocívum fore cognóveris, nec ánimæ meæ salúti prodésse, aufer a me tale desidérium. Non enim omne desidérium est a Spíritu Sancto, étiam si hómini videátur rectum et bonum. Diffícile est pro vero iudicáre, utrum spíritus bonus an aliénus te impéllat ad desiderándum hoc vel illud, an étiam ex próprio moveáris spíritu. Multi in fine sunt decépti, qui primo bono spíritu videbántur indúcti.

2. Igitur semper cum timóre Dei et cordis humilitáte desiderándum est et peténdum, quidquid desiderábile menti occúrrit, maximéque cum própria resignatione, mihi totum committéndum est, atque dicéndum: [Dómine?Domíne], tu scis, quáliter mélius est; fiat hoc vel illud, sicut volúeris. Da, quod vis et quantum vis et quando vis. Fac mecum, sicut scis et sicut tibi magis placúerit et maior honor tuus fúerit. Pone me, ubi vis, et [libére?líbere] age mecum in ómnibus. In manu tua sum, gyra et revérse me per circúitum. En, servus tuus ego, [parátus?páratus] ad ómnia, quóniam non desídero mihi [vívere?vivére], sed tibi: útinam digne et perfécte.

Oratio pro beneplácito Dei perficiendo

3. Concéde mihi, benigníssime Iesu, grátiam tuam, ut mecum sit et mecum labóret, mecúmque usque in finem perseveret. Da mihi hoc semper desideráre et velle, quod tibi magis ac-
céptum est et cárius placet. Tua volúntas mea sit, et mea vo-
lúntas tuam semper sequátur et óptime ei concórdet. Sit mihi
unum velle et nolle tecum, nec áliud posse velle aut nolle, nisi
quod tu vis et nolis.

4. Da mihi ómnibus mori, quæ in mundo sunt, et propter te
amáre contémni et nescíri in hoc sáculo. Da mihi super óm-
nia desideráta in te [requiészere?requiescére] et cor meum in
te pacificáre. Tu vera pax cordis, tu sola réquies: extra te dura
sunt ómnia et inquiéta. In hac pace in id ipsum, hoc est, in te
uno summo ætérno bono, dórmiam et requiészcam. Amen.

CAPUT XVI

QUOD VERUM SOLÁCIUM IN SOLO DEO EST

QUÆRÉNDUM

1. Quidquid desideráre possum vel cogitáre ad solárium meum,
non hic expécto, sed in pósterum. Quodsi ómnia solácia mun-
di solus habérem, et ómnibus delíciis frui possem, certum est,
quod diu duráre non possent. Unde non [póteris?potéris],
ánima mea, plene consolári nec perfécte recreári, nisi in Deo,
consolatóre páuperum ac susceptóre humílium. Expeta mó-
dicum, ánima mea, expécta divínium promíssum, et habébis
abundántiam ómnium bonórum in cælo. Si nimis inordiná-

te ista appetis præséntia, perdes æténa et cæléstia. Sint temporália in usu, æténa in desidério. Non potes áliquo bono temporáli satiári, quia ad hæc fruéndá non es creáta.

2. Etiam si ómnia creáta bona habéres, non posses esse felix et beáta; sed in Deo, qui cuncta creávit, tota beatitúdo tua et felicitas consistit, non qualis vidétur et laudátur a stultis mundi amatóribus, sed qualem expéctant boni Christi fidéles, et prægústant intérdum spirituáles ac mundi cordes, quorum conversátio est in cælis. Vanum est et breve omne humánum solácium. Beátum et verum solácium, quod intus a veritate percipitur. Devótus homo [úbique?ubíque] secum fert consolatórem suum Iesum, et dicit ad eum: Adésto mihi, [Dómine?Domíne] Iesu, in omni loco et témpore. Hæc mihi sit consolátio, libénter velle [carére?cárere] omni humáno solácio. Et si tua defúerit consolátio, sit mihi tua volúntas et iusta probátio pro summo solácio. Non enim in perpétuum [irásceris?irascéris], neque in ætérnum commináberis.

CAPUT XVII

QUOD OMNIS SOLLICITÚDO IN DEO STATUÉNDÁ SIT

1. Fili, sine me tecum [ágere?agére], quod volo; ego scio, quid expedit tibi. Tu cógitas, sicut homo, tu sentis in multis, sicut humánus suádet afféctus.

2. [Dómine?Domíne], verum est, quod dicis. Maior est sollicitúdo tua pro me, quam omnis cura, quam ego [gérere?gerére] possum pro me. Nimis enim casuáliter stat, qui non próicit

omnem sollicitúdinem suam in te. [Dómine?Domíne], dúmmodo volúntas mea recta et firma ad te permáneat, fac de me, quidquid tibi placúerit. Non enim potest esse nisi bonum, quidquid de me féceris. Si me vis esse in ténebris, sis benedíctus, et si me vis esse in luce, sis íterum benedíctus. Si me dignáris consolári, sis benedíctus, et si me vis tribulári, sis æque semper benedíctus.

3. Fili, sic opórtet te stare, si mecum desíderas ambuláre. Ita promptus esse debes ad patiéndum, sicut ad gaudéndum. Ita libénter debes esse inops et pauper, sicut plenus et dives.

4. [Dómine?Domíne], libénter pátiar pro te, quidquid volúeris veníre super me. Indifferénter volo de manu tua bonum et malum, dulce et amárum, lætum et triste suscípere, et pro ómnibus mihi contingéntibus grátias [ágere?agére]. Custódi me ab omni peccáto, et non timébo mortem nec inférnum. Dúmmodo in ætérnum me non proícias, nec déleas de libro vitæ, non mihi nocébit, quidquid vénerit tribulatiónis super me.

CAPUT XVIII

QUOD TEMPORÁLES MISÉRIÆ EXÉMPLO CHRISTI

ÆQUANÍMITER SUNT FERÉNDÆ

1. Fili, ego descénderi de cælo pro tua salúte; suscepí tuas misérias, non necessitáte, sed caritáte trahén-te, ut patiéntiam dísceres et temporáles misérias non indignánter ferres. Nam ab hora ortus mei usque ad éxítum in cruce non défuit mihi tolerántia dolóris. Deféctum rerum temporálium magnum hábui,

multas querimónias de me frequenter audívi, confusiões et obprobria benigne sustínui, pro beneficiis ingrati tudinem recepí, pro miraculis blasphemias, pro doctrína reprehensiões.

2. [Dómine? Domíne], quia tu pátiens fuísti in vita tua, in hoc máxime impléndo præcéptum Patris tui: dignum est, ut ego, miséllus peccátor, secúndum voluntátem tuam patiénter me sustíneam; et donec ipse volúeris, onus corruptíbilis vitæ pro salúte mea portem. Nam et si onerósa sentítur præsens vita, facta est tamen iam per grátiam tuam valde meritória, atque exémplo tuo et sanctórum tuórum vestígiis infirmis tolerabílior et clárior. Sed et multo magis consolatória, quam olim in lege véteri fúerat, cum porta cæli clausa persisteret, et obscúrior étiam via ad cælum videbátur, quando tam pauci regnum cælórum quærere? quærere curábant. Sed neque qui tunc iusti erant et salvándi, ante passióem tuam et sacræ mortis débitum cæléste regnum póterant introíre.

3. O quantas tibi grátias téneor reférre, quod viam rectam et bonam dignátus es mihi et cunctis fidélibus ad ætérnum regnum tuum [osténdere? ostendére]? Nam vita tua via nostra: et per sanctam patiéntiam ambulámus ad te, qui es coróna nostra. Nisi tu nos præcessísses et docuísses, quis sequi curáret? Heu, quanti longe retróque manérent, nisi tua præclára exémpla inspícerent! Ecce, adhuc tepéscimus, [audítis? áuditis] tot signis tuis et doctrínis: quid fíeret, si tantum lumen ad sequéndum te non haberémus?

DE TOLERÁNTIA INIURIÁRUM, ET QUIS VERUS
PÁTIENS PROBÉTUR

1. Quid est, quod [lóqueris?loquéris], fili? Cessa cónqueri, consideráta mea et aliórum sanctórum passióne. Nondum usque ad sánguinem restitísti. Parum est, quod tu [patéris?páteris], in comparatióne eórum, qui tam multa passi sunt, tam fórtiter temptáti, tam gráviter tribuláti, tam multiplícter probáti et exercitáti. Opórtet te ígitur aliórum gravióra ad mentem [redúcere?reducére], ut lévius feras tua mínima. Et si tibi mínima non vidéntur, vide, ne et hoc tua fáciat impatiéntia. Sive tamen parva sive magna sint, stude cuncta patiénter sufférre.

2. Quanto mélius ad patiéndum te dispónis, tanto sapiéntius agis et ámplius promeréris; feres quoque lévius ánimo et usu ad hoc non ségniter [parátis?páratís]. Nec dicas: Non váleo hæc ab hómine tali pati, nec huiuscémodi mihi patiéndas sunt; grave enim íntulit damnum, et impróperat mihi, quæ numquam cogitáveram; sed ab álio libénter pátiar, et sicut patiéndas vídero. Insípiens est talis cogitátio, quæ virtútem patiéntiæ non consíderat, nec a quo coronánda erit, sed magis [persónas?pérsónas] et offénsas sibi illátas perpéndit.

3. Non est verus pátiens, qui pati non vult, nisi quantum sibi visum fúerit, et a quo sibi placúerit. Verus autem pátiens non atténdit, a quo hómine, utrum a præláto suo an ab áliquo æquáli aut inferióri, utrum a bono et sancto viro, vel a perverso et indíigno exerceátur. Sed indifferénter ab omni crea-

túra, quantumcúmque et quotienscúmque ei áliquid advérsi accíderit, totum hoc de manu Dei gratáner accipit et ingens lucrum réputat, quia nil apud Deum, quámliet parvum, pro Deo tamen passum, póterit sine mérito transíre.

4. Esto [ítaque?itáque] expéditus ad pugnam, si vis habére victóriam. Sine certámine non potes veníre ad patiéntiæ coronam. Si pati non vis, recúsas coronári. Si autem coronári desíderas, certa viríliter, [sústine?sustíne] patiénter. Sine labóre non ténditur ad réquiem, nec sine pugna pervenítur ad victóriam.

5. Fiat, [Dómine?Domíne], mihi possíbile per grátiam, quod mihi impossíbile vidétur per natúram. Tu scis, quod módicum possum pati, et quod cito deícior, levi exurgénte adversitáte. Efficiátur mihi quáelibet exercitátio tribulatiónis pro [nómine?nomíne] tuo amábilis et optábilis: nam pati et vexári pro te valde salúbre est ánimæ meæ.

CAPUT XX

DE CONFESSIÓNE PRÓPRIÆ INFIRMITÁTIS ET HUIUS VITÆ MISÉRIIS

1. Confitébor advérsus me iniustítiam meam, confitébor tibi, [Dómine?Domíne], infirmitátem meam. Sæpe parva res est, quæ me deícit et contrístat. Propóno me fórtiter actúrum; sed cum módica temptátio vénerit, magna mihi angústia fit. Valde vilis quandóque res est, unde gravis temptátio [próve-

nit?provenit]. Et dum puto me aliquántulum tutum, cum non sentio, invénio me nonnúnquam pæne devíctum ex levi flatu.

2. Vide ergo, [Dómine?Domíne], humilitátem meam et fragilitátem tibi úndique notam. Miserére et éripe me de luto, ut non infigar, ne permáneam deiéctus usquequáque. Hoc est, quod me frequénter revérberat, et coram te confúndit, quod tam lábilis sum, et infirmus ad resisténdum passióibus. Et si non omníno ad consensiónem, tamen mihi étiam molésta et gravis est eárum insectátio, et tædet valde sic cotídie [vive-re?vivére] in lite. Ex hinc nota mihi fit infírmitas mea, quia multo facílius irruunt abominándæ semper phantásia, quam discédunt.

3. Utinam, fortíssime Deus Israel?Isráel, zelátor animárum fidélium, respícias servi tui labórem et dolórem, assistásque illi in ómnibus, ad quæcúmque perréxerit. Róbora me cælésti fortitúdone, ne vetus homo, mísera caro spirítui necdum plene subácta, præváleat dominári, advérsus quam certáre oportébit, quámdu spirátur in hac vita misérrima. Heu, qualis est hæc vita, ubi non desunt tribulatiónes et misériæ, ubi plena láqueis et hóstibus sunt ómnia! Nam una tribulatióne seu temptatióne recedénte, ália accédit; sed et prióre adhuc duránte conflictu, álii plures supervéniunt, et insperáte.

4. Et quómodo potest amári vita, tantas habens amaritúdines, tot subiécta calamitatibus et misériis? Quómodo étiam dícitur vita, tot génerans mortes et pestes? Et tamen amátur, et delectári in ea a multis quæritur. Reprehénditur frequénter mundus, quod fallax sit et vanus, nec tamen fácile relínquitur,

quia concupiscéntiæ carnis nimis dominántur. Sed ália trahunt ad amándum, ália ad contemnéndum. Trahunt ad amórem mundi desidérium carnis, desidérium oculórum et superbia vitæ; sed pœnæ ac misériae iuste sequéntes ea odium mundi páriunt et tédium.

5. Sed vincit, pro dolor, delectátio prava mentem mundo déditam, et esse sub séntibus delicias réputat, quia Dei suavitatem et intérnam virtútis amœnitatem nec vidit, nec gustávit. Qui autem mundum perfécte contémnunt, et Deo [vive?vivere] sub sancta disciplína student, isti divínam dulcédinem, veris abrenuntiatoribus promíssam, non ignórant; et quam gráviter mundus errat et várie fállitur, clárius vident.

CAPUT XXI

QUOD IN DEO SUPER ÓMNIA BONA ET DONA REQUIESCÉNDUM EST

1. Super ómnia et in ómnibus requiéesces, ánima mea, in Dómino semper, quia ipse sanctórum æténa réquies. Da mihi, dulcíssime et amantíssime Iesu, in te super omnem creatúram [requiésce?requiescére]: super omnem salútem et pulchritúdinem, super omnem glóriam et honórem, super omnem poténtiam et dignitatem, super omnem sciéntiam et subtilitatem, super omnes divítias et artes, super omnem lætítiam et exultatióem, super omnem famam et laudem, super omnem suavitatem et consolatióem, super omnem spem et promissióem, super omne méritum et desidérium, super óm-

nia dona et múnera, quæ potes dare et [infúndere?infundére], super omne gáudium et iubilatióem, quam potest mens cápere et sentíre, [dénique?deníque] super ángelos et archángelos, et super omnem exércitum cæli, super ómnia visibília et invisibília, et super omne, quod tu, Deus meus, non es.

2. Quia tu, [Dómine?Domíne] Deus meus, super ómnia óptimus es, tu solus altíssimus, tu solus potentíssimus, tu solus sufficientíssimus et pleníssimus, tu solus suavíssimus et solaciosissimus, tu solus pulchérrimus et amantíssimus, tu solus nobilíssimus et gloriosíssimus super ómnia, in quo cuncta bona simul et perfécte sunt, et semper fuérunt, et erunt: atque ídeo minus est et insufficiens, quidquid præter te ipsum mihi donas, aut de te ipso revélas, vel promíttis, te non viso, nec plene adépto: quóniam quidem non potest cor meum veráciter [requiêscere?requiescére], nec totáliter contentári, nisi in te requiêscat, et ómnia dona omnémque creatúram transcendat.

3. O mi dilectíssime sponse, Iesu Christe, amátor puríssime, dominátor univérsæ creatúræ, quis mihi det pennas veræ libertátis, ad volándum et pausándum in te? O quando ad plenum dábitur mihi vacáre et vidére, quam suávis es, [Dómine?Domíne] Deus meus? Quando ad plenum me recólligam in te, ut præ amóre tuo non séntiam me, sed te solum, supra omnem sensum et modum, in modo non ómnibus noto? Nunc autem frequénter gemo, et infelicitátem meam cum dolóre porto. Quia multa mala in hac valle miseriárum occúrrunt, quæ me sápius contúrbant, contrístant et obnúbilant; sápius impédiunt et dístrahunt, allíciunt et ímplicant, ne líberum há-

beam accéssum ad te, et ne iucúndis fruar ampléxibus, præsto?præsto semper beátis spirítibus. Móveat te suspírium meum et desolátio múltiplex in terra.

4. O Iesu, splendor ætérnæ glóriæ, solámen peregrinántis ánimæ, apud te est os meum sine voce, et siléntium meum lóquitur tibi. Usquequo tardat veníre Dóminus meus? Véniat ad me paupérculum suum, et lætum fáciat. Mittat manum suam, et míserum erípiat de omni angústia. Veni, veni: quia sine te nulla erit læta dies aut hora, quia tu lætítia mea, et sine te vácuca est mensa mea. Miser sum et quodámmodo incarcerátus et compédibus gravátus, donec luce præsentíæ tuæ me reficias ac libertáti dones, vultúmque amicábilem demónstres.

5. Quærant álii pro te áliud, quodcúmque libúerit: mihi áliud ínterim nil placet nec placébit, nisi tu Deus meus, spes mea, salus ætérna. Non reticébo, nec deprecári cessábo, donec grátia tua revertátur, mihi que tu intus loquáris.

6. Ecce, assum, ecce, ego ad te, quia invocásti me. Lácrimæ tuæ et desidérium ánimæ tuæ, humiliátio tua et contrítio cordis inclinavérunt me et adduxérunt ad te.

7. Et dixi: [Dómine?Domíne], vocávi te et desiderávi frui te, [parátus?páratus] ómnia [respúere?respuére] propter te. Tu enim prior excitásti me, ut quærerem te. Sis ergo benedíctus, [Dómine?Domíne], qui fecísti hanc bonitátem cum servo tuo, secúndum multitúdinem misericórdiæ tuæ. Quid habet ultra [dicére?dícere] servus tuus coram te, nisi ut humiliet se valde ante te, memor semper própriæ iniquitátis et vilitá-

tis? Non enim est símilis tui in cunctis mirabílibus cæli et terræ. Sunt ópera tua bona valde, iudícia vera, et providéntia tua regúntur univérsa. Laus ergo tibi et glória, o Patris sapiéntia: te laudet et benedícat os meum, ánima mea et cuncta creáta simul.

CAPUT XXII

DE RECORDATIÓNE MULTIPLÍCIUM BENEFICIÓRUM DEI

1. Aperi, [Dómine?Domíne], cor meum in lege tua, et in præcéptis tuis doce me ambuláre. Da mihi [intellégere?intelle-gére] voluntátem tuam, et cum magna reveréntia ac diligénti consideratióne benefícia tua tam in generáli quam in speciáli memorári, ut digne tibi ex hinc váleam grátias reférre. Verum scio et confíteor, nec pro mínimo puncto me posse débittas gratiárum laudes [persólvere?persolvére]. Minor ego sum ómnibus bonis mihi præstitis; et cum tuam nobilitátem atténdo, déficit præ magnitúdine spíritus meus.

2. Omnia, quæ in ánima habémus et córpore, et quæcúmque extérius vel intérius, naturáliter et supernaturaliter posidémus, tua sunt benefícia et te benéficum, pium ac bonum comméndant, a quo bona cuncta accépimus. Et si álius plura, álius paucióra accépit, ómnia tamen tua sunt, et sine te nec mínimum potest habéri. Ille, qui maióra accépit, non potest mérito suo gloriári, neque super álios extólli, nec minóri insultáre; quia ille maior et mélior, qui sibi minus ascribit et in

regratiando humílior est atque devótior. Et qui ómnibus viliórem se exístimat et indigniórem se iúdicat, áptior est ad percipiéndam maióra.

3. Qui autem paucióra accépit, contristári non debet, nec indignánter ferre, neque ditióri invidére, sed te pótius [atténdere?attendére] et tuam bonitátem máxime laudáre, quod tam affluénter, tam gratis et libénter, sine personárum acceptióne tua múnera largíris. Omnia ex te, et ídeo in ómnibus es laudándus. Tu scis, quid unicuítque donári expédíat; et cur iste minus, et ille ámplius hábeat, non nostrum, sed tuum est hoc [discérnere?discernére], apud quem singulórum definíta sunt mérita.

4. Unde, [Dómine?Domíne] Deus, pro magno étiam réputo beneficio, non multa habére, unde extérius et secúndum hómines laus et glória [appáret?apparet]: ita ut consideráta quis paupertáte et vilitáte persónæ?persónæ suæ, non modo gravitátem aut tristítiam vel deiecciónem inde concípiat, sed pótius consolatiónem et hilaritátem magnam; quia tu, Deus, páuperes et húmiles atque huic mundo despéctos tibi elegísti in familiáres et domésticos. Testes sunt ipsi apóstoli tui, quos príncipes super omnem terram constituísti. Fuérunt tamen sine queréla conversáti in mundo, tam húmiles et símplices, sine omni malítia et dolo, ut étiam pati contumélias gauderent pro [nómine?nomíne] tuo; et quæ mundus abhórret, ipsi amplecteréntur afféctu magno.

5. Nihil ergo amatórem tuum et cognitórem beneficiórum tuórum ita lætificáre debet, sicut volúntas tua in eo, et bene-

plácitum æternæ dispositiōnis tuæ: de qua tantum contentári debet et consolári, ut ita libénter velit esse mínimus, sicut áliquis optáret esse máximus, et ita pacíficus et conténtus in novíssimo, sicut in loco primo, atque ita libénter despicábilis et abiéctus, [núllius?nullíus] quoque nóminis et famæ, sicut céteris honorábiliór et maior in mundo. Nam volúntas tua et amor honóris tui ómnia [excédere?excedére] debet, et plus eum consolári magisque placére, quam ómnia benefícia sibi data vel danda.

CAPUT XXIII

DE QUÁTUOR MAGNAM IMPORTÁNTIBUS PACEM

1. Fili, nunc docébo te viam pacis et veræ libertátis.
2. Fac, [Dómine?Domíne], quod dicis, quia hoc mihi gratum est audíre.
3. Stude, fili, altérius pótius fácere voluntátem, quam tuam. Elige, semper minus, quam plus habére. Quære semper infériórem locum et ómnibus subéssse. Opta semper et ora, ut volúntas Dei íntegre in te fiat. Ecce, talis homo ingréditur fines pacis et quiétis.
4. [Dómine?Domíne], sermo tuus iste brevis multum in se cóntinet perfectiōnis. Parvus est dictu, sed plenus sensu et uber in fructu. Nam si posset a me fidéliter custodíri, non déberet tam fácilis in me turbátio oríri. Nam quótiens me impacátum séntio et gravátum, ab hac doctrína me recessísse invénio. Sed tu, qui ómnia potes et ánimæ proféctum semper

diligis, adáuge maiórem grátiam, ut possim tuum complére sermónem et meam perficere salútem.

Orátio contra cogitatiónes malas

5. [Dómine?Domíne] Deus meus, ne elongéris a me; Deus meus, in auxílium meum réspice: quóniam insurrexérunt in me váriæ cogitatiónes et timóres magni, affligéntes ánimam meam. Quómodo pertransíbo illæsus? quómodo perfríngam eas?

6. Ego, inquit, ante te ibo, et gloriósos terræ humiliábo. Apériam iánuas cárceris, et arcána secretórum revelábo tibi.

7. Fac, [Dómine?Domíne], ut [lóqueris?loqueris], et fúgiant a fácie tua omnes iníquæ cogitatiónes. Hæc spes et única consolátio mea, ad te in omni tribulatióne [confúgere?confugére], tibi [confidere?confidére], ex íntimo invocáre et patiénter consolatiónem tuam expectáre.

Orátio pro illuminatióne mentis

8. Clarífica me, Iesu bone, claritáte intérni lúminis, et educ de habitáculo cordis mei ténebras univérsas. Cóhibe evagatiónes multas, et vim faciéntes [elíde?élide] temptatiónes. Pugna fórtiter pro me, et expúgna malas béstias, concupiscéntias dico illecebrósas: ut fiat pax in virtúte tua, et abundántia laudis tuæ résonet in aula sancta, hoc est in consciéntia pura. Impera ventis et tempestátibus; dic mari: Quiésce; et aquilóni: Ne [flavéris?fláveris]; et erit tranquillitas magna.

9. Emítte lucem tuam et veritátem, ut lúceant super terram; quia terra sum inánis et vácuá, donec illúmines me. Effún-

de grátiam désuper; perfúnde cor meum rore cælésti; minístra devotiónis aquas ad irrigándam fáciem terræ, ad producéndum fructum bonum et óptimum. Eleva mentem pressam mole peccatórum, et ad cæléstia totum desidérium meum suspénde, ut gustáta suavitate supérnæ felicitátis pígeat de terrénis cogitáre.

10. Rape me et éripe ab omni creaturárum indurabili consolatione, quia nulla res creáta appetítum meum valet plenarie quietáre et consolári. Iunge me tibi inseparábili dilectiónis vínculo, quóniam tu solus súfficis amánti, et absque te frívola sunt univérsa.

CAPUT XXIV

DE EVITATIÓNE CURIÓSÆ INQUISITIÓNIS SUPER
ALTÉRIUS VITA

1. Fili, noli esse curiosus nec vácuas [gérere?gerére] sollicitúdi-
túdi-nes. Quid hoc vel illud ad te? Tu me [séquere?sequé-
re]. Quid enim ad te, utrum ille sit talis vel talis, aut iste sic
et sic agit vel lóquitur? Tu non índiges respondére pro áliis,
sed pro te ipso ratió-
nem reddes. Quid ergo te ímplicas? Ecce,
ego omnes cognósco, et cuncta, quæ sub sole fiunt, vídeo; et
scio, quáliter cum unoquóque sit, quid cógitet, quid velit, et ad
quem finem tendat eius inténtio. Mihi ígitur ómnia commit-
ténd-
a sunt: tu vero serva te in bona pace, et dimítte agítantem
agitáre, quantum volúerit. Véniet super eum, quidquid fécerit
vel díxerit, quia me [fállere?fallére] non potest.

2. Non sit tibi curæ de magni nóminis umbra, non de multórum familiaritáte, nec de priváta hóminum dilectióne. Ista enim génerant distractiões et magnas in corde obscuritátes. Libénter lóquerer tibi verbum meum et abscóndita revelárem, si advéntum meum diligénter observáres et óstium cordis mihi aperíres. Esto próvidus, et vígila in oratió nibus, et humília te in ómnibus.

CAPUT XXV

IN QUIBUS FIRMA PAX CORDIS ET VERUS PROFÉCTUS CONSÍSTIT

1. Fili, ego locútus sum: Pacem relínquo vobis, pacem meam do vobis: non quómodo mundus dat, ego do vobis. Pacem omnes desíderant: sed quæ ad veram pacem pértinent, non omnes curant. Pax mea cum humílibus et mansuétis corde. Pax tua erit in multa patiéntia. Si me [audiéris?audíeris] et vocem meam secútus fúeris, [póteris?potéris] multa pace frui.

2. Quid ígitur fáciam?

3. In omni re atténde tibi, quid fácias et quid dicas, et omnem intentiόνem tuam ad hoc dírige, ut mihi soli pláceas et extra me nihil cúpias vel quæras. Sed et de aliórum dictis vel factis nil témere iúdice, nec cum rebus tibi non commíssis te ímplices; et póterit fíeri, ut parum vel raro turbéris. Numquam autem sentíre [áliquam?alíquam] turbatió nem, nec [áliquam?alíquam] pati cordis vel córporis moléstiam, non est præ-séntis témporis, sed status ætérnæ quiétis. Non ergo æstimes,

te veram pacem invenísse, si nullam sénseris gravitátem, nec tunc totum esse bonum, si néminem [patéris?páteris] adversárium; nec hoc esse perféctum, si cuncta fiant secúndum tuum afféctum. Neque tunc áliquid magni te réputes aut speciáliter diléctum exístimes, si in magna fúeris devotióne atque dulcédine: quia in istis non cognóscitur verus amátor virtútis; nec in istis consístit proféctus et perféctio hómínis.

4. In quo ergo, [Dómine?Domíne]?

5. In offeréndo te ex toto corde tuo voluntáti divínæ, non quæréndo, quæ tua sunt, nec in parvo nec in magno, nec in témpore nec in æternitáte; ita ut una æquáli fácie in gratiárum actióne permáneas inter próspera et contrária, ómnia æqua lance pensándo. Si fúeris tam fortis et longanimus in spe, ut subtrácta interióri consolatióne étiam ad amplióra sustinénda cor tuum præparáveris, nec te iustificáveris, quasi hæc tantáque pati non debéres, sed me in ómnibus dispositiόνibus iustificáveris et sanctum laudáveris; tunc in vera et recta via pacis ámbulas, et spes indubitáta erit, quod rursus in iúbilo fáciem meam sis visúrus. Quodsi ad plenum tui ipsíus contéptum [pervéneris?pervenéris], scito, quod tunc abundántia pacis [perfrúeris?perfruéris], secúndum possibilitátem tui incolátus.

CAPUT XXVI

DE EMINÉNTIA LÍBERÆ MENTIS, QUAM SUPPLEX
ORÁTIO MAGIS MERÉTUR, QUAM LÉCTIO

1. [Dómine?Domíne], hoc opus est perfécti viri, numquam ab intentiône cæléstium ánimum relaxáre, et inter multas curas quasi sine cura transíre, non more torpéntis, sed prærogatíva quadam líberæ mentis, nulli creatúræ [inordínata?inordináta] affectiône adhæréndo.

2. Obsecro te, piíssime Deus meus, præsérvame a curis huius vitæ, ne nimis ímplicer; a multis necessitatibus córporis, ne voluptáte cápiar; ab univérsis ánimæ obstáculis, ne moléstius fractus deíciar. Non dico: ab his rebus, quas toto afféctu ambit vánitas mundána, sed ab his misériis, quæ ánimam servi tui commúni maledícto mortalitátis pœnáliter gravant et retárdant, ne in libertátem spíritus, quótiens libúerit, váleat introíre.

3. O Deus meus, dulcédo ineffábilis, verte mihi in amaritúdinem omnem consolatió nem carnálem, ab æternórum amóre me abstrahéntem et ad se intúitu cuiúsdam boni delectábilis præsentis male alliciéntem. Non me vincat, Deus meus, non vincat caro et sanguis, non me decípiat mundus et brevis glória eius, non me supplántet diábolus et astútia illíus. Da mihi fortitúdinem resisté ndi, patiéntiam tolerándi, constántiam perseverándi. Da pro ómnibus mundi consolatió nibus suavíssimam spíritus tui unctiόnem, et pro carnáli amóre tui nóminis infúnde amórem.

4. Ecce, cibus, potus, vestis ac cétera utensília ad córporis sustentáculum pertinéntia fervénti spíritui sunt onerosa. Tríbue, tálibus foméntis temperáte uti, non desidério nímio implicári. Abícere ómnia non licet, quia natúra sustentánda est; [requí-

rere?requirére] autem supérflua et quæ magis deléctant, lex sancta próhibet: nam álias caro advérsus spíritum insolésce-
ret. Inter hæc, quæso, manus tua me regat et dóceat, ne quid nímium fiat.

CAPUT XXVII

QUOD PRIVÁTUS AMOR A SUMMO BONO MÁXIME RETÁRDAT

1. Fili, opórtet te dare totum pro toto, et nihil tui ipsíus esse. Scito, quod amor tui ipsíus magis nocet tibi, quam áliqua res mundi. Secúndum amórem et afféctum, quem geris, quælibet res plus vel minus adhæret. Si fúerit amor tuus purus, simplex et bene ordinátus, eris sine captivitáte rerum. Noli [concupíscere?concupiscére], quod non licet habére; noli habére, quod te potest impedíre et libertáte interióri priváre. Mirum, quod non ex toto fundo cordis te ipsum mihi commíttis cum ómnibus, quæ desideráre potes vel habére.

2. Ouare vano mæróre [consúmeris?consuméris]? Cur supérfluis curis fatigáris? Sta ad beneplácitum meum, et nullum patiéris detriméntum. Si quæris hoc vel illud, et volúeris esse ibi vel ibi propter tuum cómmodum et próprium beneplácitum magis habéndum: numquam eris in quietúdine, nec liber a sollicitúdine, quia in omni re reperiétur áliquis deféctus, et in omni loco erit, qui adversétur.

3. Iuvat ígitur non quælibet res adépta vel multiplicáta extérius, sed pótius contémpta et decísa ex corde radícitus. Quod

non tantum de censu æris et divitiarum intéllegas, sed de honóris étiam [ambítu?ámbitu] ac vanæ laudatiónis desidério, quæ ómnia tránseunt cum mundo. Munit parum locus, si deest spíritus fervóris; nec diu stabit pax illa quæsíta forínsecus, si vacat a vero fundaménto status cordis, hoc est, nisi stéteris in me; permutáre te potes, sed non melioráre. Nam occasióne orta et accépta, invénies, quod fugísti, et ámplius.

Orátio pro purgatióne cordis et cælésti sapiéntia

4. Confirma me, Deus, per grátiam Sancti Spíritus. Da virtutem corroborári in interióri hómine, et cor meum ab omni inútili sollicitúdine et angóre evacuáre, nec váriis desidériis trahi cuiuscúmque rei, vilis aut pretiósæ; sed ómnia [inspíce-re?inspicére] sicut transeúntia, et me páriter cum illis transi-túrum: quia nihil pérmanens sub sole, ubi ómnia vánitas et afflíctio spíritus. O quam sápiens, qui ita consíderat!

5. Da mihi, [Dómine?Domíne], cæléstem sapiéntiam, ut discam te super ómnia quærere?quærére et inveníre, super ómnia sápere et [dilígere?diligére], et cétera secúndum órđinem sapiéntiæ tuæ, prout sunt, [intellégere?intellegére]. Da prudénter declináre blandiéntem et patiénter ferre adversántem, quia hæc magna sapiéntia, non movéri omni vento verbórum, nec aurem male blandiénti præbére Sirénæ; sic enim incépta pérğitur via secúre.

CAPUT XXVIII

CONTRA LINGUAS OBTRACTATÓRUM

1. Fili, non ægre feras, si quidam de te male senserint et dixerint, quod non libenter [audías?áudias]. Tu deterióra de te ipso sentire debes, et neminem infirmiórem te [crédere?credére]. Si ámbulas ab intra, non multum ponderábis volántia verba. Est non parva prudéntia, [silére?sílere] in témpore malo et intrórsus ad me convértil, nec humáno iudício disturbári.

2. Non sit pax tua in ore hóminum; sive enim bene sive male interpretáti fúerint, non es ídeo alter homo. Ubi est vera pax et vera glória? Nonne in me? Et qui non appetit homínibus placére, nec timet displicére, multa perfruétur pace. Ex [inordináto?inórdínato] amóre et vano timóre orítur omnis inquietúdo cordis et distráctio sénsuum.

CAPUT XXIX

QUÁLITER INSTÁNTE TRIBULATIÓNE DEUS

INVOCÁNDUS EST ET BENEDICÉNDUS

1. Sit nomen tuum, [Dómine?Domíne], benedíctum in sæcula, qui volúisti hanc temptatiónem et tribulatiónem veníre super me. Non possum eam [effúgere?effugére], sed necesse hábeo ad te [confúgere?confugére], ut me ádiuves et in bonum mihi convértas. [Dómine?Domíne], modo sum in tribulatióne, et non est cordi meo bene, sed multum vexor a præsénti passióne. Et nunc, pater dilécte, quid dicam? Deprehensus sum inter angústias. Salvífica me ex hora hac. Sed proppterea veni in hanc horam, ut tu clarificéris, cum fúero válide humiliátus et per te liberátus. Compláceat tibi, [Dómine?Do-

míne], ut éruas me: nam ego pauper quid [ágere?agére] possum, et quo ibo sine te? Da patiéntiam, [Dómine?Domíne], étiam hac vice. Adiuvá me, Deus meus, et non timébo, quantumcúmque gravátus fúero.

2. Et nunc inter hæc quid dicam? [Dómine?Domíne], fiat volúntas tua. Ego bene mérui tribulári et gravári. Opórtet [úti-que?utíque], ut sustíneam, et útinam patiénter, donec tránseat tempésta et mélius fiat! Potens est autem omnípotens manus tua, étiam hanc temptatiónem a me auférre et eius ímpetum mitigáre, ne [penítus?pénitus] succumbam, quemádmódum et prius sápius egísti mecum, Deus meus, misericórdia mea. Et quanto mihi difficílius, tanto tibi faciílior est hæc mutatio déxteræ excélsi.

CAPUT XXX

DE DIVÍNO PETÉNDO AUXÍLIO ET CONFIDÉNTIA

RECUPERÁNDÆ GRÁTIÆ

1. Fili, ego Dóminus, confórtans in die tribulatiónis. Vénias ad me, cum tibi non fúerit bene. Hoc est, quod máxime consolatiónem ímpedit cæléstem, quia tárdius te convértis ad oratiónem. Nam [ántequam?antéquam] me inténte roges, multa ínterim solácia quæris, et récreas te in extérnis. Ideóque fit, ut parum ómnia prosint, donec advértas, quia ego sum, qui éruo sperántes in me, nec est extra me valens auxílium, neque útile consílium, sed neque durábile remédium. Sed iam resúmpito spírítu post tempestátem reconvalésce in luce misera-

tiónum [meárum?méarum]; quia prope sum, dicit Dóminus, ut restáurem univérsa, non solum íntegre, sed et abundánte ac cumuláte.

2. Numquid mihi quicquam est difícilē? aut ero símilis dicénte et non faciēte? Ubi est fides tua? Sta firmiter et perseveránte. Esto longánimis et vir fortis; véniet tibi consolátio in témpore suo. Expeta me, expécta; véniam et curábo te. Temp-tátio est, quæ te vexat, et [formído?fórmido] vana, quæ te extérret. Quid impórtat sollicitúdo de futúris contingéntibus, nisi ut tristítiam super tristítiam hábeas? Suffíciat diéi malítia sua. Vanum est et inútile, de futúris conturbári vel gratulári, quæ forte numquam evénient.

3. Sed humánum est, huiúsmodi imaginatióibus illúdi, et parvi adhuc ánimi signum, tam léviter trahi ad suggestiónem inimíci. Ipse enim non curat, utrum veris an falsis illúdat et decípiat, utrum præsentium amóre, aut futurórum [formídi-ne?formidíne] prostérnat. Non ergo turbétur cor tuum, neque formídet. Crede in me, et in misericórdia mea habéto fidúciā. Quando tu putas te elongátum a me, sæpe sum propínquior. Quando tu aestimas pæne totum pérditum, tunc sæpe máius?maius merénde instat lucrum. Non est totum pérditum, quando res [áccidit?accídit] in contrárium. Non debes iudicáre secúndum præsens sentíre, nec sic gravitáti alicui, undecúmque veniénte, inhærére et accípere, tamquam omnis spes sit abláta emergénde.

4. Noli putáre te relíctum ex toto, quamvis ad tempus tibi míserim [áliquam?alíquam] tribulatióem vel étiam optátam sub-

tráxerim consolatiónem: sic enim transítur ad regnum cælórum. Et hoc sine dúbio magis expedit tibi et céteris servis meis, ut exercitémini advérsis, quam si cuncta ad líbitum haberétis. Ego novi cogitatiónes absconditas, quia multum expedit pro salúte tua, ut intérdum sine sapóre relinquáris, ne forte elevens in bono succéssu, et tibi ipsi placére velis in eo, quod non es. Quod dedi, auférre possum, et [restitúere?restituére], cum mihi placúerit.

5. Cum dédero, meum est, cum retráxero, tuum non tuli, quia meum est omne datum bonum et omne donum perféctum. Si tibi admísero gravitátem aut quámlibet contrarietátem, ne indignéris, neque [cóncidat?concídat] cor tuum: ego cito subleváre possum et omne onus in gáudium transmutáre. Verúmtamen iustus sum et recommendabilis multum, cum sic fácio tecum.

6. Si recte sapis et in veritáte áspicis, numquam debes propter advérsa tam deiécte contristári, sed magis gaudére et grátias [ágere?agére], immo hoc únicum reputáre gáudium, quod afflígens te dolóribus non parco tibi. Sicut diléxit me Pater, et ego vos díligo, dixi diléctis discípulis meis, quos [útique?utíque] non misi ad gáudia temporália, sed ad magna certámina, non ad honóres, sed ad despectiόnes, non ad ótium, sed ad labóres, non ad réquiem, sed ad afferéndum fructum multum in patiéntia. Horum meménto, fili mi, verbórum.

CAPUT XXXI

DE NEGLÉCTU OMNIS CREATÚRÆ, UT CREÁTOR

POSSIT INVENÍRI

1. [Dómine?Domíne], bene indígeo adhuc maióri grátia, si débeam illuc perveníre, ubi me nemo póterit nec ulla creatúra impedíre. Nam quámduu res áliqua me rétinet, non possum [libére?líbere] ad te voláre. Cupiébat [libére?líbere] voláre, qui dicébat: Quis dabit mihi pennas sicut colúmbæ, et volábo et requiéscam? Quid símplici óculo quiétius? Et quid libérius nil desideránte in terris? Opórtet ígitur omnem supertransíre creatúram, et se ipsum perfécte [desérere?deserére], ac in excéssu mentis stare, et vidére, te ómnium conditórem cum creatúris nil símile habére. Et nisi quis ab ómnibus creatúris fúerit expéditus, non póterit [libére?líbere] [inténdere?intendére] divínis. Ideo enim pauci inveniúntur contemplatívi, quia pauci sciunt se a peritúris et creatúris ad plenum sequestrári.

2. Ad hoc magna requíritur grátia, quæ ánimam levet et supra semet ipsam rápiat. Et nisi homo sit in spírítu elevátus et ab ómnibus creatúris liberátus ac Deo totus [unítus?únitus], quidquid scit, quidquid étiam habet, non est magni pónederis. Diu parvus erit et infra iacébit, qui áliquíd magnum æstímat, nisi solum unum imménsum, ætérnum bonum. Et quidquid Deus non est, nihil est et pro níhilo computári debet. Est magna differéntia, sapiéntia illumináti et devóti viri et sciéntia litteráti atque studiósí cléríci. Multo nobílior est illa doctrína, quæ de sursum ex divína influéntia manat, quam quæ laborióse humáno acquíritur ingénio.

3. Plures reperiúntur contemplatióem desideráre; sed quæ ad eam requirúntur, non student exercére. Est magnum impediméntum, quia in signis et sensibílibus rebus statur, et parum de perfécta mortificatióne habétur. Nescio quid est, quo spíritu dúcimur, et quid præténdimus, qui spirituáles dici vidémur, quod tantum labórem et ampliorem sollicitúdinem pro transitóriis et vílibus rebus ágimus, et de interiórius nostris vix raro plene recolléctis sénsibus cogitámus.

4. Pro dolor! statim post módicam recollectionem foras erúm-
pimus, nec ópera nostra distrícta examinatióne trutinámus. Ubi iacent afféctus nostri, non atténdimus, et quam impúra sint ómnia, non deplorámus. Omnis quippe caro corrúperat viam suam, et ídeo sequebátur dilúvium magnum. Cum ergo intérior afféctus noster multum corrúptus sit, necesse est, ut áctio sequens, index caréntiæ interiórius vigóris, corrumpátur. Ex puro corde procedit fructus bonæ vitæ.

5. Quantum quis fécerit, quæritur; sed ex quanta virtúte agit, non tam studiósè pensátur. Si fúerit fortis, dives, pulcher, hábilis, vel bonus scriptor, bonus cantor, bonus laborátor, investigátur; quam pauper sit spíritu, quam pátiens et mitis, quam devótus et intérnus, a multis tacétur. Natúra exterióra hóminis réspicit, grátia ad interióra se convértit. Illa frequénter fállitur; ista in Deo sperat, ut non decipiátur.

CAPUT XXXII

DE ABNEGATIÓNE SUI ET ABDICATIÓNE OMNIS

CUPIDITÁTIS

1. Fili, non potes perfectam [possidére?possidere] libertatem, nisi totaliter abneges te ipsum. Compediti sunt omnes proprietarii et sui ipsius amatores cupidi, curiosi, gyrovagi, quærentes semper mollia, non quæ Iesu Christi, sed hoc sæpe fingentes et componentes, quod non stabit. Peribit enim totum, quod non est ex Deo ortum. Tene breve et consummatum verbum: Dimitte omnia, et invenies omnia; relinque cupidinem, et reperies requiem. Hoc mente pertracta; et cum impleris, intelleges omnia.

2. [Dómine?Domíne], hoc non est opus unius dei, nec ludus parvulorum; immo in hoc brevi includitur omnis perfectio religiosorum.

3. Fili, non debes averti, nec statim deici, [audíta?áudita] via perfectorum; sed magis ad sublimiôra provocari, et ad minus ad hæc ex desiderio suspirare. Utinam sic tecum esset, et ad hoc pervenisses, ut tui ipsius amator non esses, sed ad nutum meum pure stares, et eius, quem tibi præposui, Patris: tunc mihi valde placeres, et tota vita tua in gaudio et pace transiret. Adhuc multa habes ad relinquendum: quæ nisi mihi ex integro resignaveris, non acquies, quod postulas. Suádeo tibi [émere?emere] a me aurum ignitum, ut locuples fias, id est, cælestem sapientiam omnia infima conculcātem. Postpone terrenam sapientiam, omnem humanam et propriam complacentiam.

4. Dixi, viliôra tibi emenda pro pretiosis et altis in rebus humanis. Nam valde vilis et parva ac pæne oblivioni tradita videtur vera cælestis sapientia; non sapiens alta de se, nec magnifi-

cári quærens in terra: quam multi ore tenus prædicant?prædicant, sed vita longe dissentiunt: ipsa tamen est pretiôsa margaríta a multis abscondita.

CAPUT XXXIII

DE INSTABILITÁTE CORDIS ET DE INTENTIÓNE FINÁLI AD DEUM HABÉNDÁ

1. Fili, noli [crédere?credére] afféctui tuo; qui nunc est, cito mutábitur in áliud. Quámdui víxeris, mutabilitáti subiéctus es, étiam nolens: ut modo lætus, modo tristis, modo pacátus, modo turbátus, nunc devótus, nunc indevótus, nunc studiósus, nunc acediósus, nunc gravis, nunc levis inveniáris. Sed stat super hæc mutabília sápiens et bene doctus in spíritu, non atténdens, quid in se séntiat, vel qua parte flet ventus instabilitátis, sed ut tota inténtio mentis eius ad débitum et optátum proficiat finem. Nam sic póterit unus et idem inconcussúsque permanére, símplici intentiónis óculo per tot vários evéntus ad me imprætermísse dirécto.

2. Quanto autem púrior fúerit intentiónis óculus, tanto constantius inter diversas itur procéllas. Sed in multis calígat óculus puræ intentiónis; respícitur enim cito in áliquod delectábile, quod occúrrit. Nam et raro totus liber quis invenítur a nævo própriæ exquisitiónis. Sic Iudæi olim vénerant in Bethániam ad Martham et [Máriam?Maríam], non propter Iesum tantum, sed et ut Lázarus vidérent. Mundándus est ergo

intentiónis óculus, ut sit simplex et rectus, atque ultra ómnia vária [média?medía] ad me dirigendus.

CAPUT XXXIV

QUOD AMÁNTI SAPIT DEUS SUPER ÓMνια ET IN
ÓMnIBUS

1. Ecce, Deus meus et ómnia. Quid volo ámplius, et quid felícus desideráre possum? O sápidum et dulce verbum! sed amánti Verbum, non mundum, nec ea, quæ in mundo sunt. Deus meus et ómnia. Intellegénti satis dictum est, et sæpe [repétere?repetére] iucúndum est amánti. Te síquidem præsen-te iucúnda sunt ómnia; te autem absente fastídiunt cuncta. Tu facis cor tranquíllum et pacem magnam lætitiámque festívam. Tu facis bene sentíre de ómnibus et in ómnibus te laudáre, nec potest áliquid sine te diu placére; sed si debet gratum esse et bene sápere, opórtet grátiam tuam adesse et condiménto tuæ sapiéntiæ condíri.

2. Cui tu sapis, quid ei recte non sápiet? Et cui tu non sapis, quid ei ad iucunditátem esse póterit? Sed defíciunt in sapién-tia tua mundi sapiéntes, et qui carnem sápiunt: quia ibi plúri-ma vánitas, et hic mors invenítur. Qui autem te per contémp-tum mundanórum et carnis mortificatiónem sequúntur, vere sapiéntes esse cognoscúntur: quia de vanitáte ad veritátem, de carne ad spíritum transferúntur. Istis sapit Deus: et quidquid boni invenítur in creatúris, totum ad laudem réferunt sui con-ditóris. Dissímilis tamen, et multum dissímilis sapor Creató-

ris et creatúræ, æternitátis et témporis, lucis increátæ et lucis illuminátæ.

3. O lux perpétua, cuncta creáta transcéndens lúmina, fúlgu-
ra coruscationem de sublími penetrántem ómnia cordis mei
íntima. Purífica, lætífica, clarífica et vivífica spíritum meum,
cum suis poténtiis ad inhæréndum tibi iubilosis excéssibus. O
quando véniet hæc beáta et desiderábilis hora, ut tua me sáties
præséntia et sis mihi ómnia in ómnibus? Quámdu hoc datum
non fúerit, nec plenum gáudium erit. Adhuc, pro dolor, vi-
vit in me vetus homo, non est totus crucifíxus, non est perféc-
te mórtuus. Adhuc concupíscit fórtiter contra spíritum, bella
movet intestína, nec regnum ánimæ pátitur esse quiétum.

4. Sed tu, qui domináris potestáti maris et motum flúctuum
eius mítigas, exúrge, ádiuva me. Díssipa gentes, quæ bella vo-
lunt; [contére?cóntere] eas in virtúte tua. Osténde, quæso,
magnália tua, et glorificétur délixtera tua: quia non est spes ália
nec refúgium mihi, nisi in te, [Dómine?Domíne] Deus meus.

CAPUT XXXV

QUOD NON EST SECÚRITAS A TEMPTATIÓNE IN HAC VITA

1. Fili, numquam secúrus es in hac vita, sed quoad víxeris,
semper arma spirituália tibi sunt necessária. Inter hostes ver-
sáris, et a dextris et a sinístris impugnaris. Si ergo non [úte-
ris?utéris] úndique scuto patiéntiæ, non eris diu sine vúlnerē.
Insuper, si non ponis cor tuum fixe in me, cum mera voluntá-

te cuncta patiéndi propter me, non [póteris?potéris] ardórem istum sustinére, nec ad palmam [pertíngere?pertingére] beatórum. Opórtet te ergo viríliter ómnia pertransíre et poténti manu uti advérsus obiécta. Nam vincénti datur manna, et torpénti relínquitur multa miséria.

2. Si quæris in hac vita réquiem, quómodo tunc pervénies ad ætéram réquiem? Non ponas te ad multam réquiem, sed ad magnam patiéntiam. Quære veram pacem, non in terris, sed in cælis, non in homínibus nec in céteris creatúris, sed in Deo solo. Pro amóre Dei debes ómnia libénter subíre, labóres scilicet et dolóres, temptatiónes, vexatiónes, anxietátes, necessitátes, infirmitátes, iniúrias, oblocutiónes, reprehensiónes, humiliatiónes, confusiónes, correctiόnes et despectiόnes. Hæc iuvant ad virtútem, hæc probant Christi tirónem, hæc fábricant cæléstem corónam. Ego reddam mercédem ætéram pro brevi labóre, et infinítam glóriam pro transitória confusiόne.

3. Putas tu, quod semper habébis pro tua voluntáte consolatiόnes spirituáles? Sancti mei non semper habuérunt tales, sed multas gravitátes et temptatiόnes várias magnásque desolatiόnes. Sed patiénter sustinuérunt se in ómnibus, et magis confisi sunt Deo, quam sibi, sciéntes, quia non sunt condígnæ passiόnes huius témporis ad futúram glóriam promeréndam. Vis tu statim habére, quod multi post multas lácrimas et magnos labóres vix obtinuérunt? Expeta Dóminum, viríliter age, et confortáre; noli [diffídere?diffidére], noli [discédere?discedére], sed corpus et ánimam expóne constánter pro glória Dei. Ego reddam pleníssime, ego tecum ero in omni

tribulatióne.

CAPUT XXXVI

CONTRA VANA HÓMINUM IUDÍCIA

1. Fili, iacta cor tuum fírmiter in Dómino, et humánum ne mé-tuas iudícium, ubi te consciéntia pium reddit et insóntem. Bonum est et beátum táliter pati, nec hoc erit grave húmili cordi et Deo magis quam sibi ipsi confidénti. Multi multa loquúntur, et ídeo parva fides est adhibénda. Sed et ómnibus satis esse, non est possíbile. Etsi Paulus ómnibus stúduit in Dómino placére et ómnibus ómnia factus est, tamen étiam pro mínimo duxit, quod ab humáno die iudicátus fuit.

2. Egit satis pro aliórum ædificatióne et salúte, quantum in se erat et póterat; sed ne ab áliis aliquándo iudicarétur, vel non despicerétur, cohibére non pótuit. Ideo totum Deo commísit, qui totum nóverat; et patiéntia ac humilitáte contra ora loquéntium iníqua aut étiam vana ac mendósa cogitántium atque pro líbitu suo quæque iactántium se deféndit. Respóndit tamen intérdum, ne infírmiss ex sua taciturnitáte generarétur scándalum.

3. Quis tu, ut tímeas a mortáli hómine? Hódie est, et cras non [compáret?cómparet]. Deum time, et hóminum terróres non expavésces. Quid potest áliquis in te verbis aut iniúriis? Sibi pótius nocet, quam tibi; nec póterit iudícium Dei [effúgere?effugére], quicúmque est ille. Tu habe Deum præ óculis, et noli [conténdere?contendére] verbis querulósiss. Quod si ad præsens tu [vidéris?víderis] succúmberis et confusióne

pati, quam non meruísti: ne indignéris ex hoc, neque per impatiéntiam mínuas corónam tuam, sed ad me pótius réspice in cælum, qui potens sum erípere ab omni confusióne et iniúria, et unicuique [réddere?reddére] secúndum ópera sua.

CAPUT XXXVII

DE PURA ET ÍNTEGRA RESIGNATIONE SUI AD OBTINÉNDAM CORDIS LIBERTÁTEM

1. Fili, relínque te, et invénies me. Sta sine electióne et omni proprietáte, et lucráberis semper. Nam et adiciétur tibi ámplior grátia, statim ut te resignáveris nec resúmpseris.
2. [Dómine?Domíne], quótiens me resignábo, et in quibus me relínquam?
3. Semper et omni hora: sicut in parvo, sic et in magno. Nihil excípio, sed in ómnibus te nudátum inveníri volo. Alióquin, quómodo [póteris?potéris] esse meus et ego tuus, nisi fúeris ab omni própria voluntáte intus et foris spoliátus? Quanto celérius hoc agis, tanto mélius habébis, et quanto plénius et sincérius, tanto mihi plus placébis, et ámplius lucráberis.
4. Quidam se resignant, sed cum áliqua exceptiÓne: non enim plene Deo confídunt, ideo sibi providére sátagunt. Quidam étiam primo totum ófferunt, sed póstea temptatiÓne pulsáti ad própria rédeunt, ideo mínime in virtúte proficiunt. Hi ad veram puri cordis libertátem et iucúndæ familiaritátis meæ grátiam non pertíngent, nisi íntegra resignatione et cotidiána

sui immolatióne prius facta; sine qua non stat nec stabit únio fruitiva.

5. Dixi tibi sæpíssime, et nunc íterum dico: Relínque te, resígna te, et [frúeris?fruérís] magna intérna pace. Da totum pro toto; nil exquíre, nil répete; sta pure et inhæsitanter in me, et habébis me. Eris liber in corde, et ténebræ non conculcábunt te. Ad hoc conáre, hoc ora, hoc desídera, ut ab omni proprietáte possis expoliári, et nudus nudum Iesum sequi, tibi mori et mihi æternáliter [vívere?vivére]. Tunc defícient omnes vanæ phantásia, conturbatiónes iníquæ et curæ supérflua. Tunc étiam recédet immoderátus timor, et inordinátus amor moriétur.

CAPUT XXXVIII

DE BONO REGÍMINE IN EXTÉRNIS ET RECÚRSU AD DEUM IN PERÍCULIS

1. Fili, ad istud diligénter [téndere?tendére] debes, ut in omni loco et actióne seu occupatióne extérna sis íntimus liber et tui ipsíus potens, et sint ómnia sub te, et tu non sub eis: ut sis dóminus actiónum tuárum et rector, non servus, nec empítíus, sed magis exémpus verúsque Hebræus, in sortem ac libertátem tránsiens filiórum Dei: qui stant super præséntia et speculántur æténa, qui transitória sinístro intuéntur óculo et dextro cæléstia: quos temporália non trahunt ad inhæréndum, sed trahunt ipsi magis ea ad bene serviéndum, prout

ordináta sunt a Deo et institúta a summo opífice, qui nil [inordinatum?inordinátum] in sua relíquit creatúra.

2. Si étiam in omni événtu stas non in apparéntia extérna, nec óculo carnáli lustras visa vel [audíta?áudita], sed mox in quálibet causa intras cum Moýse?Móyse in tabernáculum ad consuléndum Dóminum: áudies nonnúmquam divínium respónsum, et rédies instrúctus de multis præséntibus et futúris. Semper enim Moýses?Móyses recúrsum hábuit ad tabernáculum pro dúbiis et quæstiónibus solvéndis, fugítque ad oratiónis adiutórium, pro perículis et improbitátibus hóminum sublevándis. Sic et tu [confúgere?confugére] debes in cordis tui secretárium, divínium inténtius implorándo suffrágium. Proptérea namque Iósue et filii Israel?Isráel a Gabaonítis legúntur decépti: quia os Dómini prius non interrogavérunt, sed nímium créduli dúlcibus sermónibus, falsa pietáte delúsi sunt.

CAPUT XXXIX

QUOD HOMO NON SIT IMPORTÚNUS IN NEGÓTIIS

1. Fili, commítte mihi semper causam tuam, ego bene dispónam in témpore suo. Expeta ordinatióem meam, et sénties inde proféctum.

2. [Dómine?Domíne], satis libénter tibi omnes res commítto, quia parum potest cogitatio mea proficere. Utinam non multum adhærérem futúris événtibus, sed ad beneplácitum tuum incunctánter me offérrem!

3. Fili, sæpe homo rem [áliquam?alíquam] veheménter ágitat, quam desíderat; sed cum ad eam pervénerit, áliter sentíre incipit: quia affectiões circa idem non sunt durábiles, sed magis de uno ad áliud impéllunt. Non est ergo mínimum, étiam in mínimis se ipsum [relínquere?relinquére].

4. Verus proféctus hóminis est abnegátio sui ipsíus, et homo abnegátus valde liber est et secúrus. Sed antíquus hostis, ómnibus bonis advérsans, a temptatiõe non cessat; sed die noctúque graves molítur insídias, si forte in láqueum deceptiõnis possit præcipitáre incáutum. Vigiláte et oráte, dicit Dóminus, ut non intrétis in temptatiõnem.

CAPUT XL

QUOD HOMO NIHIL BONI EX SE HABET ET DE NULLO GLORIÁRI POTEST

1. [Dómine?Domíne], quid est homo, quod memor es eius, aut filius hóminis, quia vísitas eum? Quid promérui homo, ut dares illi grátiam tuam? [Dómine?Domíne], quid possum cónqueri, si me déservis; aut quid iuste [obténdere?obtendére] possum, si, quod peto, non féceris? Certe hoc in veritáte cogitáre possum et [dicére?dícere]: [Dómine?Domíne], nihil sum, nihil possum, nihil boni ex me hábeo; sed in ómnibus deficio et ad nihil semper tendo. Et nisi a te fúero adiútus et intérius informátus, totus effíciór tépidus et dissolútus.

2. Tu autem, [Dómine?Domíne], semper idem ipse es, et [pérmanes?permánes] in ætérnum semper bonus, iustus et sanc-

tus, bene, iuste ac sancte agens ómnia, et dispónens in sapiéntia. Sed ego, qui ad deféctum sum magis pronus quam ad proféctum, non sum semper in uno statu perdúrans, quia semper témpora mutántur super me. Verúmtamen cito mélius fit, cum tibi placúerit, et manum porréxeris adiutricem, quia tu solus sine humáno suffrágio [póteris?potéris] auxiliári et in tantum confirmáre, ut vultus meus ámplius in diversa non mutétur, sed in te uno cor meum convertátur et quiéscat.

3. Unde, si bene scirem omnem humánam consolatióem abícere, sive propter devotióem adipiscéndam, sive propter necessitátem, qua compéllor te quærere?quærére, quia non est homo, qui me consolétur, tunc possem mérito de grátia tua speráre et de dono novæ consolatióis exultáre.

4. Grátias tibi, unde totum venit, quotienscúmque mihi bene succédit. Ego autem vánitas et níhilum ante te, incónstans homo et infirmus. Unde ergo possum gloriári, aut cur áppetó reputári? Numquid de níhilo? et hoc vaníssimum est. Vere inánis glória mala pestis, vánitas máxima: quia a vera trahit glória et cælésti spóliat grátia. Dum enim homo [cómplacet?complacet] sibi, dísplicet tibi: dum ínhiat láudibus humánis, privátur veris virtútibus.

5. Est autem vera glória et exultátio sancta, gloriári in te et non in se, gaudére in [nómine?nomíne] tuo, non in própria virtúte, nec in áliqua creatúra delectári, nisi propter te. Laudétur nomen tuum, non meum; magnificétur opus tuum, non meum; benedicátur nomen sanctum tuum, nihil mihi autem attribuátur de láudibus hóminum. Tu glória mea, tu exultátio cordis

mei. In te gloriabor et exultabo tota die; pro me autem nihil, nisi in infirmitatibus meis.

6. Quærant Iudæi glóriam, quæ ab ínvicem est; ego hanc requíram, quæ a solo Deo est. Omnis quidem glória humana, omnis honor temporális, omnis altitúdo mundána, æternæ glóriæ tuæ comparáta, vánitas est et stultítia. O véritas mea et misericórdia mea, Deus meus, Trínitas beáta, tibi soli laus, honor, virtus, glória, per infiníta sæculórum sæcula.

CAPUT XLI

DE CONTÉMPТУ OMNIS TEMPORÁLIS HONÓRIS

1. Fili, noli tibi [attráhere?attrahére], si vídeas álios honorári et elevári, te autem déspici et humiliári. Erige cor tuum ad me in cælum, et non contristábit te contéptus hóminum in terris.

2. [Dómine?Domíne], in cæcitate sumus, et vanitate cito sedúcimur. Si recte me inspicio, numquam mihi facta est iniúria ab áliqua creatúra, unde nec iuste hábeo cónqueri advérsus te. Quia autem frequénter et gráviter peccávi tibi, mérito armátur contra me omnis creatúra. Mihi ígitur iuste debétur confúsio et contéptus; tibi autem laus, honor et glória. Et nisi me ad hoc præparávero, quod velim libénter ab omni creatúra déspecti et relínqui, atque [penítus?pénitus] nihil vidéri, non possum intérius pacificári et stabilíri, nec spirituáliter illuminári, neque plene tibi uníri.

CAPUT XLII

QUOD PAX NON EST PONÉNDÁ IN HOMÍNIBUS

1. Fili, si ponis pacem tuam cum áliqua [persóna?pérsona], propter tuum sentíre et [convivére?convívère], instábilis eris et implicátus. Sed si recúrsum habes ad semper vivéntem et manéntem veritátem, non contristábit amícus recédens aut móriens. In me debet [ámici?amíci] diléctio stare, et propter me diligéndus est, quisquis tibi bonus visus est et multum carus in hac vita. Sine me non valet nec durábit amicitía, nec est vera et munda diléctio, quam ego non cópulo. Ita mórtuus debes esse tálibus affectiúnibus dilectórum hóminum, ut, quantum ad te pértinet, sine omni humáno optáres esse consórtio. Tanto homo Deo magis appropínquat, quanto ab omni solácio terréno lóngius recédit. Tanto étiam áltius ad Deum ascéndit, quanto profúndius in se descéndit et plus sibi ipsi viléscit.

2. Qui autem sibi áliquid boni attribuit, grátiam Dei in se veníre ímpedit, quia grátia Spíritus Sancti cor húmile semper quærit. Si scires te perfécte adnihiláre atque ab omni créato amóre evacuáre, tunc debérem in te cum magna grátia emanáre. Quando tu réspicis ad creatúras, subtráhitur tibi aspéctus Creatóris. Disce te in ómnibus propter Creatórem [vín cere?vín cere], tunc ad divínam valébis cognitió nem [pértín gere?pértín gere]. Quantumcúmque módicum sit, si inordináte dilígitur et respícitur, retárdat a summo et vítiat.

CAPUT XLIII

CONTRA VANAM ET SÆCULÁREM SCIÉNTIAM

1. Fili, non te móveant pulchra et subtília hóminum dicta. Non enim est regnum Dei in sermóne, sed in virtúte. Attén-
de verba mea, quæ corda accéndunt et mentes illúminant, in-
dúcunt compunctiόνem et váriam íngerunt consolatiόνem.
Numquam ad hoc legas verbum, ut dóctior aut sapiéntior pos-
sis vidéri. Stude mortificatióni vitiórum, quia hoc ámplius tibi
próderit, quam notítia multárum difficílium quæstiόνum.

2. Cum multa [légeris?legéris] et cognóveris, ad unum sem-
per opórtet redíre princípium. Ego sum, qui dóceo hóminem
sciéntiam, et clariórem intellegéntiam párvulis tríbuo, quam
ab hómine possit docéri. Cui ego loquor, cito sápiens erit et
multum in spírítu proficiet. Væ eis, qui multa curiósá ab ho-
mínibus inquirunt, et de via mihi serviéndi parum curant. Vé-
niet tempus, quando apparébit magíster magistrórum Chri-
stus, dóminus angelórum, cunctórum auditúrus lectiόνés, hoc
est singulórum examináturus consciéntias. Et tunc scrutábi-
tur Ierúsalem in lucérnis, et manifestá erunt abscondita tene-
brárum, tacebúntque arguménta linguárum.

3. Ego sum, qui húmílem in puncto élevo mentem, ut plu-
res æternæ veritátis cápiat ratiónes, quam si quis decem annis
studuísset in scholis. Ego dóceo sine strépitu verbórum, si-
ne confusióne opiniónum, sine fastu honóris, sine pugnatione
argumentórum. Ego sum, qui dóceo terréna [despícere?de-
spicére], præséntia fastidíre, æténa quærere?quærére, ætér-
na sápere, honóres [fúgere?fugére], scándala sufférre, omnem
spem in me [pónere?ponére], extra me nil cúpere, et super
ómnia me ardénter amáre.

4. Nam quidam, amándo me íntime, dídicit divína et loquebátur mirabília. Plus profécit in relinquéndo ómnia, quam in studéndo subtília. Sed áliis loquor commúnia, áliis speciália; alíquibus in signis et figúris dúlciter appáreo, quibúsdam vero in multo lúmine revélo mystéria. Una vox librórum, sed non omnes æque infórmát: quia intus sum doctor veritátis, scrutátor cordis, cogitatiónum intelléctor, actiónum promótor, distribuens síngulis, sicut dignum iudicávero.

CAPUT XLIV

DE NON ATTRAHÉNDÓ SIBI RES EXTERIÓRES

1. Fili, in multis opórtet te esse íncium, et æstimáre te tamquam mórtuum super terram, et cui totus mundus crucifíxus sit. Multa étiam opórtet surda aure pertransíre, et quæ tuæ pacis sunt, magis cogitáre. Utílius est óculos a rebus displicéntibus [avértere?avertére] et unicuíque suum sentíre [relínquere?relinquére], quam contentiósus sermónibus deservíre. Si bene stéteris cum Deo et eius iudícium aspéxeris, facílius te victum portábis.

2. O [Dómine?Domíne], quoúsque [venímus?vénimus]? Ecce, damnum defléitur temporále, pro módico quæstu laborátur et cúrritur, et spirituále detriméntum in obliuiónem transit, et vix sero redítur. Quod parum vel nihil prodest, atténditur; et quod summe necessárium est, negligénter præteritur?præterítur: quia totus homo ad extérna défluit; et nisi cito resipíscat, libens in exterióribus iacet.

CAPUT XLV

QUOD ÓMNIBUS NON EST CREDÉNDUM, ET DE FÁCILI
LAPSU VERBÓRUM

1. Da mihi auxiliū, [Dómine?Domíne], de tribulatióne, quia vana salus hóminis. Quam sæpe ibi non [ínveni?invéni] fidem, ubi me habére putávi? Quótiens étiam ibi répperi, ubi minus præsúmpsi? Vana ergo spes in homínibus, salus autem iustórum in te, Deus. Benedíctus sis, [Dómine?Domíne] Deus meus, in ómnibus, quæ [áccidunt?accidunt] nobis. Infirmi sumus et instábiles, cito fállimur et permutámur.

2. Quis est homo, qui ita caute et circumspecte in ómnibus se custodíre valet, ut aliquándo in [áliquam?alíquam] deceptiόνem vel perplexitátem non véniat? Sed qui in te, [Dómine?Domíne], [confidit?cónfidit], ac simplici ex corde quærit, non tam fáci le lábitur. Et si incíderit [áliquam?alíquam] tribulatiόνem, quocúmque modo fúerit étiam implicátus, cítius per te eruétur, aut a te consolábitur: quia tu non déseres in te sperántem usque in finem. Rarus fidus amícus, in cunctis [ámici?amíci] perseverans pressúris. Tu, [Dómine?Domíne], tu solus es fidelíssimus in ómnibus, et præter te non est alter talis.

3. O quam bene sapuit sancta illa ánima, quæ dixit: Mens mea solidáta est et in Christo fundáta. Si ita mecum foret, non tam fáci le timor húmanus me sollicitáret, nec verbórum iácula movérent. Quis ómnia prævidére, quis præcavére futúra mala súfficit? Si prævísa sæpe étiam lædunt, quid improvís a nisi

gráviter fériunt? Sed quare mihi mísero non mélius [proví-di?próvidi]? Cur étiam tam fáciie áliis crédidi? Sed hómines sumus, nec áliud quam frágiies hómines sumus, étiam si ángeli a multis æstimámur et dícimur. Cui credam, [Dómine?Domí-ne]? cui, nisi tibi? Véritas es, quæ non fallis, nec falli potes. Et rursum: Omnis homo mendax, infírmus, instábilis et lábilis máxime in verbis, ita ut statim vix credi débeat, quod rectum in fácie sonáre vidétur.

4. Quam prudénter præmonuísti, cavéndum ab homínibus, et quia inimíci hóminis doméstici eius; nec credéndum, si quis díxerit: Ecce hic, aut: Ecce illic. Doctus sum damno meo, et útinam ad cautélam maiórem, et non ad insipiéntiam mihi. Cautus esto, ait quidam, cautus esto, serva apud te, quod dico. Et dum ego síleo et absconditum credo, nec ille [silére?sílere] potest, quod siléndum pétiit, sed statim prodit me et se, et ábiit. Ab huiúsmodi [fábulis?fabúlis] et incáutis homínibus prótege me, [Dómine?Domíne], ne in manus eórum [íncidam?incídam], nec umquam tália commítam. Verbum verum et stábiie da in os meum, et linguam [cállidam?callídam] longe fac a me. Quod pati nolo, omnímode cavére débeo.

5. O quam bonum et pacíficum de áliis [silére?sílere], nec indifferénter ómnia [crédere?credére], neque de fáciie ultérius effári, paucis se ipsum reveláre, te semper inspectórem cordis quærere?quærére, nec omni vento verbórum circumférii, sed ómnia íntima et extérna secúndum plácitum tuæ voluntátis optáre pérfici! Quam tutum pro conservatióne cæléstis grátiae humánam [fúgere?fugére] apparéntiam, nec appetere,

quæ foris admiratióem vidéntur præbere, sed ea tota sedulitate sectári, quæ vitæ emendatióem dant et fervórem! Quam multis nócuit virtus scita ac præprópere laudáta! Quam sane prófuit grátia siléntio serváta in hac frágili vita, quæ tota temptátio fertur et milítia!

CAPUT XLVI

DE CONFIDÉNTIA IN DEO HABÉNDÁ, QUANDO INSÚRGUNT VERBÓRUM IÁCULA

1. Fili, sta fírmiter et spera in me. Quid enim sunt verba, nisi verba? Per aërem volant, sed lápidem non lædunt. Si reus es, cógita, quod libénter emendáre te velis; si nihil tibi cóncius es, pensa, quod velis libénter pro Deo hoc sustinére. Parum satis est, ut vel verba intérdum sustíneas, qui necdum fórtia vérbera toleráre vales. Et quare tam parva tibi ad cor tránseunt, nisi quia adhuc carnális es, et hómines magis, quam opórtet, atténdis? Nam quia déspici métuís, reprehénderi pro excéssibus non vis, et excusatiónum umbrácula quæris.

2. Sed ínspecte te mélius, et agnósces, quia vivit adhuc in te mundus et vanus amor placénderi homínibus. Cum enim bassari réfugis et confúnderi pro deféctibus, constat [útique?utíque], quod nec verus húmilis sis, nec vere mundo mórtuus, nec mundus tibi crucifíxus. Sed audi verbum meum, et non curábis decem mília verba hóminum. Ecce, si cuncta contra te diceréntur, quæ fingi malitosíssime possent; quid tibi nocérent, si omníno transíre permítteres, nec plus quam festúcam [per-

pendéres?perpénderes]? Numquid vel unum capíllum tibi [extráhere?extrahére] possent?

3. Sed qui cor intus non habet, nec Deum præ óculis, facíliter verbo movétur vituperatiónis. Qui autem in me [confídit?cónfidit], nec próprio iudício stare appetit, absque humano terróre erit. Ego enim sum iudex, et cógnitor ómnium secretórum; ego scio, quáliter res acta est; ego iniuriántem novi et sustinéntem. A me éxiit verbum istud, me permittén-te hoc [áccidit?accídít], ut reveléntur ex multis córdibus cogitatiónes. Ego reum et innocéntem iudicábo, sed occúlto iudício utrúmque ante probáre vólui.

4. Testimónium hóminum sæpe fallit; meum iudícium verum est, stabit, et non subvertétur. Latet plerúmque et paucis ad síngula patet; numquam tamen errat, nec erráre potest, étiam si óculis insipiéntium non rectum videátur. Ad me ergo curréndum est in omni iudício, nec próprio inniténdum arbítrio. Iustus enim non conturbábitur, quidquid a Deo ei accíderit. Etiam si iniúste áliquíd contra eum prolátum fúerit, non multum curábit. Sed nec vane exultábit, si per álios rationabíliter excusétur. Pensat namque, quia ego sum scrutans corda et renes, qui non iúdico secúndum fáciem et humanám apparentiam. Nam sæpe in óculis meis reperítur culpábile, quod hóminum iudício créditur laudábile.

5. [Dómine?Domíne] Deus, iudex iuste, fortis et pátiens, qui hóminum nosti fragilitátem et pravitátem, esto robur meum et tota fidúcia mea: non enim mihi súfficit consciéntia mea. Tu nosti, quod ego non novi; et ídeo in omni reprehensióne

humiliare me débui et mansuete sustinere. Ignosce quoque mihi propitius, quotiens sic non egi, et dona iterum gratiam amplioris sufferentiae. Melior est enim mihi tua copiosa misericordia, ad consecutionem indulgentiae, quam mea opinata iustitia, pro defensione latentis conscientiae. Et si nihil mihi conscius sum, tamen in hoc iustificare me non possum: quia remota misericordia tua, non iustificabitur in conspectu tuo omnis vivens.

CAPUT XLVII

QUOD OMNIA GRÁVIA PRO ÆTÉRNA VITA SUNT TOLERÁNDÁ

1. Fili, non te frangant labores, quos assumpsisti propter me, nec tribulationes te deiciant usquequaque; sed mea promissio in omni eventu te roboret et consoletur. Ego sufficiens sum ad reddendum supra omnem modum et mensuram. Non diu hic laborabis, nec semper gravaberis doloribus. Expeta paulisper, et videbis celerem finem malorum. Veniet una hora, quando cessabit omnis labor et tumultus. Modicum est et breve omne, quod transit cum tempore.

2. Age, quod agis; fideliter labora in vinea mea, ego ero merces tua. Scribe, lege, canta, geme, tace, ora, [sústine? sustine] viriliter contraria: digna est his omnibus et maioribus proeliis vita aeterna. Veniet pax in die una, quae nota est Domino; et erit non dies neque nox huius scilicet temporis, sed lux perpetua, claritas infinita, pax firma, et requies secura. Non dices

tunc: Quis me liberábit de córpore mortis huius? Neque clamábis: Heu mihi, quia incolátus meus prolongátus est! quóniam præcipitábitur mors, et salus erit indefectiva, anxíetas nulla, iucúnditas beáta, societas dulcis et [decóra?décora].

3. O si vidísses sanctórum in cælo corónas perpétuas, quanta quoque nunc exúltant glória, qui huic mundo olim contemp-tíbles et quasi vita ipsa indígni putabántur; profécto te statim humiliáres usque ad terram, et affectáres pótius ómnibus subésse, quam uni præesse; nec huius vitæ lætos dies concupísceres, sed magis pro Deo tribulári gaudéres, et pro níhilo inter hómines computári, máximum lucrum dúceres.

4. O si tibi hæc sáperent, et profúnde ad cor transírent, quómo audéres vel semel cónqueri? Nonne pro vita ætérna cuncta laboriósa sunt toleránda? Non est parvum quid, [pérdere?perdére] aut lucrári regnum Dei. Leva ígitur fáciem tuam in cælo. Ecce, ego et omnes sancti mei mecum, qui in hoc sæculo magnum habuére certámen, modo gaudent, modo consolántur, modo secúri sunt, modo requiészunt, et sine fine mecum in regno patris mei permanébunt.

CAPUT XLVIII

DE DIE ÆTERNITÁTIS ET HUIUS VITÆ ANGÚSTIIS

1. O supérnæ civitátis mánsio beatíssima! O dies æternitátis claríssima, quam nox non obscurat, sed summa véritas semper irrádiat; dies semper læta, semper secúra, et numquam statum mutans in contrária! O útinam dies illa illuxisset, et cuncta

hæc temporália finem accepissent! Lucet quidem sanctis perpétua claritáte spléndida, sed non nisi a longe et per spéculum peregrinántibus in terra.

2. Norunt cæli cives, quam gaudiosa sit illa; gemunt éxules filii Evæ, quod amára et tædiósa sit ista. Dies huius témporis parvi et mali, pleni dolóribus et angústiiis: ubi homo multis peccátis inquináitur, multis passióibus irretítur, multis timóribus stríngitur, multis curis disténditur, multis curiositátibus distráhitur, multis vanitátibus implicáitur, multis erróribus circumfúnditur, multis labóribus attéritur, temptatióibus graváitur, delíciis enerváitur, egestáte cruciáitur.

3. O quando finis horum malórum? quando liberábor a mísera servitúte vitiórum? quando memorábor, [Dómine? Domíne], tui solúus? quando ad plenum lætábor in te? Quando ero sine omni impediménto in vera libertáte, sine omni gravámine mentis et córporis? Quando erit pax sólida, pax imperturbábilis et secúra, pax intus et foris, pax ex omni parte firma? Iesu bone, quando stabo ad vidéndum te? quando contemplábor glóriam regni tui? quando eris mihi ómnia in ómnibus? O quando ero tecum in regno tuo, quod præparásti diléctis tuis ab ætérno! Relíctus sum pauper et exul in terra hostíli, ubi bella cotidiána et infortúnia máxima.

4. Consoláre exílium meum, mítiga dolórem meum, quia ad te suspírat omne desidérium meum. Nam onus mihi totum est, quidquid hic mundus offert ad solácium. Desídero te íntime frui, sed néqueo [apprehéndere? apprehendére]. Opto inhærere cæléstibus, sed déprimunt res temporáles et immorti-

ficatæ passiões. Mente ómnibus rebus superesse volo, carne autem invíte subesse cogor. Sic ego homo infélix mecum pugno, et factus sum mihimet ipsi gravis, dum spíritus sursum et caro quærit esse deórsum.

5. O quid intus pátiōr, dum mente cæléstia tracto, et mox carnálium turba occúrrit oránti! Deus meus, ne elongéris a me, neque declínes in ira a servo tuo. Fúlgura coruscationem tuam et díssipa eas; emítte sagíttas tuas, et conturbéntur omnes phantásiae inimíci. Recóllige sensus meos ad te; fac me oblivísci ómnium mundanórum; da cito abícere et [contémnere?contemnere] phantásmata vitiórum. Succúrre mihi, æténa véritas, ut nulla me móveat vánitas. Adveni?Advéni, cæléstis suávitās, et fúgiat a fácie tua omnis impúritas. Ignósce quoque mihi et misericórditer indúlge, quótiens præter te áliud in oratione revólvo. Confíteor étenim vere, quia valde distrácte me habére consuévi. Nam ibi multótiens non sum, ubi corporáliter sto aut sédeo; sed ibi magis sum, quo cogitationibus feror. Ibi sum, ubi cogitatio mea est. Ibi est frequénter cogitatio mea, ubi est, quod amo. Hoc mihi cito occúrrit, quod naturáliter deléctat aut ex usu placet.

6. Unde tu, véritas, apérte dixísti: Ubi enim est thesáurus tuus, ibi est et cor tuum. Si cælum díligo, libénter de cælestibus penso. Si mundum amo, mundi felicitátibus congáudeo et de adversitátibus eius tristor. Si carnem díligo, quæ carnis sunt, sæpe imáginor. Si spíritum amo, de spirituálibus cogitare deléctor. Quæcúmque enim díligo, de his libénter loquor et áudio, atque tálium imágines mecum ad domum re-

pórto. Sed beátus ille homo, qui propter te, [Dómine?Dómine], ómnibus creatúris licéntiam abeúndi tríbuit, qui natúræ vim facit et concupiscéntias carnis fervóre spíritus crucifígit, ut serenáta consciéntia puram tibi oratiónem ófferat, dignúsque sit angélicis interésse choris, ómnibus terrénis foris et intus exclúsis.

CAPUT XLIX

DE DESIDÉRIO ÆTÉRNÆ VITÆ, ET QUANTA SINT CERTÁNTIBUS BONA PROMÍSSA

1. Fili, cum tibi desidérium ætérnæ beatitúdinis désuper infúndi sentis, et de tabernáculo córporis exíre concupíscis, ut claritátem meam sine vicissitúdinis umbra contemplári possis: diláta cor tuum et omni desidério hanc sanctam inspiratiónem súscipe. Redde amplíssimas supérnæ bonitáti grátias, quæ tecum sic dignánter agit, cleménter vísitat, ardénter excitat, poténter súblevat, ne próprio póndere ad terréna [labáris?lábaris]. Neque enim hoc cogitátu tuo aut conátu áccipis, sed sola dignatióne supérnæ grátiae et divíni respéctus: quátenus in virtútibus et maióri humilitáte proficias, et ad futúra certámina te præpares, mihique toto cordis afféctu adhærere ac fervénti voluntáte stúdeas deservíre.

2. Fili, sæpe ignis ardet, sed sine fumo flamma non ascéndit. Sic et aliquórum desidéria ad cæléstia flagrant, et tamen a temptatióne carnális afféctus [libéri?líberi] non sunt. Idcírcó nec omníno pure pro honóre Dei agunt, quod tam deside-

ránter ab eo petunt. Tale est et tuum sæpe desidérium, quod insinuásti fore tam importúnum. Non enim est hoc purum et perféctum, quod própria commoditáte est inféctum.

3. Pete, non quod tibi est delectábile et cómmodum, sed quod mihi est acceptábile atque honoríficum: quia, si recte iúdicas, meam ordinatióem tuo desidério et omni desideráta præfêre debes ac sequi. Novi desidérium tuum, et frequéntes gémitus audívi. Iam velles esse in libertáte glóriæ filiórum Dei; iam te deléctat domus æténa et cæléstis pátria gáudio plena, sed nondum venit hora ista: sed est adhuc áliud tempus, scílicet tempus belli, tempus labóris et probatiónis. Optas summo repléri bono, sed non potes hoc ássequi modo. Ego sum: expécta me, dicit Dóminus, donec véniat regnum Dei.

4. Probándus es adhuc in terris et in multis exercitándus. Consolátio tibi intérdum dábitur, sed copiósá satíetas non concéditur. Confortáre ígitur, et esto robústus, tam in agéndo quam in patiéndo natúra contrária. Opórtet te novum [indúere?indúere] hóminem et in [áalterum?altérum] virum mutári. Opórtet te sæpe [ágere?agére], quod non vis; et quod vis, opórtet [relínquere?relinquére]. Quod áliis placet, procéssum habébit; quod tibi placet, ultra non profíciet. Quod álii dicunt, audiétur; quod tu dicis, pro níhilo computábitur. Petent álii, et accípiant; tu petes, nec impetrábis.

5. Erunt álii magni in ore hóminum, de te autem tacébitur. Aliis hoc vel illud committétur, tu autem ad nihil útilis iudicáberis. Propter hoc natúra quandóque contristábitur; et magnum, si silens portáveris. In his et simílibus multis probári so-

let fidélis Dómini servus, quáliter se abnegáre, et in ómnibus [frángere?frangére] quíverit. Vix est áliquid tale, in quo tantúndem mori índiges, sicut vidére et pati, quæ voluntáti tuæ advérſa sunt; máxime autem, cum disconveniéntia et quæ minus utilía tibi [appárent?ápparent], fieri iubéntur. Et quia non audes [resístere?resistére] altióri potestáti, sub domínio constitútus: ídeo durum tibi vidétur ad nutum altérius ambuláre et omne próprium sentíre [omíttere?omittére].

6. Sed pensa, fili, horum fructum labórum, célerem finem atque præmium nimis magnum; et non habébis inde gravámen, sed fortíssimum patiéntiæ tuæ solámen. Nam et pro módica hac voluntáte, quam nunc sponte déseris, habébis semper voluntátem tuam in cælis. Ibi quippe invénies omne, quod volúeris, omne, quod desideráre [póteris?potéris]. Ibi áderit tibi [tótius?totíus] facúltas boni sine timóre amitténdi. Ibi volúntas tua una semper mecum, nil cúpiet extráneum vel privátum. Ibi nullus resístet tibi, nemo de te conquerétur, nemo impédiet, nihil obviábit; sed cuncta desideráta simul erunt præſéntia, totúmque afféctum tuum refícient et adimplébunt usque ad summum. Ibi reddam glóriam pro contumélia perpéssa, pállium laudis pro mæróre, pro loco novíssimo sedem regni in sæcula. Ibi apparebit fructus obœdiéntiæ, gaudébit labor pæniténtiæ, et húmilis subiéctio coronábitur glorióse.

7. Nunc ergo inclína te humíliter sub ómnium mánibus; nec sit tibi curæ, quis hoc díxerit vel iússerit. Sed hoc magnópere curáto, ut sive prælátus seu iúnior aut æquális áliquid a te exposcerit vel innúerit, pro bono totum accípias, et sincéra vo-

luntáte stúdeas adimplére. Quærat álius hoc, álius illud, gloriétur ille in illo, et iste in isto, laudetúrque míllies mille: tu autem nec in isto, nec in illo, sed in tui ipsíus gaude contémpu, et in mei solíus beneplácito ac honóre. Hoc optándum est tibi, ut sive per vitam, sive per mortem Deus semper in te glorificétur.

CAPUT L

QUÁLITER HOMO DESOLÁTUS SE DEBET IN MANUS
DEI OFFÉRRE

1. [Dómine?Domíne] Deus, sancte Pater, sis nunc et in ætérnum benedíctus, quia, sicut vis, sic factum est, et quod facis, bonum est. Lætétur in te servus tuus, non in se, nec in áliquo álio; quia tu solus lætítia vera, tu spes mea et coróna mea, tu gáudium meum et honor meus, [Dómine?Domíne]. Quid habet servus tuus, nisi quod a te accépit, étiam sine mérito suo? Tua sunt ómnia, quæ dedísti et quæ fecísti. Pauper sum et in labóribus meis a iuventúte mea: et contristátur ánima mea nonnúmquam usque ad lácrimas, quandóque étiam conturbátur ad se propter imminéntes passiónes.

2. Desídero pacis gáudium, pacem filiórum tuórum flágito, qui in lúmine consolatiónis a te pascúntur. Si das pacem, si gáudium sanctum infúndis, erit ánima servi tui plena modulatióne, et devóta in laude tua. Sed si te subtráxeris, sicut sæpissime soles, non póterit [cúrrere?currére] viam mandatórum tuórum, sed magis ad tundéndum pectus génua eius incurvántur: quia non est illi sicut heri et núdius?nudius tértius,

quando splendébat lucérna tua super caput eius, et sub umbra alárum tuárum protegebátur a temptatióibus irruéntibus.

3. Pater iuste et semper laudánde, venit hora, ut probétur servus tuus. Pater amánde, dignum est, ut hac hora patiátur pro te áliquid servus tuus. Pater perpétuo veneránde, venit hora, quam ab ætérno præsciébas affutúram, ut ad módicum tempus succúmbat foris servus tuus, vivat vero semper apud te intus. Páululum vilipendátur, humiliétur et deficiat coram homínibus, passióibus conterátur et languóribus: ut íterum tecum in auróra novæ lucis resúrgat et in cæléstibus clarificétur. Pater sancte, tu sic ordinásti et sic voluísti; et hoc factum est, quod ipse præcepísti.

4. Hæc est enim grátia ad amícum tuum, pati et tribulári in mundo pro amóre tuo, quotienscúmque et a quocúmque id permíseris fieri. Sine consílio et providéntia tua et sine causa nihil fit in terra. Bonum mihi, [Dómine?Domíne], quod humiliásti me, ut discam iustificatiónes tuas, et omnes elatiónes cordis atque præsumptiόnes abíciam. Utile mihi, quod confúsis coopérui fáciem meam; ut te pótius, quam hómines ad consolándum requíram. Dídici étiam ex hoc inscrutábile iudícium tuum [expavéscere?expavescére]: qui affligis iustum cum ímpio, sed non sine æquitáte et iustítia.

5. Grátias tibi ago, quia non pepercísti malis meis, sed attrivísti me verbéribus amáris, inflígens dolóres et immíttens angústias foris et intus. Non est, qui me consolétur ex ómnibus, quæ sub cælo sunt, nisi tu, [Dómine?Domíne] Deus meus, cæléstis médicus animárum: qui pércutis et sanas, [dedúcis?dé-

ducis] ad ínferos et [redúcis?réducis]. Disciplína tua super me, et virga tua ipsa me docébit.

6. Ecce, Pater dilécte, in mánibus tuis sum ego, sub virga correctionis tuæ me inclíno. Pércute dorsum meum et collum meum, ut incúrvem ad voluntátem tuam tortuositátem meam. Fac me pium et húmilem discípulum, sicut bene fácere consuevísti, ut ámbulem ad omnem nutum tuum. Tibi me et ómnia mea ad corrigéndum comméndo; mélius est hic córripi, quam in futúro. Tu scis ómnia et síngula, et nil te latet in húmana consciéntia. Antequam?Antéquam fiant, nosti ventúra: et non opus est tibi, ut quis te dóceat aut admóneat de his, quæ gerúntur in terra. Tu scis, quid expedit ad proféctum meum, et quantum desérvit tribulátio ad rubiginem vitiórum purgándam. Fac mecum desiderátum beneplácitum tuum, et ne despícias peccaminosam vitam meam, nulli mélius nec clárius, quam tibi soli, notam.

7. Da mihi, [Dómine?Domíne], scire, quod sciéndum est, hoc amáre, quod amándum est, hoc laudáre, quod tibi summe placet; hoc reputáre, quod tibi pretiósum [appáret?ápparet], hoc vituperáre, quod óculis tuis sordéscit. Non me sinas secúndum visiónem oculórum exteriórum iudicáre, neque secúndum [audítum?áuditum] áurium hóminum imperitórum sententiare; sed in iudício vero de visibílibus et spirituálibus [discérnere?discernére], atque super ómnia voluntátem benepláciti tui semper [inquírerere?inquirére].

8. Fallúntur sæpe hóminum sensus in iudicándo; fallúntur et amatóres sæculi, visibília tantúmmodo amándo. Quid est ho-

mo inde mélior, quia reputátur ab hómine maior? Fallax fallá-
cem, vanus vanum, cæcus cæcum, infirmus infirmum decipit,
dum exáltat; et veráciter magis confúndit, dum inániter lau-
dat. Nam quantum unusquisque est in óculis tuis, tantum est,
et non ámplius, ait húmilis sanctus Francíscus.

CAPUT LI

QUOD HUMÍLIBUS INSISTÉNDUM EST OPÉRIBUS, CUM DEFÍCITUR A SUMMIS

1. Fili, non vales semper in ferventióri desidério virtútum sta-
re, nec in altióri gradu contemplatiónis [consístere?consistére-
re]: sed necesse habes intérdum ob originálem corruptélam
ad inferióra [descéndere?descendére], et onus corruptíbilis vi-
tæ étiam invíte et cum tædio portáre. Quámdu mortále cor-
pus geris, tædium sénties et gravámen cordis. Opórtet ergo
sæpe in carne de carnis ónere [gémere?gemére], eo quod non
vales spirituálibus stúdiis et divínæ contemplatióni indesinén-
ter inhærére.

2. Tunc expedit tibi ad humília et exterióra ópera [confúge-
re?confugére], et in bonis áctibus te recreáre, advéntum meum
et supérnam visitatióem firma confidéntia expectáre, exílium
tuum et ariditátem mentis patiénter sufférre, donec íterum a
me visitéris et ab ómnibus anxietátibus liberéris. Nam fáciam
te labórum oblivísci et intérna quiéte pérfrui. Expándam co-
ram te prata scripturárum, ut, dilatáto corde, [cúrrere?curré-
re] incípias viam mandatórum meórum. Et dices: Non sunt

condígnæ passiónes huius témporis ad futúram glóriam, quæ revelábitur in nobis.

CAPUT LII

QUOD HOMO NON RÉPUTET SE CONSOLATIÓNE

DIGNUM, SED MAGIS VERBÉRIBUS REUM

1. [Dómine?Domíne], non sum dignus consolatióne tua nec áliqua spirituáli visitatióne; et ídeo iuste mecum agis, quando me ínopem et desolátum relínquis. Si enim ad instar maris lácrimas [fundére?fúndere] possem, adhuc consolatióne tua dignus non essem. Unde nihil dignus sum, quam flagellári et puníri, quia gráviter et sæpe te offéndi et in multis valde delíqui. Ergo vera pensáta ratióne, nec mínima sum dignus consolatióne. Sed tu, clemens et miséricors Deus, qui non vis períre ópera tua, ad ostendéndum divítias bonitátis tuæ in vasa misericórdiæ, étiam præter omne próprium méritum dignáris consolári servum tuum supra humánum modum. Tuæ enim consolatiónes non sunt sicut humánæ confabulatiónes.
2. Quid egi, [Dómine?Domíne], ut mihi conférres [áliquam?áliquam] cæléstem consolatiónem? Ego nihil boni me egísse recólo, sed semper ad vítia pronum et ad emendatiónem pigrum fuisse. Verum est, et negáre non possum. Si áliter dícerem, tu stares contra me, et non esset, qui defénderet. Quid mérui pro peccátis meis, nisi inférnum et ignem ætérnum? In verítate confíteor, quóniam dignus sum omni ludíbrio et contéptu, nec decet me inter tuos devótos commemorári. Et licet

hoc ægre [audíam?áudiam], tamen advérsus me pro veritate peccáta mea árguam, ut facílius misericórdiam tuam mérear impetráre.

3. Quid dicam reus et omni confusióne plenus? Non hábeo os loquéndi, nisi hoc tantum verbum: Peccávi, [Dómine?Domíne], peccávi; miserére mei, ignósce mihi. Sine me páulum, ut plangam dolórem meum, [ántequam?antéquam] vadam ad terram tenebrósam et opértam mortis calígine. Quid tam máxime a reo et mísero peccatóre requíris, nisi ut conterátur et humíliet se pro delíctis suis? In vera contritióne et cordis humiliatióne náscitur spes vénia, reconciliátur perturbáta consciéntia, reparátur grátia pérdita, tuétur homo a futúra ira, et occúrrunt sibi mútuo, in ósculo sancto, Deus et pænitens ánima.

4. Húmilis peccatórum contrítio acceptábile tibi est, [Dómine?Domíne], sacrificium, longe suávius odórans in conspéctu tuo, quam turis incénsus. Hæc est gratum étiam unguéntum, quod sacris pédibus tuis infúndi voluísti: quia cor contrítum et humiliátum numquam despexísti. Ibi est locus refúgii a fácie iræ inimíci. Ibi emendátur et ablúitur, quidquid aliúnde contráctum est et inquinátum.

CAPUT LIII

QUOD GRÁTIA DEI NON MISCÉTUR TERRÉNA SAPIÉNTIBUS

1. Fili, pretiósá est grátia mea, non pátitur se miscéri extráneis rebus nec consolatiónibus terrénis. Abícere ergo opórtet ómnia impediménta grátiae, si optas eius infusiónem suscípere. Pete secrétum tibi, ama solus habitáre tecum, [núllius?nullíus] requíre confabulatiónem: sed magis ad Deum devótam effúnde precem, ut compúnctam téneas mentem et puram consciéntiam. Totum mundum nihil ástima; Dei vacatiónem ómnibus exterióribus antepóne. Non enim [póteris?potéris] mihi vacáre et in transitóriis páriter delectári. A notis et a caris opórtet elongári, et ab omni temporáli solácio mentem [tenére?ténere] privátam. Sic óbsecrat beátus apóstolus Petrus, ut tamquam ádvenas et peregrínos in hoc mundo se contíneant Christi fidéles.

2. O quanta fidúcia erit moritúro, quem [núllius?nullíus] rei afféctus détinet in mundo. Sed sic segregátum cor habére ab ómnibus, æger necdum capit ánimus, nec animális homo novit intérni hóminis libertátem. Attamen si vere velit esse spirituális, opórtet eum renuntiáre tam remótis quam [propínquis?própinquis], et a némine magis cavére, quam a se ipso. Si temet ipsum perfécte víceris, cétera facílius subiugábis. Perfécta victória est de semet ipso triumpháre. Qui enim semet ipsum subiéctum tenet, ut sensuálitati ratióni, et ratió in cunctis obœdiat mihi, hic vere victor est sui et dóminus mundi.

3. Si ad hunc ápicem [scándere?scandére] gliscis, opórtet viríliter incípere, et secúrim ad radícem [pónere?ponére], ut evéllas et déstruas occúltam inordinátam inclinatióem ad te ipsum et ad omne privátum et materiále bonum. Ex hoc vítio,

quod homo semet ipsum nimis inordináte díligit, pæne totum pendet, quidquid radicáliter vincéndum est: quo devícto et subácto malo pax magna et tranquíllitas erit contínuo. Sed quia pauci sibi ipsis perfécte mori labórant, nec plene extra se tendunt, proptérea in se implicáti [rémanent?remánent], nec supra se in spírítu elevári possunt. Qui autem [libére?líbere] mecum ambuláre desíderat, necesse est, ut omnes pravas et inordinátas affectiões suas mortíficet, atque nulli creatúræ priváto amóre concupiscenter inháreat.

CAPUT LIV

DE DIVÉRSIS MÓTIBUS NATÚRÆ ET GRÁTIÆ

1. Fili, diligénter advérte motus natúræ et grátia, quia valde contrárie et subtlíter movéntur, et vix, nisi a spirituáli et íntimo illumináto hómíne, discernúntur. Omnes quidem bonum appetunt, et áliquíd boni in suis dictis vel factis præténdunt; ídeo sub spécie boni multi fallúntur.
2. Natúra cállida est, et multos trahit, illáqueat et decípit, et se semper pro fine habet: sed grátia simplíciter ámbulat, ab omni spécie mala declínat, fallácias non præténdit, et ómnia pure propter Deum agit, in quo et fináliter requiéscit.
3. Natúra invíte vult mori, nec premi, nec superári, nec subésse, nec sponte subiugári: grátia vero studet mortificatióni própriæ, resístit sensualitáti, quærit súbici, appetit vinci, nec própria vult libertáte fungi; sub disciplína amat [tenéri?téneri], nec alicui cupit dominári, sed sub Deo semper [vívère?vivé-

re], stare et esse; atque propter Deum omni humánæ creatúræ humíliter paráta est inclinári.

4. Natúra pro suo cómmo^{do} labórat, et quid lucri ex álio sibi provéniat, atténdit: grátia autem, non quid sibi útile et commodosum sit, sed quod multis proficiat, magis consíderat.

5. Natúra libénter honórem et reveréntiam áccipit: grátia vero omnem honórem et glóriam Deo fidéliter attríbuit.

6. Natúra confusiónem timet et contéptum: grátia autem gaudet pro [nómine?nomíne] Iesu pati contuméliam.

7. Natúra ótium amat et quiétem corporálem: grátia vero vá-cua esse non potest, sed libénter ampléctitur labórem.

8. Natúra quærit habére curiósas et pulchras, abhórret vílias et grossas: grátia vero simplicibus delectátur et humílibus, áspera non aspernátur, nec vetústis [réfugit?refúgit] índui pannis.

9. Natúra réspicit temporália, gaudet ad lucra terréna, tristátur de damno, irritátur levi iniúriæ verbo: sed grátia atténdit æté-
na, non inhæret temporálibus, nec in perditione rerum turbá-
tur, neque verbis durióribus acerbátur; quia thesáurum suum
et gáudium in cælo, ubi nil perit, constituit.

10. Natúra cúpida est, et libéntius áccipit quam donat, amat
 própria et priváta: grátia autem pia est et commúnis, vitat sin-
gulária, contentátur paucis, beátius dare iúdicat quam accípe-
re.

11. Natúra inclínat ad creatúras, ad carnem própriam, ad va-
nitates et discúrsus: sed grátia trahit ad Deum et ad virtútes,
renúntiat creatúris, fugit mundum, odit carnis desidéria, re-

stringit evagatiónes, erubéscit in público [apparére?appárere].

12. Natúra libénter áliquod solácium habet extérnum, in quo delectétur ad sensum: sed grátia in solo Deo quærit consolári, et in summo bono super ómnia visibília delectári.

13. Natúra totum agit propter lucrum et cómmodum próprium, nihil gratis fácere potest, sed aut æquále, aut mélius, aut laudem vel favórem pro benefáctis cónsequi sperat, et multum ponderári sua gesta et dona concupíscit: grátia vero nil temporále quærit, nec áliud præmium, quam Deum solum pro mercéde póstulat; nec ámplius de temporálibus necessariis desíderat, nisi quantum hæc sibi ad assecutiónem æternórum váleant deservíre.

14. Natúra gaudet de [amícis?ámicis] multis et [propínquis?própinquis], gloriátur de nóbili loco et ortu [géneris?genéris]; arídet poténtibus, blandítur divítibus, appláudit sibi simílibus: grátia autem et inimícos díligit, nec de amicórum turba extóllitur, nec locum nec ortum natálium réputat, nisi virtus maior ibi fúerit; favet magis páuperi quam díviti, compátitur plus innocénti quam poténti; congáudet veráci, non falláci; exhortátur semper bonos melióra charísmata æmulári, et Fílio Dei per virtútes assimilári.

15. Natúra de deféctu et moléstia cito conquéritur: grátia constánter fert inópiam.

16. Natúra ómnia ad se refléctit, pro se certat et árguit: grátia autem ad Deum cuncta redúcit, unde origináliter emánant; nihil boni sibi ascribit, nec arrogánter præsumit; non contén-

dit, nec suam senténtiam áliis præfert; sed in omni sensu et intelléctu ætérnæ sapiéntiæ ac divíno exámini se submíttit. Natúra appetit scire secréta et nova audíre; vult extérius [apparére?appárere] et multa per sensus experíri; desíderat agnósci et [ágere?agére], unde laus et admirátio procédit: sed grátia non curat nova nec curiósa percípere; quia totum hoc de vetustáte corruptiónis est ortum, cum nihil novum et durábile sit super terram. Docet [ítaque?itáque] sensus [restríngere?restringére], vanam complacéntiam et ostentatióem devitáre, laudánda et digne miránda humíliter [abscóndere?abscondére], et de omni re et in omni sciéntia utilitátis fructum atque Dei laudem et honórem quærere?quærére. Non vult se nec sua prædicári, sed Deum in donis suis optat [benedíci?benédici], qui cuncta ex mera caritáte largítur.

17. Hæc grátia supernaturale lumen et quoddam Dei speciále donum est, et próprie [electórum?eléctorum] signáculum et pignus salútis ætérnæ: quæ hómínem de terrénis ad cælestia amánda sustóllit, et de carnáli spirituálem éfficit. Quanto ígitur natúra ámplius prémitur et [vincítur?víncitur], tanto maior grátia infúnditur; et cotídie novis visitatióibus intérior homo secúndum imáginem Dei reformátur.

CAPUT LV

DE CORRUPTIONE NATÚRÆ ET EFFICÁCIA GRÁTIÆ

DIVÍNÆ

1. [Dómine?Domíne] Deus meus, qui me creásti ad imáginem et similitúdinem tuam, concéde mihi hanc grátiam, quam ostendísti tam magnam et necessáriam ad salútem, ut vincam péssimam natúram meam, trahéntem ad peccáta et in perditionem. Séntio enim in carne mea legem peccáti, contradicéntem legi mentis meæ, et captívum me ducéntem ad obœdiéndum sensualitáti in multis; nec possum [resístere?resistère] passióibus eius, nisi assístat tua sanctíssima grátia, cordi meo ardénter infúsa.

2. Opus est grátia tua, et magna grátia, ut vincátur nátura ad malum semper prona ab adulescéntia sua. Nam per primum hóminem Adam lapsa, et vitiáta per peccátum, in omnes hómines pœna huius máculæ descéndit: ut ipsa nátura, quæ bene et recta a te [condíta?córdita] fuit, pro vítio iam et infirmitáte corrúptæ natúræ ponátur, eo quod motus eius, sibi relíctus, ad malum et inferióra trahit. Nam módica vis, quæ remánsit, est tamquam scintílla quædam latens in cínere. Hæc est ipsa rátio naturális, circumfúsa magna calígine, adhuc iudícium habens boni et mali, veri falsíque distántiam; licet ímpotens sit adimplére omne, quod ápprobat, nec pleno iam lúmine veritátis, nec sanitáte affectiónum suárum potiátur.

3. Hinc est, Deus meus, quod condeléctor legi tuæ secúndum interiorem hóminem, sciens, mandátum tuum fore bonum, iustum et sanctum, árguens étiam omne malum, et peccátum fugiéndum. Carne autem sérvio legi peccáti, dum magis sensualitáti obœdio, quam ratióni. Hinc est, quod velle bonum mihi adíacet, perfícere autem non invénio. Hinc sæpe mul-

ta bona propóno, sed quia grátia deest ad iuvándum infirmítatem meam, ex levi resisténtia resílio et defício. Hinc [áccidit?accídit], quod viam perfectiónis agnósco, et quáliter [ágere?agére] débeam, clare satis vídeo: sed própria corruptionis póndere pressus ad perfectióra non assúrgo.

4. O quam máxime est mihi necessária, [Dómine?Domíne], tua grátia, ad inchoándum bonum, ad proficiéndum et ad perficiéndum! Nam sine ea nihil possum fácere: ómnia autem possum in te, confortánte me grátia. O vere cæléstis grátia, sine qua nulla sunt própria mérita, nulla quoque dona natúra ponderánda! Nihil artes, nihil divítiae, nihil pulchritúdo vel fortitúdo, nihil ingénium vel eloquéntia valent apud te, [Dómine?Domíne], sine grátia. Nam dona natúra bonis et malis sunt commúnia: [electórum?eléctorum] autem próprium donum est grátia sive diléctio; qua insigníti digni habéntur vita æténa. Tantum éminet hæc grátia, ut nec donum prophetiae, nec signórum operátio, nec quantálibet alta speculátio áliquid æstiméntur sine ea. Sed neque fides, neque spes, neque aliae virtútes tibi accéptæ sunt sine caritate et grátia.

5. O beatíssima grátia, quæ páuperem spíritu virtútibus dívitem facis, et dívitem multis bonis húmilem corde reddis! Veni, descénde ad me, reple me mane consolatióne tua, ne deficiat præ lassitúdine et ariditate mentis ánima mea. Obsecro, [Dómine?Domíne], ut invéniam grátiam in óculis tuis: sufficit enim mihi grátia tua, céteris non obténtis, quæ desíderat natúra. Si fúero temptátus et vexátus tribulatió nibus multis, non timébo mala, dum mecum fúerit grátia tua. Ipsa fortitúdo

do mea, ipsa consílium confert et auxílium. Cunctis hóstibus poténtior est, et sapiéntior univérssis sapiéntibus.

6. Magístra est veritátis, doctrix disciplínæ, lumen cordis, solámen pressúrae, fugátrix tristítiae, ablatrix timóris, nutrix devotiónis, productrix lacrimárum. Quid sum sine ea, nisi áridum lignum, et stipes inútilis ad eiciéndum? Tua ergo me, [Dómine?Domíne], grátia semper et prævéniat et sequátur, ac bonis opéribus iúgiter præstet esse inténtum, per Iesum Christum, filium tuum. Amen.

CAPUT LVI

QUOD NOS IPSOS ABNEGÁRE ET CHRISTUM IMITÁRI DEBÉMUS PER CRUCEM

1. Fili, quantum a te vales exíre, tantum in me [póteris?potéris] transíre. Sicut nihil foris [concupíscere?concupiscére] intérnam pacem facit, sic se intérius [relínquere?relinquére] Deo coniúngit. Volo te [addíscere?addiscére] perféctam abnegatióem tui in voluntáte mea sine contradicióne et queréla. [Séquere?Sequére] me: Ego sum via, véritas et vita. Sine via non itur, sine veritáte non cognóscitur, sine vita non vívitur. Ego sum via, quam sequi debes; véritas, cui [crédere?credére] debes; vita, quam speráre debes. Ego sum via inviolábilis, véritas infallíbilis, vita interminábilis. Ego sum via rectíssima, véritas supréma, vita vera, vita beáta, vita increáta. Si mánseris in via mea, cognósces veritátem, et véritas liberábit te, et apprehéndes vitam ætérnam.

2. Si vis ad vitam ingredi, serva mandata. Si vis veritatem [cognoscere?cognoscere], crede mihi. Si vis perfectus esse, vende omnia. Si vis esse discipulus meus, abnega te ipsum. Si vis beatam vitam [possidere?possidere], presentem vitam contemne. Si vis exaltari in caelo, humilia te in mundo. Si vis regnare mecum, porta crucem mecum. Soli enim servi crucis inveniunt viam beatitudinis et verae lucis.

3. [Domine?Domine] Iesu, quia arcta erat vita tua et mundo despecta, dona mihi te cum mundi despectu imitari. Non enim maior est servus domino suo, nec discipulus supra magistrum. Exerceatur servus tuus in vita tua, quia ibi est salus mea et sanctitas vera. Quidquid extra eam lego vel audio, non me recreat nec delectat plene.

4. Fili, quia haec scis et legisti omnia, beatus eris, si feceris ea. Qui habet mandata mea et servat ea, ipse est, qui diligit me: et ego diligam eum et manifestabo ei me ipsum, et faciam eum consedere mecum in regno Patris mei.

5. [Domine?Domine] Iesu, sicut dixisti et promisisti, sic [utique?utique] fiat, et mihi promereri contingat. Suscepi, suscepi de manu tua crucem; portabo, et portabo eam usque ad mortem, sicut imposuisti mihi. Vere vita boni monachi crux est, sed dux paradisi. Inceptum est, retro abire non licet, nec [relinquere?relinquere] oportet.

6. Eia fratres, [pergamus?pergamus] simul, Iesus erit nobiscum. Propter Iesum suscepimus hanc crucem: propter Iesum perseveremus in cruce. Erit adiutor noster, qui est dux

noster et præcëssor. En, rex noster ingréditur ante nos, qui pugnábit pro nobis. Sequámur viríliter, nemo métuat terróres; simus [paráti?párati] mori fórtiter in bello, nec inferámus crimen glóriæ nostræ, ut fugiámus a cruce.

CAPUT LVII

QUOD HOMO NON SIT NIMIS DEJÉCTUS, QUANDO IN ÁLIQUOS LÁBITUR DEFÉCTUS

1. Fili, magis placent mihi patiéntia et humílitas in advérsis, quam multa consolátio et devótio in prósperis. Ut quid te contrístat parvum factum contra te dictum? Si ámplius fuísset, commovéri non debuísset. Sed nunc permítte transíre; non est primum, nec novum, nec últimum erit, si diu víxeris. Satis virílis es, quámdiu nil óbviat advérسي. Bene étiam cónsulis, et álios nosti roboráre verbis; sed cum ad iánuam tuam venit repentiná tribulátio, déficis consílio et róbre. Atténde magnam fragilitátem tuam, quam sápius experíris in módicis obiéctis; tamen pro salúte tua ista fiunt, cum hæc et simília contíngunt.

2. Pone, ut mélius nosti, ex corde; et si te tétigit, non tamen deíciat nec diu ímplicet. Ad minus [sústine?sustíne] patiénter, si non potes gaudénter. Etiam si minus libénter audis, et indignatióem sentis: réprime te, nec patiáris áliquíd [inordínatum?inordinátum] ex ore tuo exíre, unde párvuli scandalizéntur. Cito conquiészet commótió excitáta, et dolor intérnus reverténte dulcorábitur grátia. Adhuc vivo ego, dicit Dómi-

nus, iuváre te [parátus?páratus], et sólito ámplius consolári, si confisus fúeris mihi, et devóte invocáveris.

3. Animæquior esto, et ad maiórem sustinéntiam [accíngere?accingére]. Non est totum frustrátum, si te sápius pécipis tribulátum vel gráviter temptátum. Homo es, et non Deus; caro es, non ángelus. Quómodo tu posses semper in eódem statu virtútis permanére, quando hoc défuit ángelo in cælo, et primo hómini in paradíso? Ego sum, qui mæréntes érigo sospitáte, et suam cognoscéntes infirmitátem ad meam próveho divinitátem.

4. [Dómine?Domíne], benedíctum sit verbum tuum, dulce super mel et favum ori meo. Quid fácerem in tantis tribulatió nibus et angúst iis meis, nisi me confortáres tuis sanctis sermonib us? Dúmmodo tandem ad portum salútis pervéniam, quid curæ est, quæ et quanta passus fúero? Da finem bonum, da [felícem?félicem] ex hoc mundo tránsitum. Meménto mei, Deus meus, et dírige me recto itínere in regnum tuum. Amen.

CAPUT LVIII

DE ALTIÓRIBUS REBUS ET OCCÚLTIS IUDÍCIIS DEI NON SCRUTÁNDIS

1. Fili, cáveas disputáre de altis matériis et de occúltis Dei iudíciis: cur iste sic relínquitur et ille ad tantam grátiam assúmitur, cur étiam iste tantum affligitur et ille tam exímie exaltátur. Ista omnem humánam facultátem excédunt, nec ad investigándum iudícium divínium ulla rátió prævalet, vel disputátió.

Quando ergo hæc tibi sùggerit inimícus, vel étiam quidam curíosi inquirunt hómines, respónde illud prophétæ: Iustus es, [Dómine?Domíne], et rectum iudícium tuum. Et illud: Iudícia Dómini vera, iustificáta in semet ipsa. Iudícia mea metuénda sunt, non discutiénda; quia humano intelléctui sunt incomprehensibília.

2. Noli étiam [inquirere?inquirére] nec disputáre de méritis sanctórum, quis álio sit sánctior, aut quis maior fúerit in regno cælórum. Tália génerant sæpe lites et contentiónes inútiles, nútriunt quoque supérbiam et vanam glóriam: unde oriúntur invídiæ et dissensiónes, dum iste illum sanctum, et álius álium conátur supérbe præferre. Tália autem velle scire et investigáre nullum fructum áfferunt, sed magis sanctis dísplicent: quia non sum Deus dissensiónis, sed pacis; quæ pax magis in humilitáte vera, quam in própria exaltatióne consístit.

3. Quidam zelo dilectiόνis trahúntur ad hos vel ad illos amplióri afféctu, sed humano pótius quam divíno. Ego sum, qui cunctos cóndidi sanctos; ego donávi grátiam, ego præstiti glóriam. Ego novi singulórum mérita; ego præveni?præveni eos in benedictiónibus dulcedinis meæ. Ego præscívi diléctos ante sácula; ego eos [élegi?elégi] de mundo, non ipsi me præelegérunt. Ego vocávi per grátiam, attráxi per misericórdiam; ego perdúxi eos per temptatiónes várias. Ego infúdi consolatiónes magníficas, ego dedi perseverántiam, ego coronávi eórum patiéntiam.

4. Ego primum et novíssimum agnósco, ego omnes inæstimábili dilectiόne ampléctor. Ego laudándus sum in ómnibus

sanctis meis; ego super ómnia benedicéndus sum, et honorándus in singulis, quos sic glorióse magnificávi et prædestinávi, sine ullis præcedéntibus própriis méritis. Qui ergo unum de mínimis meis contémpserit, nec magnum honorat; quia pusillum et magnum ego feci. Et qui dérogať alicui sanctórum, dérogať et mihi, et céteris ómnibus in regno cælórum. Omnes unum sunt per caritátis v́nculum; idem séntiunt, idem volunt, et omnes in unum se díligunt.

5. Adhuc autem, quod multo áltius est, plus me, quam se et sua mérita díligunt. Nam supra se rapti, et extra própriam dilectiónem tracti, toti in amórem mei pergunt, in quo fruitíve quiéscunt. Nihil est, quod eos [avértere?avertére] possit aut [deprímere?deprimére]: quippe qui ætérna veritáte pleni, igne ardéscunt inextinguíbilis caritátis. Táceant igitur carnáles et animáles hómínes de sanctórum statu [dissérere?disserére], qui non norunt nisi priváta gáudia [díligere?diligére]. Demunt et addunt pro sua inclinatióne, non prout placet ætérnæ veritáti.

6. In multis est ignorántia, eórum máxime, qui parum illumináti, raro áliquem perfécta dilectiόne spirituáli [díligere?diligére] norunt. Multum adhuc naturáli afféctu et humána amicitia ad hos vel ad illos trahúntur, et sicut in inferiórius se habent, ita et de cæléstibus imaginántur. Sed est distántia incomparábilis, quæ imperfécťi cógitant, et quæ illumináti viri per revelatiόnem supérnam speculántur.

7. Cave ergo, fili, de istis [curióse?curiόse] tractáre, quæ tuam sciéntiam excédunt; sed hoc magis sáťage et inténde, ut vel

mínimus in regno Dei queas inveníri. Et si quispiam sciret, quis álio sánctior esset, vel maior haberétur in regno cælórum: quid ei hæc notítia prodésset, nisi se ex hac cognitióne coram me humiliáret, et in maiórem nóminis mei laudem [exurgéret?exúrgeret]? Multo accéptius Deo facit, qui de peccatórum suórum magnitúdine et virtútum suárum parvitáte cógitat, et quam longe a perfectiÓne sanctorum distat, quam is, qui de eórum maiortate vel parvitáte dísputat. Mélius est sanctos devótis précibus et lácrimis exoráre, et eórum gloriósa suffrágia húmili mente imploráre, quam eórum secréta vana inquisitiÓne perscrutári.

8. Illi bene et óptime contentántur, si hómines scirent contentári et vanilóquia sua [compéscere?compescére]. Non gloriántur de própriis méritis, quippe qui sibi nihil bonitátis ascribunt, sed totum mihi, quóniam ipsis cuncta ex infiníta caritáte mea donávi. Tanto amóre divinitátis et gáudio supereffluénti repléntur, ut nihil eis desit glóriæ, nihílque possit deesse felicitátis. Omnes sancti, quanto altióres in glória, tanto humilióres in se ipsis, et mihi vicinióres et dilectiÓres exístunt. Ideóque habes scriptum, quia mittébant corónas suas ante Deum, et cecidérunt in fácies suas coram Agno, et adoravérunt Vivéntem in sæcula sæculórum.

9. Multi quærunt, quis maior sit in regno Dei; qui ignórant, an cum mínimis erunt digni computári. Magnum est vel mínimum esse in cælo, ubi omnes magni sunt: quia omnes filii Dei vocabúntur et erunt. Mínimus erit in mille, et peccátor centum annórum moriétur. Cum enim quærerent discípuli,

quis maior esset in regno cælórum, tale audiérunt respónsum: Nisi convérsi fuéritis et efficiámini sicut párvuli, non intrábitis in regnum cælórum. Quicúmque ergo humiliáverit se, sicut párvulus iste, hic maior est in regno cælórum.

10. Væ eis, qui cum párvulis humiliáre se sponte dedignántur, quóniam húmilis iánua regni cæléstis eos non admíttet intrá-re. Væ étiam divítibus, qui habent hic consolatiónes suas, quia paupéribus intrántibus in regnum Dei ipsi stabunt foris eiulántes. Gaudéte húmiles, et exultáte páuperes, quia vestrum est regnum Dei, si tamen in veritáte ambulátis.

CAPUT LIX

QUOD OMNIS SPES ET FIDÚCIA IN SOLO DEO EST

FIGÉNDÁ

1. [Dómine?Domíne], quæ est fidúcia mea, quam in hac vita hábeo? aut quod máius?maius solácium meum ex ómnibus apparéntibus sub cælo? Nonne tu, [Dómine?Domíne] Deus meus, cuius misericórdiæ non est númerus? Ubi mihi bene fuit sine te? Aut quando male esse pótuit præsente te? Malo pauper esse propter te, quam dives sine te. Eligo pótius tecum in terra peregrinári, quam sine te cælum [possidére?possíde-re]. Ubi tu, ibi cælum; atque ibi mors et inférnus, ubi tu non es. Tu mihi in desidério es; et ídeo post te [gémere?gemére], clamáre et exoráre necesse est. In nullo [dénique?deníque] possum plene [confídere?confidére], qui in necessitátibus au-

xiliétur opportunis, nisi in te solo Deo meo. Tu es spes mea, tu fidúcia mea, tu consolátor meus et fidelíssimus in ómnibus.

2. Omnes, quæ sua sunt, quærunt: tu salútem meam et proféctum meum solúmmodo prætendis, et ómnia in bonum mihi convértis. Etiam si váriis temptatióibus et adversitatibus expónas me, hoc totum ad utilitátem meam órduas, qui mille modis diléctos tuos probáre consuevísti. In qua probatióne non minus díligi debes et laudári, quam si cæléstibus consolatióibus me repléres.

3. In te ergo, [Dómine?Domíne] Deus, pono totam spem meam et refúgium, in te omnem tribulatióem et angústiam meam constítuo; quia totum infírmum et instábile invénio, quidquid extra te conspicio. Non enim próderunt multi [ámici?amíci], neque fortes auxiliárii adiuváre póterunt, nec prudéntes consiliárii respónsum útile dare, neque libri doctórum consolári, nec áliqua pretiósá substántia liberáre, nec locus áliquis secrétus et amœnus contutári: si tu ipse non assístas, iuves, confórtes, consoléris, ínstruas et custódias.

4. Omnia namque, quæ ad pacem vidéntur esse et felicitátem habéndam, te absénte nihil sunt, nihílque felicitátis in verítate cónferunt. Finis ergo ómnium bonórum et altitúdo vitæ et profúnditas eloquiórum tu es; et in te super ómnia speráre fortíssimum solárium servórum tuórum. Ad te sunt óculi mei, in te confido, Deus meus, misericordiárum Pater. Bénedic et sanctífica ánimam meam benedictióe cælésti, ut fiat habitatio sancta tua, et sedes æternæ glóriæ tuæ, nihílque in templo tuæ dignitátis inveniátur, quod óculos tuæ maiestátis offéndat.

Secúndum magnitúdinem bonitátis tuæ et multitúdinem miseratiónum tuárum réspice in me, et exáudi oratióem páuperis servi tui, longe exulántis in regióne umbræ mortis. Prótege et consérva ánimam sérvuli tui inter tot discrímína vitæ corruptíbilis, ac comitánte grátia tua, dírige per viam pacis ad pátriam perpétuæ claritátis. Amen.

LIBER IV. DE SACRAMENTO Devóta exhortátio ad sacram communióem Vox Christi. Veníte ad me, omnes, qui laborátis et oneráti estis, et ego refíciam vos, dicit Dóminus. Panis, quem ego dabo, caro mea est, pro mundi vita. Accípíte et comédite, hoc est Corpus meum, quod pro vobis tradétur: hoc fácite in meam commemoratióem. Qui mandúcat meam carnem, et bibit meum ságuinem, in me manet, et ego in illo. Verba, quæ ego locútus sum vobis, spíritus et vita sunt.

CAPUT I

CUM QUANTA REVERÉNTIA CHRISTUS SIT SUSCIPÍENDUS

Vox discípuli.

1. Hæc sunt verba tua, Christe, véritas æténa, quamvis non uno témpore proláta, nec uno in loco conscrípta. Quia ergo tua sunt et vera, gratánte mihi et fidéliter cuncta sunt accipiéndá. Tua sunt, et tu ea protulísti; et mea quoque sunt, quia pro salúte mea ea edidísti. Libénter suscípio ea ex ore tuo, ut árctius inserántur cordi meo. Excitant me verba tantæ pietátis, plena dulcédinis et dilectiúnis; sed terrent me delícta pró-

pria, et ad capiéndā tanta mystéria me revérberat impúra consciéntia. Próvocat me dulcédo verbórum tuórum, sed ónerat multitúdo vitiórum meórum.

2. Iubes, ut fiduciáliter ad te accédam, si tecum velim habére partem, et ut immortalitátis accípiam alimóniam, si ætérenam cúpiam obtinére vitam et glóriam. Veníte, inquis, ad me omnes, qui laborátis et oneráti estis, et ego refíciam vos. O dulce et amicábile verbum in aure peccatóris, quod tu, [Dómine?Domíne] Deus meus, egénium et páuperem invítas ad communiónem tui sanctíssimi Córporis. Sed quis ego sum, [Dómine?Domíne], ut ad te præsúmam [accédere?accedére]? Ecce, cæli cælórum te non cápiunt; et tu dicis: Veníte ad me omnes.

3. Quid sibi vult ista piíssima dignátio et tam amicábilis invitátio? Quómodo ausus ero veníre, qui nihil boni mihi cóncius sum, unde possim præsúmere?præsumére? Quómodo te introdúcam in domum meam, qui sápius offéndi benigníssimam fáciem tuam? Reveréntur ángeli et archángeli, métuunt sancti et iusti; et tu dicis: Veníte ad me omnes? Nisi tu, [Dómine?Domíne], hoc díceres, quis verum esse créderet? Et nisi tu iubéres, quis [accédere?accedére] attemptáret?

4. Ecce, Noë, vir iustus, in arcæ fábrica centum annis lobo-ravit, ut cum paucis salvarétur: et ego quómodo me pótero una hora præparáre, ut mundi fabricatórem cum reveréntia sumam? Moýses?Móyses, fámulus tuus magnus et speciális amícus tuus, arcam ex lignis imputribílibus fecit, quam et mundíssimo vestívit auro, ut tábulas legis in ea repóneret: et ego,

pútrida creatúra, audébo te, conditórem legis ac vitæ datórem, tam fáciie suscípere? Sálomon, sapientíssimus regum Israel? Isráel, templum magníficum septem annis in laudem nóminis tui ædificávit, et octo diébus festum dedicatiónis eius celebrávit, mille hóstias pacíficas obtulit et arcam foederis?foederis in clangóre búccinæ et iúbilo in locum sibi præparátum sollémniter collocávit. Et ego infélix et pauperrimus hóminum, quómo do te in domum meam introdúcam, qui vix [médiam?mediám] [expéndere?expendére] devóte novi horam et útinam vel semel digne fere [médiam?mediám]?

5. O mi Deus, quantum illi ad placéndum tibi [ágere?agére] studuérunt! Heu, quam pusíllum est, quod ago: quam breve éxpleo tempus, cum me ad comunicándum dispóno! Raro totus colléctus, raríssime ab omni distractiône purgátus. Et certe in tua salutári deitátis præsentia nulla debéret [occúrre-re?occurrére] indérens cogitátio, nulla étiam occupáre creatúra: quia non ángelum, sed angelórum dóminum susceptúrus sum hospítio.

6. Est tamen valde magna distántia inter arcam foederis?foederis cum suis reliquiis et mundíssimum corpus tuum cum suis ineffabílibus virtútibus; inter legália illa sacrificia futurórum præfigurativa et veram córporis tui hóstiam, ómnium antiquórum sacrificiórum completívam.

7. Quare ígitur non magis ad tuam venerábilem inardésco præsentiam? Cur non maióri me præparo sollicitúdine ad tua sancta suménda, quando illi antíqui sancti patriárchæ et prophætæ, reges quoque et príncipes, cum univérso pópulo, tantum

devoti6nis demonstrarunt aff6ctum erga cultum divinum?

8. Saltavit devotissimus rex David coram arca Dei totis viribus, recolens beneficia olim indulta patribus; fecit diversi [g6neris?gen6ris] 6rgana, psalmos 6dedit, et cantari instituit cum l6etitia, cecinuit et ipse frequenter in cithara, Sp6ritus Sancti afflatus gr6tia; docuit p6pulum Israel?Isra6l toto corde Deum laudare, et ore c6nsono di6bus singulis [benedicere?benedicere] et pr6dicare. Si tanta agebatur tunc dev6tio, ac divin6e laudis 6xitit record6tio coram arca testam6nti: quanta nunc mihi et omni p6pulo christiano hab6nda est rever6ntia et dev6tio in pr6esentia sacram6nti, in sumpti6ne excellentissimi c6rporis Christi?

9. Currunt multi ad diversa loca pro visitandis reliquiis sanct6rum, et mirantur [auditis?6udit] gestis e6rum, ampla 6dificia templ6rum inspiciunt, et osculantur s6ricis et auro involuta sacra ossa ips6rum. Et ecce, tu pr6esens es hic apud me in alt6ri, Deus meus, Sanctus sanct6rum, Cre6tor h6minum, et D6minus angel6rum. S6epe in talibus vid6ndis curiositas est h6minum et n6vitas invis6rum, et m6dicus reportatur emendati6nis fructus, m6xime ubi est tam levis sine vera contriti6ne discursus. Hic autem in sacram6nto [alt6ris?6ltaris] totus pr6esens es, Deus meus, homo Christus Iesus: ubi et copiosus percipitur 6tern6e sal6tis fructus, quotiensc6mque f6ueris digne ac dev6te suscep6tus. Ad istud vero non trahit [levitas?l6vitas] 6liqua, nec curiositas aut sensu6alitas, sed firma fides, dev6ta spes et sinc6ra caritas.

10. O invisibilis [conditor?c6nditor] mundi Deus, quam mi-

rabíliter agis nobíscum; quam suáviter et gratióse cum eléctis tuis dispónis, quibus temet ipsum in sacraménto suméndum propónis! Hoc namque omnem intelléctum súperat; hoc speciáliter devotórum corda trahit et accéndit afféctum. Ipsi enim veri fidéles tui, qui totam vitam suam ad emendatiónem dispónunt, ex hoc digníssimo sacraménto magnam devotiónis grátiam et virtútis amórem fréquénter recípiunt.

11. O admirábilis et abscondita grátia sacraménti, quam norunt tantum Christi fidéles, infidéles autem et peccátis serviéntes experíri non possunt! In hoc sacraménto confértur spirituális grátia, et reparátur in ánima virtus amíssa, et per peccátum deformáta redit pulchritúdo. Tanta est aliquándo hæc grátia, ut ex plenitúdine collátæ devotiónis non tantum mens, sed et débile corpus vires sibi præstítas séntiat amplióres.

12. Doléndum tamen valde et miserándum super tepiditate et neglegéntia nostra, quod non maióri affectiÓne tráhimur ad Christum suméndum, in quo tota spes salvandórum consistit et méritum. Ipse enim est sanctificátio nostra et redémptio; ipse consolátio viatórum, et sanctórum ætéRNA fruítio. Doléndum [ítaque?ítaque] valde, quod multi tam parum hoc salutáre mystérium advértunt, quod cælum lætíficat, et mundum consérvat univérsum. Heu cécitas et durítia cordis humáni, tam ineffábile donum non magis [atténdere?attendére], et ex cotidiáno usu étiam ad inadvertentiam [defluere?defluére]!

13. Si enim hoc sanctíssimum sacraméntum in uno tantum celebrarétur loco, et ab uno tantum consecrarétur sacerdote in mundo: quanto putas desidério ad illum locum et ad talem

Dei sacerdotem hómines afficeréntur, ut divína mystéria celebrári vidérent? Nunc autem multi facti sunt sacerdótes, et in multis locis offértur Christus, ut tanto maior appáreat grátia et diléctio Dei ad hóminem, quanto látius est sacra commúnio diffúsa per orbem. Grátias tibi, Iesu bone, pastor ætérne, qui nos páuperes et éxules dignátus es pretióso córpore et ságuine tuo refícere, et ad hæc mystéria percipiéndá étiam próprii oris tui allóquio invitáre, dicéndo: Veníte ad me omnes, qui laborátis et oneráti estis, et ego reficiam vos.

CAPUT II

QUOD MAGNA BÓNITAS ET CÁRITAS DEI IN SACRAMÉNTO HÓMINI EXHIBÉTUR

Vox discípuli.

1. Super bonitáte tua et magna misericórdia tua, [Dómine?Domíne], confísus, accédo æger ad Salvatórem, esúriens et sítiens ad fontem vitæ, egénus ad Regem cæli, servus ad Dóminum, creatúra ad Creatórem, desolátus ad meum pium Consolatórem. Sed unde hoc mihi, ut vénias ad me? Quis ego sum, ut præstes mihi te ipsum? Quómodo audet peccátor coram te [apparére?appárere]? et tu quómodo dignáris ad peccatórem veníre? Tu nosti servum tuum, et scis, quia nil boni in se habet, unde hoc illi præstes. Confíteor ígitur vilitátem meam, agnósco tuam bonitátem, laudo pietátem, et grátias ago propter nímiam caritátem. Propter temet ipsum enim hoc facis, non propter mea mérita; ut bónitas tua mihi magis innotéscat,

cáritas ámplior ingerátur, et humílitas perféctius commendé-
tur. Quia ergo tibi hoc placet, et tu sic fieri iussísti, placet et
mihi dignátio tua; et útinam iníquitas mea non obsístat!

2. O dulcíssime et benigníssime Iesu, quanta tibi reveréntia
et gratiárum áctio cum perpétua laude pro susceptióne sacri
córporis tui debétur, cuius dignitátem nullus hómínium expli-
cáre potens invenítur! Sed quid cogitábo in hac communió-
ne, in accéssu ad Dóminum meum, quem débite venerári né-
queo, et tamen devóte suscípere desídero? Quid cogitábo mé-
lius et salúbrius, nisi me ipsum totáliter humiliádo coram te,
et tuam infínitam bonitátem exaltádo supra me? Laudo te,
Deus meus, et exálto in ætérnum. Despício me, et subício tibi
in profúndum vilitátis meæ.

3. Ecce, tu Sanctus sanctórum, et ego sordes peccatórum. Ec-
ce, tu inclínas te ad me, qui non sum dignus ad te respícere.
Ecce, tu venis ad me, tu vis esse mecum, tu invítas ad conví-
vium tuum. Tu mihi dare vis cæléstem cibum et panem an-
gelórum ad manducándum: non álium sane quam te ipsum,
panem vivum, qui de cælo descendísti, et das vitam mundo.

4. Ecce, unde diléctio procédit, qualis dignátio illucéscit! quam
magnæ gratiárum actiónes et laudes tibi pro his debéntur! O
quam salutáre et útile consílium tuum, cum istud instituísti!
quam suáve et iucúndum convívium, cum te ipsum in cibum
donásti! O quam admirábilis operátio tua, [Dómine?Domí-
ne]! quam potens virtus tua! quam infallíbilis véritas tua! Di-
xísti enim, et facta sunt ómnia; et hoc factum est, quod ipse
iussísti.

5. Mira res, et fide digna, ac humánum vincens intelléctum: quod tu, [Dómine?Domíne] Deus meus, verus Deus et homo, sub módica spécie panis et vini ínteger continéris, et sine consumptióne a suménte manducáris. Tu, [Dómine?Domíne] universórum, qui [núllius?nullíus] habes indigéntiam, voluísti per sacraméntum tuum habitáre in nobis; consérva cor meum et corpus immaculátum; ut læta et pura consciéntia sápius tua váleam celebráre mystéria, et ad meam perpétuam accípere salútem, quæ ad tuum præcípue honórem et memoriále perénne sanxísti et instituísti.

6. Lætáre, ánima mea, et grátias age Deo pro tam nóbili múnere et solácio singulári in hac lacrimárum valle tibi relicto. Nam quótiens hoc mystérium recólis et Christi Corpus áccipis, tótiens tuæ redemptionis opus agis et párticeps ómnium meritórum Christi effícieris. Cáritas étenim Christi numquam minúitur, et magnitúdo propitiatiónis eius numquam exhaurítur. Ideo nova semper mentis renovatióne ad hoc [dispónere?disponére] te debes, et magnum salútis mystérium atténta consideratione pensáre. Ita magnum, novum et iucúndum tibi víderi debet, cum célebras aut missam audis, ac si eódem die Christus primum in úterum vírginis descéndens homo factus esset, aut in cruce pendens pro salúte hóminum paterétur et morerétur.

CAPUT III

QUOD ÚTILE SIT SÆPE COMMUNICÁRE

Vox discípuli.

1. Ecce, ego ad te vénio, [Dómine?Domíne], ut bene mihi sit ex múnere tuo, et lætíficer in convívio sancto tuo, quod parásti in dulcédine tua páuperi, Deus. Ecce, in te est totum, quod desideráre possum et débeo; tu salus mea et redémptio, spes et fortitúdo, decus et glória. Lætífica ergo hódie ánimam servi tui, quóniam ad te, [Dómine?Domíne] Iesu, ánimam meam levávi. Desídero te nunc devóte ac reverénter suscípere; cúpio te in domum meam [indúcere?inducére], quátenus cum Zacháeo mérear a te [benedíci?benédici] ac inter fílios Abrahæ computári. Anima mea corpus tuum concupíscit, cor meum tecum uníri desíderat.

2. Trade te mihi, et súfficit. Nam præter te nulla consolátio valet. Sine te esse néqueo, et sine visitatióne tua [vívere?vivére] non váleo. Ideóque opórtet me frequénter ad te [accédere?accedére], et in remédium salútis meæ recípere; ne forte deficiam in via, si fúero cælésti fraudátus alimónia. Sic enim tu, misericordíssime Iesu, prædicans pópulis et vários curans languóres, aliquándo dixísti: Nolo eos ieiúnos [dimítttere?dimittére] in domum suam, ne deficiant in via. Age ígitur hoc mecum modo, qui te pro fidélium consolatióne in Sacraménto reliquísti. Tu es enim suávis reféctio ánimæ: et qui te dígne manducáverit, párticeps et heres erit ætérnæ glóriæ. Necessárium quidem mihi est, qui tam sæpe labor et pecco, tam cito torpésco et deficio, ut per frequéntes oratiónes et confessiões ad sacram córporis tui perceptiόνem me rénovem, mundem et accéndam; ne forte diútius abstinéndo a sancto propósito défluam.

3. Proni enim sunt sensus hóminis ad malum ab adulescéntia sua; et nisi succúrrat divína medicína, lábitur homo mox ad peióra. Rétrahit ergo sancta commúnio a malo et confórtat in bono. Si enim modo tam sæpe négligens sum et tépidus, quando commúnico aut célebro; quid fieret, si medélam non súmerem, et tam grande iuvámen non quærerem? Et licet omni die non sim aptus, nec ad celebrándum bene dispósitus; dabo tamen óperam, cóngruis tempóribus divína percípere mystéria, ac tantæ grátiae partícipem me præbére. Nam hæc est una principális fidélis ánimæ consolátio, quámdu peregrínatur a te in mortáli córpore, ut sæpius memor Dei sui diléctum suum devóta suscípiat mente.

4. O mira circa nos tuæ pietátis dignátio, quod tu, [Dómine?Domíne] Deus, Creátor et Vivificátor ómnium spirítuum, ad paupérculam dignáris veníre ánimam, et cum tota divinitáte tua ac humanitáte eius impinguáre esúriem! O felix mens, et beáta ánimá, quæ te, Dóminum Deum suum, merétur devóte suscípere, et in tua susceptióne spiritali gáudio repléri! O quam magnum súscepit Dóminum, quam diléctum indúcit hóspitem, quam iucúndum récipit sócium, quam fidélem accéptat amícum, quam speciósum et nóbilem ampléctitur sponsum præ ómnibus diléctis, et super ómnia desiderabília amándum! Síleant a fácie tua, dulcíssime dilécte meus, cælum et terra et omnis ornátus eórum; quóniam quidquid laudis habent ac [decóris?décoris], ex dignatióne tuæ est largitátis, nec ad [decórem?décorem] tui pervénient nóminis, cuius sapiéntiæ non est númerus.

CAPUT IV

QUOD MULTA BONA PRÆSTANTUR DEVÓTE COMMUNICÁNTIBUS

Vox discípuli.

1. [Dómine?Domíne] Deus meus, præveni?præveni servum tuum in benedictiónibus dulcédinis tuæ, ut ad tuum magníficum sacraméntum digne ac devóte mérear [accédere?accedere]. Excíta?Excita cor meum in te, et a gravi torpóre éxue me. Vísita me in salutári tuo ad gustándam in spíritu suavitátem tuam, quæ in hoc sacraménto tamquam in fonte plenarie latet. Illúmina quoque óculos meos ad intuéndum tantum mystérium, et ad credéndum illud indubitáta fide me róbor. Est enim operátio tua, non humána poténtia; tua sacra institútio, non hóminis adinvéntio. Non enim ad hæc capiéndam et intellegéndam áliquis idóneus per se reperítur, quæ angélicam étiam subtilitatem transcéndunt. Quid ergo ego peccátor indígnus, terra et cinis, de tam alto sacro secréto pótero investigáre et cápere?

2. [Dómine?Domíne], in simplicitáte cordis mei, in bona firma fide et in tua iussióne ad te cum spe ac reveréntia accédo; et vere credo, quia tu præsens es hic in sacraménto, Deus et homo. Vis ergo, ut te suscípiam, et me ipsum tibi in caritáte úniam. Unde tuam precor cleméntiam, et speciálem ad hoc implóro mihi donári grátiam, ut totus in te liquefíam et amóre peréffluam, atque de nulla aliéna consolatióne ámplius me intromíttam. Est enim hoc altíssimum et digníssimum sa-

craméntum, salus ánimæ et córporis, medicína omnis spiritális languóris, in quo vítia mea curántur, passiónes frenántur, temptatiónes vincúntur aut minuúntur, grátia maior infúnditur, virtus incépta augétur, firmátur fides, spes roborátur, et caritas ignéscit ac dilatátur.

3. Multa namque bona [largítus?lárgitus] es, et adhuc sáepius largíris in sacraménto diléctis tuis devóte comunicántibus, Deus meus, suscéptor ánimæ meæ, reparátor infirmitátis humánæ, et [tótius?totíus] dator consolatiónis intérnæ. Nam multam ipsis consolatiónem advérsus váriam tribulatiónem infúndis, et de imo deiectionis própriæ ad spem tuæ protectiόnis érigis, atque nova quadam grátia eos intus récreas et illústras, ut, qui ánxii primum, et sine affectiόne se ante communiόnem sénserant, póstea refécti cibo potúque cælésti in mélius se mutátos invéniant. Quod idcírco cum eléctis tuis dispensanter agis, ut veráciter agnóscant et paténter experiántur, quantum infirmitátis ex se ipsis hábeant, et quid bonitátis ac grátiae ex te consequántur. Quia ex semet ipsis frígidi, duri et indevóti, ex te autem fervéntes, álacres et devóti esse meréntur. Quis enim ad fontem suavitátis humíliter accédens, non módicum suavitátis inde repórtat? Aut quis iuxta copiόsum ignem stans, non parum calóris inde pécipit? Et tu fons es semper plenus et superabúndans, ignis iúgiter ardens et numquam defíciens.

4. Unde si mihi non licet hauríre de plenitúdine fontis, nec usque ad satietátem potáre, appónam tamen os meum ad fóramen cæléstis fistulæ, ut saltem módicam inde gúttulam cápiam ad refocillándam sitim meam, et non [penítus?pénitus]

exaréscam. Et si necdum totus cæléstis et tam [ignítus?ígnitus], ut Chérubim et Séraphim, esse possum, conábor tamen devotióni [insístere?insistére] et cor meum præparáre, ut vel módicam divíni incéndii flammam ex húmili sumptiône vivífici sacraménti conquíram. Quidquid autem mihi deest, Iesu bone, salvátor sanctíssime, tu pro me supple benígne ac gratiósè, qui omnes ad te dignátus es vocáre, dicens: Veníte ad me omnes, qui laborátis et oneráti estis, et ego reficiam vos.

5. Ego quidem labóro in sudóre vultus mei, dolóre cordis tórqueor, peccátis óneror, temptatióibus inquiétor, multis malis passióibus ímplicor et premor; et non est qui ádiuvet, non est qui [libéret?líberet] et salvum fáciat, nisi tu, [Dómine?Dómine] Deus, salvátor meus: cui commítto me et ómnia mea, ut me custódias et perdúcas in vitam ætérnam. Súscipe me in laudem et glóriam nóminis tui, qui corpus tuum et sánguinem in cibum et potum mihi parásti. Præsta, [Dómine?Dómine] Deus salutáris meus, ut cum frequentatióne mystérii tui crescat meæ devotiónis afféctus.

CAPUT V

DE DIGNITÁTE SACRAMÉNTI ET STATU SACERDOTÁLI

Vox discípuli.

1. Si habéres angélicam puritátem et sancti Iohánnis baptístæ sanctitátem, non esses dignus hoc sacraméntum accípere nec tractáre. Non enim hoc mentis debétur hóminum, quod homo cónsecret et tractet Christi sacraméntum, et sumat in

cibum panem angelórum. Grande ministérium et magna dignitas sacerdótum, quibus datum est, quod ángelis non est concéssum. Soli namque sacerdótes rite in ecclésia ordináti potestátem habent celebrándi et corpus Christi consecrándi. Sacerdos quidem mínister est Dei, utens verbo Dei, per iussiónem et institutióem Dei; Deus autem ibi principális est auctor et invisibilis operátor, cui subest omne, quod volúerit, et paret omne, quod iússerit.

2. Plus ergo [crédere?credére] debes Deo omnipoténti in hoc excellentíssimo sacraménto, quam próprio sénsui aut alicui signo visíbili. Ideóque cum timóre et reveréntia ad hoc opus est accedéndum. Atténde tibi et vide, cuius ministérium tibi tráditum est per impositiόem manus epíscopi. Ecce, sacerdos factus es, et ad celebrándum consecrátus; vide nunc, ut fideliter et devóte in suo témpore Deo sacrificium ófferas, et te ipsum irreprehensíbilem exhíbeas. Non alleviásti onus tuum, sed arctióri iam alligátus es vínculo disciplínæ, et ad maiórem [tenéris?téneris] perfectiόem sanctitátis. Sacerdos ómnibus virtútibus debet esse ornátus, et áliis bonæ vitæ exémplum præbére. Eius conversátio non cum populáribus et commúnibus hóminum viis, sed cum ángelis in cælo aut cum perféctis viris in terra.

3. Sacerdos sacris véstibus indútus Christi vices gerit, ut Deum pro se et pro omni pópulo suppliciter et humíliter roget. Habet ante se et retro Domínicæ crucis signum, ad memorándam iúgiter Christi passiόem. Ante se crucem in cásula portat, ut Christi vestígia diligénter inspíciat, et sequi fervénter

stúdeat. Post se cruce signátus est, ut advérsa quælibet ab áliis illáta cleménter pro Deo tóleret. Ante se crucem gerit, ut própria peccáta lúgeat; post se, ut aliórum étiam commissa per compassiónem défleat, et se médium inter Deum et peccatórem constitútum esse sciat, nec ab oratióne et oblatiόne sancta torpéscat, donec grátiam et misericórdiam impetráre mereátur. Quando sacérdos célebrat, Deum honórat, ángelos lætíficat, ecclésiám ædificat, vivos ádiuvat, defúnttis réquiem præstat, et sese ómnium bonórum partícipem éfficit.

CAPUT VI

INTERROGÁTIO DE EXERCÍCIO ANTE COMMUNIÓNEM

Vox discípuli.

- 1.** Cum tuam dignitátem, [Dómine?Domíne], et meam vilitátem penso, valde contremísco et in me ipso confúndor. Si enim non accédo, vitam fúgio; et si indígne me ingéssero, offénsam incúrro. Quid ergo fáciam, Deus meus, auxiliátor meus et consiliátor in necessitátibus?
- 2.** Tu doce me viam rectam; propóne breve áliquod exercítium sacrae communióni cóngruum. Utile est enim scire, quáliter scílicet devóte ac reverénter tibi præparáre débeam cor meum, ad recipiéndum salúbriter tuum sacraméntum, seu étiam celebrándum tam magnum et divínium sacrificium.

CAPUT VII

DE DISCUSSIONE PRÓPRIÆ CONSCIÉNTIÆ ET
EMENDATIÓNIS PROPÓSITO

Vox dilécti.

1. Super ómnia cum summa humilitáte cordis et súpplici reveréntia, cum plena fide et pia intentióne honóris Dei, ad hoc sacraméntum celebrándum, tractándum et suméndum opórtet Dei [accédere?accedére] sacerdotem. Diligénter exámina consciéntiam tuam et pro posse tuo vera contritióne et húmili confessiόne eam munda et clarífica: ita ut nil grave hábeas aut scias, quod te remórdeat et líberum accéssum impédiat. Hábeas displicéntiam ómnium peccatórum tuórum in generáli, et pro cotidiánis excéssibus magis in speciáli dóleas et gemas. Et si tempus pátitur, Deo in secréto cordis cunctas confitére passiόnum tuárum misérias.

2. Ingemísce et dole, quod adhuc ita carnális sis et mundánu; tam immortificatus a passiόnibus, tam plenus concupiscentiárum mótib; tam incustodítus in sénsibus exteriórib; tam sæpe multis vanis phantásiis implicátus; tam multum inclinátus ad exterióra, tam néglegens ad interióra; tam levis ad risum et dissolutiόnem, tam durus ad fletum et compunctiόnem; tam promptus ad laxióra et carnis cómmoda, tam segnis ad rigórem et fervórem; tam curiósus ad nova audiénda et pulchra intuénda, tam remíssus ad humília et abiécta amplecténda; tam cúpidus ad multa habénda, tam parcus ad dandum, tam tenax ad retinéndum; tam inconsiderátus in loquéndo, tam incóntinens in tacéndo; tam incompósitus in móribus,

tam importúnus in áctibus; tam effúsus super cibum, tam surdus ad Dei verbum; tam velox ad quiétem, tam tardus ad labórem; tam vígilans ad fábulas, tam somnoléntus ad vigílias sacras; tam festínus ad finem, tam vagus ad attendéndum; tam néglgens in horis persolvéndis, tam tépidus in celebrándo, tam áridus in comunicándo; tam cito distráctus, tam raro plene tibi colléctus; tam [subíto?subíto] commótus ad iram, tam fácilis ad altérius displicéntiam; tam pronus ad iudicándum, tam rígíus ad arguéndum; tam lætus ad próspéra, tam débilis in advérsis; tam sæpe multa bona propónens, et módicum ad efféctum perdúcens.

3. His et áliis deféctibus tuis, cum dolóre et magna displicéntia própriæ infirmitátis conféssis ac deplorátis, firmum státue propósitum semper emendándi vitam tuam et in mélius proficiéndi. Deínde cum plena resignatione et íntegra voluntáte offer te ipsum in honórem nóminis mei in ara cordis tui holocáustum perpétuum, corpus tuum scílicet et ánimam mihi fidéliter committéndo: quátenus et sic digne mereáris ad offeréndum Deo sacrificium [accédere?accedére], et sacraméntum córporis mei salúbriter suscípere.

4. Non est enim oblátio dígnior et satisfactio maior pro peccátis diluéndis, quam se ipsum pure et íntegre cum oblatióne córporis Christi in missa et in communióne Deo offérre. Si fécerit homo, quod in se est, et vere pænitérit, quotienscúmque pro vénia et grátia ad me accésserit: Vivo ego, dicit Dóminus, qui nolo mortem peccatóris, sed magis, ut convertátur et vivat: quóniam peccatórum suórum non recordábor ámplius,

sed cuncta sibi indúlta erunt.

CAPUT VIII

DE OBLATIÓNE CHRISTI IN CRUCE ET PRÓPRIA RESIGNATIONE

Vox dilécti.

1. Sicut ego me ipsum, expánsis in cruce mánibus et nudo córpore, pro peccátis tuis Deo Patri sponte óbtuli, ita ut nihil in me remanéret, quin totum in sacrificium divínæ placatiónis transíret: ita debes et tu temet ipsum mihi voluntárie in oblatióne puram et sanctam, cotídie in missa, cum ómnibus víribus et afféctibus tuis, quanto intímius vales, offérre. Quid magis a te requíro, quam ut te stúdeas mihi ex íntegro resignáre? Quidquid præter te ipsum das, nihil curo: quia non quæro datum tuum, sed te.

2. Sicut non sufficeret tibi ómnibus hábitis, præter me: ita nec mihi placére póterit, quidquid [déderis?dedéris], te non obláto. Offer te mihi, et da te totum pro Deo, et erit accépta oblátio. Ecce, ego me totum óbtuli Patri pro te; dedi étiam totum corpus meum et sánguinem in cibum, ut totus tuus essem, et tu meus permanéres. Si autem in te ipso stéteris, nec sponte te ad voluntátem meam obtúleris, non est plena oblátio, nec íntegra erit inter nos únio. Igitur ómnia ópera tua præcedere?præcedere debet spontánea tui ipsíus in manus Dei oblátio, si libertátem cónsequi vis et grátiam. Ideo enim tam pauci illumináti et [libéri?líberi] intus efficiúntur, quia se ipsos ex toto

abnegáre nésciunt. Est firma senténtia mea: Nisi quis renuntiáverit ómnibus, non potest meus esse discípulus. Tu ergo si optas meus esse discípulus, offer te ipsum mihi cum ómnibus afféctibus tuis.

CAPUT IX

QUOD NOS ET ÓMNIA NOSTRA DEO DEBÉMUS

OFFÉRRE ET PRO ÓMNIBUS ORÁRE

Vox discípuli.

1. [Dómine?Domíne], ómnia tua sunt, quæ in cælo sunt, et quæ in terra. Desídero me ipsum tibi in spontáneam oblatiõnem offérre, et tuus perpétue permanére. [Dómine?Domíne], in simplicitáte cordis mei offero me ipsum tibi hódie in servum sempitérnũ, in obséquium et in sacrificium laudis perpétuæ. Súscipe me cum hac sancta oblatiõne tui pretiõsi cõrporis; quam tibi hódie in præsentia angelõrum, invisibíliter assisténtium, offero, ut sit pro me et pro cuncto pópulo tuo in salutem.

2. [Dómine?Domíne], offero tibi ómnia peccáta et delícta mea, quæ commísi coram te et sanctis ángelis tuis a die, quo primum peccáre pótui, usque ad horam hanc, super placábili altári tuo: ut tu ómnia páriter incéndas et combúras igne caritátis tuæ, et déleas univérsas máculas peccatórum meórum, et consciéntiam meam ab omni delícto emúndes, et restítuas mihi grátiam tuam, quam peccándo amísi, ómnia mihi plene indulgendo et in ósculum pacis me misericórditer assumendo.

3. Quid possum [ágere?agére] pro peccátis meis, nisi humí-liter ea confiténdo et lamentándo, et tuam propitiatiónem incessánte deprecádo? Déprecor te, exáudi me propítius, ubi asto coram te, Deus meus. Omnia peccáta mea mihi máxi-me dísplicent, nolo ea umquam ámplius perpetráre; sed pro eis dóleo et dolébo, quámdiu víxero, [parátus?páratus] pæni-téntiam [ágere?agére] et pro posse satisfácere. Dimítte mihi, Deus, dimítte mihi peccáta mea, propter nomen sanctum tuum, salva ánimam meam, quam pretióso ságuine tuo redemísti. Ecce commítto me misericórdiæ tuæ, resígnó me mánibus tuis. Age mecum secúndum bonitátem tuam, non secúndum meam malítiam et iniquitátem.

4. Offero étiam tibi ómnia bona mea, quamvis valde pauca et imperfécata; ut tu ea emédes et sanctífices; ut ea grata há-beas et accépta tibi fácias, et semper ad melióra trahas; nec non ad beátum ac laudábilem finem me pigrum et inútilem homunciónem perdúcas.

5. Offero quoque tibi ómnia pia desidéria devotórum, neces-sitátes paréntum, amicórum, fratrum, sorórum, omniúmque carórum meórum, et eórum, qui mihi vel áliis propter amó-rem tuum benefecérunt, et qui oratiónes et missas pro se suís-que ómnibus dici a me desideravérunt et petiérunt; sive in carne adhuc vivant, sive iam sáculo defúnci sint; ut omnes sibi auxiliúm grátiae tuæ, opem consolatiónis, protectiόnem a perículis, liberatiόnem a pœnis adveníre séntiant, et ut ab ómnibus malis erépti, grátias tibi magníficas læti persólvant.

6. Offero étiam tibi preces et hóstias placatiónis, pro illis spe-

ciáliter, qui me in áliquo læsérunt, contristavérunt, aut vituperavérunt, vel áliquod damnum vel gravámen intulérunt; pro his quoque ómnibus, quos aliquándo contristávi, conturbávi, gravávi et scandalizávi, verbis, factis, sciénter vel ignoránter, ut nobis ómnibus páriter indúlgeas peccáta nostra et mútuas offensiónes. Aufer, [Dómine?Domíne], a córdibus nostris omnem suspiciónem, indignatiónem, iram et disceptatiónem, et quidquid potest caritátem lædere?lædere et fratérnam dilectiόnem [minúere?minuere]. Miserére, miserére, [Dómine?Domíne], misericórdiam tuam poscéntibus, da grátiam indigéntibus; et fac nos tales [existere?existere], ut simus digni grátia tua pérfrui, et ad vitam proficiámus ætérnam. Amen.

CAPUT X

QUOD SACRA COMMÚNIO DE FÁCILI NON EST

RELINQUÉNDÁ

Vox dilécti.

1. Frequénter recurréndum est ad fontem grátiae et divínæ misericórdiae, ad fontem bonitátis et [tótius?totíus] puritátis: quátenus a passiόnibus tuis et vítiis curári váleas, et contra universas temptatiόnes et fallácias diaboli fórtior atque vigilántior éffici mereáris. Inimícus sciens fructum et remédiū máximum in sacra communiόne pósitum, omni modo et occasiόne nítitur fidéles et devótos, quantum práevalet, [retráhere?retrahere] et impedíre.

2. Cum enim quidam sacrae communioni se aptare dispōnunt, peiores sātanae immissiones patiūntur. Ipse nequam spīritus, ut in Iob scribitur, venit inter filios Dei, ut solita illos nequitia sua pertūrbet, aut tímidos nīmium reddat et perplēxos: quatenus affēctum eōrum mínuat vel fidem impugnando áuferat: si forte aut omnino communionem relínquant, aut cum tempore accédant. Sed non est quidquam curāndum de versutiis et phantásiis illius, quantúmlibet tūrpibus et hórridis; sed cuncta phantásmata in caput eius sunt retorquenda. Contemnendus est miser et deridendus; nec propter insúltus eius et commotiōnes, quas súscitat, sacra est omittēda commúnio.

3. Sæpe étiam ímpedit nímia sollicitúdo pro devotiōne habēnda, et anxietas quædam de confessiōne faciēda. Age secúndum consílium sapiéntum, et depóne anxietatem et scrúpulum; quia grátiam Dei ímpedit et devotiōnem mentis destruit. Propter [áliquam?áliquam] parvam turbatiōnem vel gravitatem sacram ne dimíttas communionem; sed vade cítius confitéri, et omnes offensiōnes áliis libenter indúlge. Si vero tu áliquem offendísti, véniam humíliter precáre, et Deus libenter indulgēbit tibi.

4. Quid prodest diu tardare confessiōnem, aut sacram différre communionem? Expúrge te cumprímis, expue velóciter venenum, festína accíperere remédium, et sénties mélius, quam si diu distúleris. Si hódie propter istud dimíttis, cras fórsitan áliud máius?maius evéniet: et sic diu posses a communionē impedíri et magis inéptus fíeri. Quanto cítius vales, a præsénti gravitate et inértia te excútias: quia nihil impórtat diu ansiári,

diu cum turbatióne transíre, et ob cotidiána obstácula se a divínis sequestráre. Immo plúrimum nocet diu communionem proteláre; nam et gravem torpórem consuévít [indúcere?inducére]. Pro dolor! quidam tépidi et dissolúti moras confiténdi libénter accípiunt, et communionem sacram idcírco différri cúpiunt, ne ad maiórem sui custódiam se dare teneántur.

5. Heu, quam módicam caritátem et débilem devotiónem habent, qui sacram communionem tam fácliter postpónunt! Quam felix ille et Deo accéptus habétur, qui sic vivit, et in tali puritáte consciéntiam suam custódit, ut étiam omni die communicáre [parátus?paratus], et bene affectátus esset, si ei licéret, et sine nota [ágere?agére] posset. Si quis intérdum ábstinet humilitátis grátia, aut legítima impediénte causa, laudándus est de reveréntia. Si autem torpor obrépserit, se ipsum excitáre debet, et fácere, quod in se est; et Dóminus áderit desidério suo pro bona voluntáte, quam speciáliter réspicit.

6. Cum vero legítimè præpéditus est, habébit semper bonam voluntátem, et piam intentiόnem communicándi, et sic non carébit fructu sacraménti. Potest enim quílibet devótus, omni die et omni hora, ad spirituálem Christi communionem salúbriter et sine prohibitiόne [accédere?accedére]; et tamen certis diébus et statúto témpore corpus sui Redemptóris cum affectuósa reveréntia sacramentaliter debet suscípere, et magis laudem Dei et honórem præténdere?prætendére, quam suam consolatiόnem quérere?quærére. Nam tótiens mystíce comunicat, et invisibíliter refícitur, quótiens incarnatiόnis Christi mystérium passionémque devóte recólit, et in amóre eius

accénditur.

7. Qui áliter se non præparat, nisi instánte festo, vel consuetúdine compellénte, sæpius imparátus erit. Beátus, qui se Dómino in holocáustum offert, quótiens célebrat aut comunicat. Non sis in celebrándo nimis prolíxus aut festínus, sed serva bonum commúnem modum, cum quibus vivis. Non debes áliis generáre moléstiam et tædium, sed commúnem serváre viam secúndum maiórum institutiónem, et pótius aliórum servíre utilitáti, quam próprie devotióni vel afféctui.

CAPUT XI

QUOD CORPUS CHRISTI ET SACRA SCRIPTÚRA

MÁXIME SINT ÁNIMÆ FIDÉLI NECESSÁRIA

Vox discípli.

1. O dulcíssime [Dómine?Domíne] Iesu, quanta est dulcédo devótæ ánimæ, tecum epulántis in convívio tuo, ubi ei non álius cibus manducándus propónitur, nisi tu, únicus diléctus eius, super ómnia desidéria cordis eius desiderábilis. Et mihi quidem dulce foret in præsentia tua ex íntimo afféctu lácrimas [fundére?fúndere], et cum pia Magdaléna pedes tuos lácrimis irrigáre. Sed ubi est hæc devótio? ubi lacrimárum sanctárum copiósa effúsió? Certe in conspéctu tuo et sanctórum angelórum tuórum totum cor meum ardére debéret et ex gáudio flere. Hábeo enim te in sacraménto vere præsentem, quamvis aliéna spécie occultátum.

2. Nam in própria et divína claritáte te conspícere, óculi mei ferre non possent, sed neque totus mundus in fulgóre glóriæ maiestátis tuæ subsisteret. In hoc ergo imbecillitáti meæ cónsulis, quod te sub sacraménto abscóndis. Hábeo vere et adóro, quem ángeli adórant in cælo; sed ego adhuc ínterim in fide, illi autem in spécie et sine velámine. Me opórtet conténtum esse in lúmine veræ fídei, et in ea ambuláre, donec aspíret dies æternæ claritátis, et umbræ figurárum inclinéntur. Cum autem vénerit, quod perféctum est, cessábit usus sacramentórum; quia beáti in glória cælésti non egent medicámine sacramentáli; gaudent enim sine fine in præséntia Dei, fácie ad fáciem glóriam eius speculántes; et de claritáte in claritátem abyssalis Deitátis transformáti, gustant verbum Dei caro factum, sicut fuit ab inítio et manet in ætérnum.

3. Memor horum mirabílium, grave mihi fit tædium étiam quódlibet spirituále solácium: quia quámdiu Dóminum meum apérte in sua glória non vídeo, pro níhilo duco omne, quod in mundo conspício et áudio. Testis es tu mihi, Deus, quod nulla res me potest consolári, nulla creatúra quietáre, nisi tu, Deus meus, quem desídero æternáliter contemplári. Sed non est hoc possíbile, duránte me in hac mortalitáte. Ideo opórtet, ut me ponam ad magnam patiéntiam, et me ipsum in omni desidério tibi submíttam. Nam et sancti tui, [Dómine?Domíne], qui tecum iam in regno cælórum exúltant, in fide et patiéntia magna, dum víverent, advéntum glóriæ tuæ expectábant. Quod illi credidérunt, ego credo; quod illi speravérunt, ego spero; quo illi pervenérunt, per grátiam tuam me ventú-

rum confido. Ambulábo ínterim in fide, exémplic confortátus sanctórum. Habébo étiam libros sanctos pro solácio et vitæ spéculo; atque super hác ómnia sanctíssimum corpus tuum pro singulári remédio et refúgio.

4. Duo namque mihi necessária permáxime séntio in hac vita, sine quibus mihi importábilis foret ista miserábilis vita. In cárcere córporis huius deténtus, duóbus me [egére?égere] fá-teor, cibo scílicet et lúmine. Dedísti [ítaque?itáque] mihi infírmo sacrum corpus tuum ad refectiόνem mentis et córporis, et posuísti lucérnam pédibus meis verbum tuum. Sine his duóbus bene [vívère?vivére] non possem; nam verbum Dei lux ánimæ meæ, et sacraméntum tuum panis vitæ. Hæc possunt étiam dici mensæ duæ, hinc et inde in gazophylácio sanctæ Ecclésiæ pósitæ. Una mensa est sacri [altáris?áltaris], habens panem sanctum, id est, corpus Christi pretiósus; áltera est divínæ legis, cóntinens doctrínam sanctam, erúdiens fidem rectam, et fírmiter usque ad interióra veláminis, ubi sunt sancta sanctórum, perdúcens.

5. Grátias tibi, [Dómine?Domíne] Iesu, lux lucis æternæ, pro doctrínæ sacræ mensa, quam nobis per servos tuos prophétas et apóstolos aliósque doctóres ministrásti. Grátias tibi, Créator ac Redémptor hóminum, qui ad declarándam toti mundo caritátem tuam, cenam parásti magnam, in qua non agnum týpicum, sed tuum sanctíssimum corpus et sánguinem propo-suísti manducándum: lætíficans omnes fidéles convívio sacro, et cálice inébrians salutári, in quo sunt omnes delíciæ paradísi, et epulántur nobíscum ángeli sancti, sed suavité felicióri.

6. O quam magnum et honorábile est offícium sacerdótum, quibus datum est Dóminum maiestátis verbis sacris consecráre, lábiis [benedícere?benedicére], mánibus [tenére?ténere], ore próprio [súmere?sumére], et céteris ministráre! O quam mundæ debent esse manus illæ, quam purum os, quam sanctum corpus, quam immaculátum cor erit sacerdótis, ad quem tótiens ingréditur auctor puritátis! Ex ore sacerdótis nihil nisi sanctum, nihil nisi honéstum et útile [procédere?procedére] debet verbum, qui tam sæpe Christi áccipit sacraméntum.

7. Oculi eius símplex et pudíci, qui Christi corpus solent intuéri. Manus puræ et in cælum elevátæ, quæ Creatórem cæli et terræ solent contrectáre. Sacerdótibus speciáliter in lege díci-tur: Sancti estóte, quóniam ego sanctus sum, Dóminus Deus vester.

8. Adiuvet nos grátia tua, omnípotens Deus, ut, qui offícium sacerdotále suscepimus, digne ac devóte tibi in omni puritáte et consciéntia bona famulári valeámus. Et si non póssumus in tanta innocéntia vitæ conversári, ut debémus: concéde nobis tamen digne flere mala, quæ géssimus, et in spíritu humilitátis ac bonæ voluntátis propósito tibi fervéntius de cétero deservíre.

CAPUT XII

QUOD MAGNA DILIGÉNTIA SE DÉBEAT
COMMUNICATÚRUS CHRISTO PRÆPARÁRE

Vox dilécti.

1. Ego sum puritátis amátor et dator omnis sanctitátis. Ego cor purum quæro, et ibi est locus requietiónis meæ. Para mihi cenáculum grande stratum, et fáciam apud te pascha cum discíplis meis. Si vis, ut véniam ad te et apud te máneam: expúrge vetus ferméntum, et munda cordis tui habitáculum. Exclúde totum sáeculum et omnem vitiórum tumúltum; sede tamquam passer solitárius in tecto, et cógita excéssus tuos in amaritúdine ánimæ tuæ. Omnis namque amans suo dilécto amatóri óptimum et pulchérimum præparat locum, quia in hoc cognóscitur afféctus suscipiéntis diléctum.

2. Scito tamen te non posse satisfácere huic præparatióni ex mérito tuæ actiόνis, étiam si per íntegrum annum te præparáres et nihil áliud in mente habéres. Sed ex sola pietáte et grátia mea [permíttis?permittéris] ad mensam meam [accéde-re?accedére]: ac si mendícus ad prándium vocarétur dívitis, et ille nihil áliud hábeat ad retribuéndum beneficiis eius, nisi se humiliádo et ei regratiádo. Fac, quod in te est, et diligénter fácito, non ex consuetúdine, non ex necessitáte, sed cum timóre et reveréntia et afféctu áccipe corpus dilécti Dómini Dei tui, dignántis ad te veníre. Ego sum, qui vocávi, ego iussi fieri; ego supplébo, quod tibi deest: veni, et súscipe me.

3. Cum grátiam devotiónis tríbuo, grátias age Deo tuo, non quia dignus es, sed quia tui misértus sum. Si non habes, sed magis áridum te sentis, insístite oratióni, ingemísce et pulsa; nec desístas, donec mereáris micam aut guttam grátia salutáris accípere. Tu mei índiges, non ego tui indígeo. Nec tu me sanctificáre venis, sed ego te sanctificáre et melioráre vénio. Tu ve-

nis, ut ex me sanctificéris et mihi uniáris; ut novam grátiam recípias et de novo ad emendatióem accendáris. Noli [neglégere?neglegére] hanc grátiam, sed præpara cum omni diligéntia cor tuum, et intróduc ad te diléctum tuum.

4. Opórtet autem, ut non solum te præpares ad devotióem ante communióem, sed ut étiam te sollícite consérves in ea post sacraménti perceptiόem. Nec minor custódia post exígitur, quam devóta præparátio prius. Nam bona póstmodum custódia óptima íterum est præparátio ad maiórem grátiam consequéndam. Ex eo quippe valde indisposéus quis rédditur, si statim fúerit nimis effúsus ad exterióra solácia. Cave a multilóquio, mane in secréto, et [frúere?fruére] Deo tuo: ipsum enim habes, quem totus mundus tibi auférre non potest. Ego sum, cui te totum dare debes: ita ut iam ultra non in te, sed in me absque omni sollicitúde vivas.

CAPUT XIII

QUOD TOTO CORDE ÁNIMA DEVÓTA CHRISTI UNIÓEM IN SACRAMÉTO AFFECTÁRE DEBET

Vox discípuli.

1. Quis mihi det, [Dómine?Domíne], ut invéniam te solum, et apériam tibi totum cor meum, et fruar te, sicut desíderat ánima mea, et iam me nemo despíciat, nec ulla creatúra me móveat vel respíciat, sed tu solus mihi loquáris, et ego tibi, sicut solet diléctus ad diléctum loqui, et amícus cum amíco convíari? Hoc oro, hoc desídero, ut tibi totus úniam, et cor meum ab

ómnibus créatis rebus ábstraham, magisque per sacram communionem ac frequéntem celebrationem cæléstia et æténa sápere discam. Ah, [Dómine?Domíne] Deus, quando ero tecum totus [unítus?únitus] et absórptus, meique totáliter [óblitus?oblítus]? Tu in me, et ego in te: et sic nos páriter in unum manére concéde.

2. Vere tu es diléctus meus, eléctus ex míllibus, in quo complácuit ánimæ meæ habitáre ómnibus diébus vitæ suæ. Vere tu pacíficus meus, in quo pax summa et réquies vera, extra quem labor et dolor et infiníta miséria. Vere tu es Deus absconditus; et consílium tuum non est cum ímpiis, sed cum humílibus et simplicibus sermo tuus. O quam suávis est, [Dómine?Domíne], spíritus tuus, qui ut dulcédinem tuam in filios demonstráres, pane suavíssimo, de cælo descendénte, illos refícere dignáris! Vere non est ália nátio tam grandis, quæ hábeat deos appropinquántes sibi, sicut tu, Deus noster, ades unívर्सis fidélibus tuis; quibus ob cotidiánum solácium et cor erigéndum in cælum te tríbuís ad edéndum et fruéndum.

3. Quæ est enim ália gens tam ínclita, sicut plebs christiána? Aut quæ creatúra sub cælo tam dilécta, ut ánima devóta, ad quam ingréditur Deus, ut pascat eam carne sua gloriósa? O ineffábilis grátia! o admirábilis dignátio! o amor imménsus, hómīni singuláriter impénsus! Sed quid retríbuam Dómino pro grátia ista, pro caritáte tam exímia? Non est áliud, quod grátius donáre queam, quam ut cor meum Deo meo totáliter tríbuam et íntime coniúngam. Tunc exultábunt ómnia interióra mea, cum perfécte fúerit uníta Deo ánima mea. Tunc di-

cet mihi: Si tu vis esse mecum, ego volo esse tecum. Et ego respondébo illi: Dignáre, [Dómine?Domíne], manére mecum, ego volo libénter esse tecum. Hoc est totum desidérium meum, ut cor meum tibi sit unítum.

CAPUT XIV

DE QUORUNDAM DEVOTÓRUM ARDÉNTI DESIDÉRIO AD CORPUS CHRISTI

Vox discípuli.

1. O quam magna multitúdo dulcédinis tuæ, [Dómine?Domíne], quam abscondísti timéntibus te! Quando recórdor devotórum aliquórum ad sacraméntum tuum, [Dómine?Domíne], cum máxima devotióne et afféctu accedéntium, tunc sápius in me ipso confúndor et erubésco, quod ad altáre tuum et sacrae communiónis mensam tam tépide et frígide accédo, quod ita áridus et sine affectiÓne cordis máneo, quod non sum totáliter accénsus coram te, Deo meo, nec ita veheménter attráctus et afféctus, sicut multi devóti fuérunt, qui præ nímio desidério communiónis et sensíbili cordis amóre a fletu se non potuérunt continére: sed ore cordis et córporis páriter ad te, Deum, fontem vivum, medúllitus inhiábant, suam esúriem non valéntes áliter temperáre nec satiáre, nisi corpus tuum cum omni iucunditáte et spirituáli aviditáte accepíssent.

2. O vera ardens fides eórum, probábile existens arguméntum sacrae praeséntiæ tuæ! Isti enim veráciter cognóscunt Dóminum suum in fractiÓne panis, quorum cor tam válide ardet in

eis de Iesu ambulante cum eis. Longe est a me sæpe talis affectus et devotio, tam vehemens amor et ardor. Esto mihi propitius, Iesu bone, dulcis et benigne, et concede pauperi mendicatio tuo, vel interdum modicum de cordiali affectu amoris tui in sacra communione sentire, ut fides mea magis convaléscat, spes in bonitate tua proficiat, et caritas semel perfecte accensa et cæleste manna experta numquam deficiat.

3. Potens est autem misericordia tua, etiam gratiam desideratam mihi præstare, et in spiritu ardoris, cum dies beneplaciti tui venerit, me clementissime visitare. Etenim licet tanto desiderio tam specialium devotorum tuorum non ardeo, tamen de gratia tua, illius magni inflammati desiderii desiderium habeo, orans et desiderans, omnium talium fervidorum amatorum tuorum participem me fieri, ac eorum sancto consortio annumerari.

CAPUT XV

QUOD GRATIA DEVOTIONIS HUMILITATE ET SUI IPSÍUS ABNEGATIONE ACQUIRITUR

Vox dilecti.

1. Opórtet te devotionis gratiam instanter quærere? quærere, desideranter [pétere? petère], patienter et fiducialiter expectare, gratanter recipere, humiliter conservare, studiose cum ea operari, ac Deo terminum et modum supernæ visitationis, donec veniat, [committere? committère]. Humiliare præcipue te debes, cum parum aut nihil devotionis intèrius sentis; sed non

nímium déici, nec inordináte contristári. Dat sæpe Deus in uno brevi moménto, quod longo negávit témpore; dat quandoque in fine, quod in princípío oratiónis dístulit dare.

2. Si semper cito grátia darétur, et pro voto adéset, non esset infírmo hómini bene portábile. Proptérea in bona spe et húmili patiéntia expectánda est devotiónis grátia. Tibi tamen et peccátis tuis ímputa, cum non datur vel étiam occúlte tóllitur. Módicum quandoque est, quod grátiam ímpedit et abscondit; si tamen módicum, et non pótius grande dici débeat, quod tantum bonum próhibet. Et si hoc ipsum módicum vel grande [amovéris?amóveris], et perfécte víceris, erit, quod petísti.

3. Statim namque, ut te Deo ex toto corde tradíderis, nec hoc vel illud pro tuo líbitu seu velle quæsíeris, sed íntegre te in ipso posúeris, unítum te invénies et pacátum; quia nil ita bene sápiet et placébit, sicut beneplácitum divínæ voluntátis. Quisquis ergo intentiόνem suam símplici corde sursum ad Deum leváverit, seque ab omni [inordináto?inórdinato] amóre seu displicéntia cuiúslibet rei creatæ evacuáverit, aptíssimus grátia percipiéndæ ac dignus devotiónis múnere erit. Dat enim Dóminus ibi benedictiόνem suam, ubi vasa vácuá invénerit. Et quanto perféctius ínfimis quis renúnciat, et magis sibi ipsi per contéptum sui móritur, tanto grátia celérius venit, copiósius intrat et áltius líberum cor élevat.

4. Tunc vidébit, et áffluet, et mirábitur, et dilatábitur cor eius in ipso, quia manus Dómini cum eo, et ipse se pósuit totáliter in manu eius usque in sáculum. Ecce, sic benedicétur homo, qui quærit Deum in toto corde suo, nec in vanum áccipit

ánimam suam. Hic in accipiéndō sacram eucharístiam magnam promerétur divínæ uniónis grátiam, quia non rēspicit ad própriam devotióem et consolatióem, sed super omnem devotióem et consolatióem ad Dei glóriam et honórem.

CAPUT XVI

QUOD NECESSITATES NOSTRAS CHRISTO APERÍRE ET EIUS GRÁTIAM POSTULÁRE DEBÉMUS

Vox discípuli.

1. O dulcíssime atque amantíssime [Dómine?Domíne], quem nunc devóte desidéro suscípere, tu scis infirmitátem meam et necessitátem, quam pátiar; in quantis malis et vítiis iáceo; quam sæpe sum gravátus, temptátus, turbátus et inquinátus. Pro remedio ad te vénio, pro consolatióne et sublevamine te deprecor. Ad ómnia sciéntem loquor, cui manifestá sunt ómnia interiora mea, et qui solus potes me perfécte consolári et adiuváre. Tu scis, quibus bonis indígeo præ ómnibus, et quam pauper sum in virtútibus.

2. Ecce, sto ante te pauper et nudus, grátiam póstulans et misericórdiam implórans. Réfice esuriéntem mendícum tuum, accénde frigiditátem meam igne amóris tui, illúmina cæcitatē meam claritáte præséntiæ tuæ. Verte mihi ómnia terréna in amaritúdinem, ómnia grávia et contrária in paciéntiam, ómnia ínfima et creáta in contéptum et oblivióem. Erige cor meum ad te in cælum, et ne dimíttas me vagári super terram. Tu solus mihi ex hoc iam dulcéscas usque in sæculum; quia

tu solus cibus et potus meus, amor meus et gáudium meum, dulcédo mea et totum bonum meum.

3. Utinam me totáliter ex tua præséntia accéndas, combúras et in te transmútes, ut unus tecum effíciar spíritus, per grátiam internæ uniónis et liquefactiónem ardéntis amoris! Ne patiáris, me ieiúnum et áridum a te [recédere?recedére], sed operáre mecum misericórditer, sicut sápius operátus es cum sanctis tuis mirabíliter. Quid mirum, si totus ex te ignésce-rem, et in me ipso defícerem; cum tu sis ignis semper ardens et numquam deficiens, amor corda puríficans et intelléctum illúminans?

CAPUT XVII

DE ARDÉNTI AMÓRE ET VEHEMÉNTI AFFÉCTU SUSCIPÍENDI CHRISTUM

Vox discípuli.

1. Cum summa devotióne et ardénti amóre, cum toto cordis afféctu et fervóre, desidéro te, [Dómine?Domíne], suscípere, quemádmódum multi sancti et devótæ persónæ?persónæ in comunicándo te desideravérunt, qui tibi máxime in sancti-táte vitæ placuérunt et in ardentíssima devotióne fuérunt. O Deus meus, amor ætérnus, totum bonum meum, felícitas interminábilis, cúpio te suscípere cum vehementíssimo desidério et digníssima reveréntia, quam áliquis sanctórum umquam hábuit et sentíre pótuit.

2. Et licet indignus sum ómnia illa sentimenta devotiónis habére, tamen óffero tibi totum cordis mei afféctum, ac si ómnia illa gratíssima inflammáta desidéria solus habérem. Sed et quacúmque potest pia mens concípere et desideráre, hæc ómnia tibi cum summa veneratióne et íntimo favóre præbeo et óffero. Nihil opto mihi reserváre, sed me et ómnia mea tibi sponte et libentíssime immoláre. [Dómine?Domíne] Deus meus, Creátor meus et Redémptor meus, cum tali afféctu, reveréntia, laude et honóre, cum tali gratitudine, dignitáte et amóre, cum tali fide, spe et puritáte te affécto hódie suscípere, sicut te suscepit et desiderávit sanctíssima mater tua, gloriósa virgo [Mária?María], quando ángelo evangelizánti sibi incarnatiónis mystérium, humíliter ac devóte respóndit: Ecce, ancílla Dómini, fiat mihi secúndum verbum tuum.

3. Et sicut beátus præcúrsor tuus, excellentíssimus sanctórum, Johánnes baptísta, in præsentia tua lætabúndus exultávit in gáudio Spíritus Sancti, dum adhuc matérnis clauderétur viscéribus, et póstmodum cernens inter hómines Iesum ambulántem, valde se humílians, devóto cum afféctu dicébat: Amícus autem sponsi, qui stat et audit eum, gáudio gaudet propter vocem sponsi: sic et ego magnis et sacris desidériis opto inflammári, et tibi ex toto corde me ipsum præsentáre. Unde et ómnium devotórum córdium iubilatiónes, ardéntes afféctus, mentáles excéssus, ac supernaturales illuminatiónes, et cælicas visiónes tibi óffero et exhíbeo, cum ómnibus virtútibus et láudibus, ab omni creatúra in cælo et in terra celebrátis et celebrándis, pro me et ómnibus mihi in oratióne commen-

dátis, quátenus ab ómnibus digne laudéris, et in perpétuum glorificéris.

4. Accipe vota mea, [Dómine?Domíne] Deus meus, et desideria infinitæ laudatiónis ac imménsæ benedictiόnis, quæ tibi secúndum multitudinem ineffábilis magnitúdinis tuæ iure debéntur. Hæc tibi reddo et [réddere?reddére] desidéro per singulos dies et moménta témporum, atque ad reddéndum mecum tibi grátias et laudes omnes cæléstes spíritus et cunctos fidéles tuos précibus et afféctibus invíto et exóro.

5. Laudent te univérsi pópuli, tribus et linguæ, et sanctum ac mellífluum nomen tuum cum summa iubilatióne et ardénti devotióne magníficent. Et quicúmque reverénter ac devóte altíssimum sacraméntum tuum célebrant, et plena fide recipiunt, grátiam et misericórdiam apud te inveníre mereántur, et pro me peccatóre suppliciter exórent. Cumque optáta devotióne ac fruibili unióne potíti fúerint, et bene consoláti ac mirífice refécti, de sacra mensa cælésti abscésserint, mei páuperis recordári dignéntur.

CAPUT XVIII

QUOD HOMO NON SIT CURIÓsus SCRUTÁTOR
SACRAMÉNTI, SED HÚMILIS IMITÁTOR CHRISTI,
SUBDÉNDÓ SENSUM SUUM SACRÆ FÍDEI

Vox dilécti.

1. Cavéndum est tibi a curiósa et inútili perscrutatióne huius profundíssimi sacraménti, si non vis in dubitatiónis profún-

dum submérgi. Qui scrutátor est maiestátis, opprimétur a glória. Plus valet Deus operári, quam homo [intellégere?intellegére] potest. Tolerábilis est pia et húmilis inquisítio veritátis, paráta semper docéri, et per sanas patrum senténtias studens ambuláre.

2. Beáta simplicitas, quæ difficiles quæstiónum relínquit vias, et plana ac firma pergit sémita mandatórum Dei. Multi devotiónem perdidérunt, dum altióra scrutári voluérunt. Fides a te exígitur et sincéra vita, non altitúdo intelléctus, neque profúnditas mysteriórum Dei. Si non intéllegis, nec capis, quæ infra te sunt, quómodo comprehéndes, quæ supra te sunt? [Súb-dere?Subdére] Deo, et humília sensum tuum fídei, et dábitur tibi sciéntiæ lumen, prout tibi fúerit útile ac necessárium.

3. Quidam gráviter temptántur de fide et sacraménto; sed non est hoc ipsis imputándum, sed pótius inimíco. Noli curáre, noli disputáre cum cogitatiónibus tuis, nec ad immíssas a diá-bolo dubitatiónes respónde; sed crede verbis Dei, crede sanctis eius et prophétis, et fúgiet a te nequam inimícus. Sæpe multum prodest, quod tália sústinet Dei servus. Nam infidéles et peccatóres non temptat, quos secúre iam [póssidet?possídet]; fidéles autem devótos váriis modis temptat et vexat.

4. Perge ergo cum simplici et indubitáta fide, et cum súpplíci reveréntia ad sacraméntum accéde. Et quidquid [intellégere?intellegére] non vales, Deo omnipoténti secúre commítte. Non fallit te Deus; fállitur, qui sibi ipsi nímium credit. Grá-ditur Deus cum simplicibus, revélat se humílibus, dat intelléctum párvulis, áperit sensum puris méntibus, et abscondit

grátiam curiósus et supérbis. Rátio húmana débilis est et falli potest; fides autem vera falli non potest.

5. Omnis rátio et naturális investigátio fidem sequi debet, non præcédere?præcedére nec [infringere?infringére]. Nam fides et amor ibi máxime præcellunt, et occúltis modis in hoc sanctíssimo et superexcelléntíssimo sacraménto operántur. Deus ætérmus et imménsus, infinitæque poténtiæ, facit magna et inscrutabília in cælo et in terra, nec est investigátio mirabílium óperum eius. Si tália essent ópera Dei, ut fáci le ab húmana ratióne caperéntur, non essent mirabília nec ineffabília dicénda.